

სოციალურ-ეკონომიკურ მეცნიერებათა სამართაშორისო აკადემია
პოლიტიკური მენეჯმენტის სამართაშორისო აკადემია
იურიდიულ მეცნიერებათა სამართაშორისო აკადემია

INTERNATIONAL ACADEMY OF SOCIAL-ECONOMIC SCIENCES
INTERNATIONAL ACADEMY OF POLITICAL MANAGEMENT
INTERNATIONAL ACADEMY OF JURIDICAL SCIENCES

МЕЖДУНАРОДНАЯ АКАДЕМИЯ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ НАУК
МЕЖДУНАРОДНАЯ АКАДЕМИЯ ПОЛИТИЧЕСКОГО МЕНЕДЖМЕНТА
МЕЖДУНАРОДНАЯ АКАДЕМИЯ ЮРИДИЧЕСКИХ НАУК

**მეცნიერების,
საზოგადოებისა და
სახელმწიფოს პრობლემები**

*XXVII სამართაშორისო სამეცნიერო
კონფერენციის მასალები*

**PROBLEMS OF SCIENCE,
SOCIETY AND THE STATE**

*MATERIALS OF XXVII INTERNATIONAL
SCIENTIFIC CONFERENCE*

**ПРОБЛЕМЫ НАУКИ,
ОБЩЕСТВА И ГОСУДАРСТВА**

*МАТЕРИАЛЫ XXVII МЕЖДУНАРОДНОЙ
НАУЧНОЙ КОНФЕРЕНЦИИ*

(22.02.2017)

თბილისი
Tbilisi Тбилиси
2017

უპკ (UDC; УДК) 1+32+33+34+35
მ-621 P-93 II-781

მეცნიერების, საზოგადოებისა და სახელმწიფოს პრობლემები.
XXVII სამერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის მასალები (22.02.2017).
თბილისი: საერთაშორისო გამომცემლობა “პროგრესი”, 2017. – 78 გვ.

PROBLEMS OF SCIENCE, SOCIETY AND THE STATE.
MATERIALS OF XXVII INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE (22.02.2017).
Tbilisi: International Publishing House “Progress”, 2017. – 78 p.

ПРОБЛЕМЫ НАУКИ, ОБЩЕСТВА И ГОСУДАРСТВА.
МАТЕРИАЛЫ XXVII МЕЖДУНАРОДНОЙ НАУЧНОЙ КОНФЕРЕНЦИИ (22.02.2017).
Тбилиси: Международное издательство “Прогресс”, 2017. – 78 с.

კონფერენციის საორგანიზაციო კომიტეტი:

ალფრედ კურატაშვილი (თბილისი, საქართველო) – თავმჯდომარე
ირაკლი გაბისონია (თბილისი, საქართველო) – თანათავმჯდომარე
ანზორ კურატაშვილი (თბილისი, საქართველო) – თანათავმჯდომარე
ედუარდ კორიტსკი (ჰამბურგი, გერმანია) – წევრი
სლავომირ პარტიცკი (ლუბლინი, პოლონეთი) – წევრი

ORGANIZATION COMMITTEE OF THE CONFERENCE:

ALFRED KURATASHVILI (TBILISI, GEORGIA) – CHAIRMAN
IRAKLI GABISONIA (TBILISI, GEORGIA) – CO-CHAIRMAN
ANZOR KURATASHVILI (TBILISI, GEORGIA) – CO-CHAIRMAN
EDUARD KORITSKY (HAMBURG, GERMANY) – MEMBER
SLAWOMIR PARTYCKI (LUBLIN, POLAND) – MEMBER

ОРГАНИЗАЦИОННЫЙ КОМИТЕТ КОНФЕРЕНЦИИ:

АЛЬФРЕД КУРАТАШВИЛИ (ТБИЛИСИ, ГРУЗИЯ) – ПРЕДСЕДАТЕЛЬ КОМИТЕТА
ИРАКЛИЙ ГАБИСОНИЯ (ТБИЛИСИ, ГРУЗИЯ) – СОПРЕДСЕДАТЕЛЬ КОМИТЕТА
АНЗОР КУРАТАШВИЛИ (ТБИЛИСИ, ГРУЗИЯ) – СОПРЕДСЕДАТЕЛЬ КОМИТЕТА
ЭДУАРД КОРИЦКИЙ (ГАМБУРГ, ГЕРМАНИЯ) – ЧЛЕН КОМИТЕТА
СЛАВОМИР ПАРТЫЦКИЙ (ЛЮБЛИН, ПОЛЬША) – ЧЛЕН КОМИТЕТА

სამეცნიერო რედაქტორი – ალფრედ კურატაშვილი
SCIENTIFIC EDITER – ALFRED KURATASHVILI
НАУЧНЫЙ РЕДАКТОР – АЛЬФРЕД КУРАТАШВИЛИ

რეცენზენტები:

მიხეილ როკეტლიშვილი (ნიუ-იორკი, აშშ) – მეცნ. დოქტორი, პროფ., აკადემიკოსი
ოქსანა სოლდატენკო (კიევი, უკრაინა) – მეცნ. დოქტორი, პროფ., აკადემიკოსი

REVIEWERS:

MIKHAIL ROKETLISHVILI (NEW YORK, USA) – DOCTOR OF SC., PROFESSOR, ACADEMICIAN
OKSANA SOLDATENKO (KIEV, UKRAINE) – DOKTOR OF SC., PROF., ACADEMICIAN

РЕЦЕНЗЕНТЫ:

МИХАИЛ РОКЕТЛИШВИЛИ (НЬЮ-ЙОРК, США) – ДОКТОР НАУК, ПРОФЕССОР, АКАДЕМИК
ОКСАНА СОЛДАТЕНКО (КИЕВ, УКРАИНА) – ДОКТОР НАУК, ПРОФЕССОР, АКАДЕМИК

© ალფრედ ანზორის ძე კურატაშვილი, 2017
ALFRED A. KURATASHVILI, 2017
АЛЬФРЕД АНЗОРОВИЧ КУРАТАШВИЛИ, 2017

ISBN 978-9941-9454-1-0

УДК 1+32+33+34+35

Альфред Анзорович Кураташвили (Тбилиси, Грузия)

Доктор экономических, философских и юридических наук, профессор в области общественных наук, профессор Факультета Права и Международных отношений Грузинского технического университета в области Публичного права, Заведующий отделом экономической теории Института экономики имени П.Гугушвили Тбилисского государственного университета имени Ивана Джавахишвили, Основатель и Главный редактор Международного научного журнала «Прогресс» и Международного научного журнала «Проблемы Юриспруденции», Президент Международной Академии социально-экономических наук, Президент Международной Академии Политического менеджмента и Президент Международной Академии Юридических наук, Действительный член Нью-Йоркской Академии наук, Академик Академии политических наук США, Действительный член Санкт-Петербургской общественной Академии истории культуры, Член Федерации журналистов

**ПОЛИТИКО-ПРАВОВАЯ ТЕОРИЯ
ПЛАНЕТАРНОГО СОЮЗА ГОСУДАРСТВ –
НАУЧНАЯ ОСНОВА СОЗДАНИЯ
ПРИНЦИПИАЛЬНО НОВОГО МЕХАНИЗМА ЗАЩИТЫ
ПРАВ, СВОБОД И ИНТЕРЕСОВ ЧЕЛОВЕКА
В МЕЖДУНАРОДНОМ МАСШТАБЕ**

Проблема необходимости защиты прав, свобод и интересов человека в международном масштабе требует создания принципиально новых – альтернативных – путей и механизмов, которые способствовали бы решению отмеченной проблемы.

В качестве научной основы создания принципиально нового механизма защиты прав, свобод и интересов человека в международном масштабе предлагаю давно созданную мной Теорию Планетарного Союза Государств – Теорию Союза Государств Мира, на основе которой должно быть создано принципиально новое – *внеблоковое, национально-общечеловеческое по своему содержанию* – объединение государств мира: **ПЛАНЕТАРНЫЙ СОЮЗ ГОСУДАРСТВ, или, *что то же самое*, **СОЮЗ ГОСУДАРСТВ МИРА** [1; 2; 3; 4; 5; и др.], в который войдут государства на добровольных началах, *и при создании которого будет учтен опыт Организации Объединенных Наций, Евросоюза и т.д.***

Более того, Планетарный Союз Государств – Союз Государств Мира – *в будущем может фактически заменить Организацию Объединенных Наций, с принципиально новым содержанием и с принципиально новыми функциями.*

Государства, входящие в Планетарный Союз Государств – *в Союз Государств Мира* – должны иметь (*должны сохранить*) независимость, свои Конституции и т.д., но по стратегическим проблемам, *которые связаны с защитой прав и свобод человека, с реализацией интересов человека – интересов народа, с обеспечением эффективного функционирования государств и всего человечества в интересах каждого Человека, с учетом национально-общечеловеческих интересов,*

Планетарный Союз Государств – Союз Государств Мира, с согласия всех входящих в него государств, должен принимать решения – законы и/или другие Международные правовые акты (*а не рекомендации*), исполнение которых должно быть обязательным для всех государств, входящих в этот Союз, и которые, т.е. законы и/или другие международные правовые акты, принятые Планетарным Союзом Государств – Союзом Государств Мира – должны быть отражены в Конституциях этих государств.

Здесь возникает вопрос:

В чем же заключается сущность Теории Планетарного Союза Государств – Теории Союза Государств Мира?!

Сущность Теории Планетарного Союза Государств – Теории Союза Государств Мира – заключается в теоретическом конструировании такой модели Всемирного Объединения Государств, которое (*т.е. отмеченное Объединение Государств*) при сохранении независимости каждого государства будет способно и обязано создать международные политико-правовые механизмы решения стратегических проблем человека и человечества в глобальном масштабе, которые станут необходимой политико-правовой основой решения главных проблем и интересов Человека в каждом государстве, входящем в Планетарный Союз Государств – в Союз Государств Мира.

Притом, на основе Теории Планетарного Союза Государств – на основе Теории Союза Государств Мира – будет преодолено противоречие между необходимостью решения проблем защиты прав, свобод и интересов Человека – необходимостью решения проблем общества и государства в интересах каждого Человека, с одной стороны, и между «деятельностью» представителей высших политических должностных лиц государств, не желающих взять на себя, и не бравших на себя ответственность за защиту прав и свобод человека, за реализацию интересов народов своих стран, не бравших на себя ответственность, сбалансированную с их правами и обязанностями – служить интересам народа, с другой стороны.

Таким образом, Теория Планетарного Союза Государств – это необходимая научная (интеллектуальная) основа решения международно-правовых проблем защиты прав, свобод и интересов человека!!!

Следовательно, необходимость внедрения Теории Планетарного Союза Государств для защиты прав, свобод и интересов каждого человека во всемирном масштабе не подлежит сомнению.

Вышеотмеченный научно обоснованный вывод обосновывается мной, прежде всего, тем, что международные блоковые объединения, международные политико-правовые структуры определенной группы государств – в любом случае являются (*ибо не могут не быть*) тенденциозными, что вполне естественно, и действуют они исходя из своих групповых интересов, а потому блоковые объединения государств не могут

служить (*во всяком случае, не могут полноценно служить*) национально-общечеловеческим интересам во всемирном масштабе.

Хотя, если **блоковое объединение государств не направлено против других – внеблоковых – государств, или не направлено против других блоковых объединений государств, то его функционирование следует считать положительным явлением.**

Вместе с тем, *что особенно важно*, **блоковые политико-правовые структуры, даже при самом доброжелательном отношении к другим государствам, не правомочны принимать решения по политическому, общественно-государственному устройству и функционированию других – внеблоковых – государств, ибо это было бы явно противозаконным – преступным – посягательством на независимость этих внеблоковых государств и грубым вмешательством извне в решении внутренних проблем этих государств.**

Притом, необходимо особо отметить, что в Планетарный Союз Государств мира сразу не могут объединиться все государства Планеты Земля, а значит, в этот Союз вначале может войти лишь определенная группа государств, в результате чего Союз Государств мира некоторое время внешне может носить форму как бы **блокового объединения.**

Однако, по своему содержанию и по целевой направленности своей деятельности Планетарный Союз Государств – Союз Государств мира – с начала же должен быть **внеузкогрупповым, внеблоковым национально-общечеловеческим объединением, служащим защите прав, свобод и интересам каждого человека во всемирном масштабе.**

Что же касается Организации Объединенных наций, *то, несмотря на безусловную важность данной международной организации, созданной «для поддержания и укрепления международного мира и безопасности, развития сотрудничества между государствами»* [6], ее решения, *во-первых*, принимаются без согласия того государства, в отношении которого принимается это решение, и, *во-вторых*, Организация Объединенных наций не обладают особой юридической силой, не обладают такой юридической силой – каковыми обладают Императивные нормы права, *а потому*, в решении острых международно-правовых проблем, связанных с защитой прав, свобод и интересов Человека во всемирном масштабе, Организация Объединенных наций, *мягко говоря*, слишком малоэффективна.

Поэтому, именно на основе созданной мной политико-правовой Теории Планетарного Союза Государств возможно и необходимо создание принципиально нового Объединения Государств Мира – Планетарного Союза Государств – для эффективного решения международно-правовых проблем защиты прав, свобод и интересов каждого человека в глобальном – *во всемирном* – масштабе!!!

В заключение считаю необходимым отметить, что Планетарный Союз Государств в своей деятельности должен основываться на созданные мной принципиально новые научные теории – на Философии

социальной цели [7], на Теории верховенства интересов народа [8] и на Теории сбалансированности прав и ответственности должностных лиц [9], являющихся научной основой построения и функционирования Истинно человеческого общества и Истинно человеческого государства – общества и государства, служащего интересам народа.

ЛИТЕРАТУРА

1. Кураташвили Альфред А. **КОНСТИТУЦИЯ: ПОЛИТИКО-ПРАВОВЫЕ МЕХАНИЗМЫ ЕЕ ПОДЧИНЕНИЯ ИНТЕРЕСАМ НАРОДА.** Тбилиси: Международное издательство «Прогресс», 2010.

2. Кураташвили Альфред А. **ТЕОРИЯ ПЛАНЕТАРНОГО СОЮЗА ГОСУДАРСТВ – НЕОБХОДИМАЯ НАУЧНАЯ ОСНОВА РЕШЕНИЯ ГЛОБАЛЬНЫХ ПРОБЛЕМ ЧЕЛОВЕЧЕСТВА. ФУНДАМЕНТАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ОБЩЕСТВЕННЫХ НАУК. МАТЕРИАЛЫ МЕЖДУНАРОДНОЙ НАУЧНОЙ КОНФЕРЕНЦИИ (15-16.11.2010).** Тбилиси: Международное издательство «Прогресс», 2010. – с. 3-24.

3. Кураташвили Альфред А. **ТЕОРИЯ ПЛАНЕТАРНОГО СОЮЗА ГОСУДАРСТВ – НЕОБХОДИМАЯ НАУЧНАЯ ОСНОВА ЭФФЕКТИВНОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ. НАУЧНЫЕ ИЗЫСКАНИЯ В ГОСУДАРСТВЕННОМ И МУНИЦИПАЛЬНОМ УПРАВЛЕНИИ. АКАДЕМИЯ МУНИЦИПАЛЬНОГО УПРАВЛЕНИЯ (Киев, Украина). СБОРНИК НАУЧНЫХ ТРУДОВ. ВЫПУСК 1/2012.** Киев – 2012, с. 80-86.

4. Кураташвили Альфред А. **МЕЖДУНАРОДНО-ПРАВОВЫЕ ПРОБЛЕМЫ ПРЕОДОЛЕНИЯ И ПРЕДОТВРАЩЕНИЯ ВНУТРИГОСУДАРСТВЕННЫХ И МЕЖГОСУДАРСТВЕННЫХ КОНФЛИКТОВ В МИРЕ И ТЕОРИЯ ПЛАНЕТАРНОГО СОЮЗА ГОСУДАРСТВ. АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ. МАТЕРИАЛЫ МЕЖДУНАРОДНОЙ НАУЧНОЙ КОНФЕРЕНЦИИ (25.06.2014).** Тбилиси: Международное издательство «Прогресс», 2014, с. 63-66.

5. Кураташвили Альфред А. **ТЕОРИЯ ПЛАНЕТАРНОГО СОЮЗА ГОСУДАРСТВ – НЕОБХОДИМАЯ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНАЯ ОСНОВА РЕШЕНИЯ МЕЖДУНАРОДНО-ПРАВОВЫХ ПРОБЛЕМ ЗАЩИТЫ ПРАВ ЧЕЛОВЕКА ГОСУДАРСТВЕННЫЕ ПРОБЛЕМЫ ЗАЩИТЫ ПРАВ ЧЕЛОВЕКА. МАТЕРИАЛЫ МЕЖДУНАРОДНОЙ НАУЧНОЙ КОНФЕРЕНЦИИ (12.08.2014).** Тбилиси: Международное издательство «Прогресс», 2014, с. 3-10.

6. Организация Объединённых наций.

http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9E%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D0%B7%D0%B0%D1%86%D0%B8%D1%8F_%D0%9E%D0%B1%D1%8A%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D1%91%D0%BD%D0%BD%D1%8B%D1%85_%D0%9D%D0%B0%D1%86%D0%B8%D0%B9

7. Кураташвили Альфред А. **Философия социальной цели. Принципиально новое научное направление – исходная теоретическая основа формирования и функционирования истинно человеческого общества и государства** (монография на грузинском, английском и русском языках). Тбилиси: Международное издательство «Прогресс», 2003.

8. Кураташвили Альфред А. **Теория верховенства интересов народа. Принципиально новое научное направление и системообразующая теория управленческого права, правовой системы истинно человеческого общества и социально-экономических наук в целом** (монография на грузинском, английском и русском языках). Тбилиси: Международное издательство "Прогресс", 2003.

9. Кураташвили Альфред А. **Теория сбалансированности прав и ответственности должностных лиц. Принципиально новое научное направление – необходимая научная основа защиты интересов человека и социально-экономического прогресса** (монография на грузинском, английском и русском языках). Тбилиси: Международное издательство "Прогресс", 2003.

ჯემალ გახოკიძე (თბილისი, საქართველო)

სამართლისა და პოლიტიკის მეცნიერებათა დოქტორი,
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის პროფესორი

სოფო მიდელაშვილი (თბილისი, საქართველო)

სოციალურ მეცნიერებათა დოქტორი,
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი

**იტალია სამხრეთ ტიროლი
(კონფლიქტების დარეგულირების ისტორიიდან)**

მსოფლიოში გამწვავებული კონფლიქტების სიჭარბის მიუხედავად, მაინც მოიძებნება ისეთი პრეცედენტები, როცა სახელმწიფოებმა შეძლეს კონფლიქტის თავიდან აცილება, დარეგულირება და რეალპოლიტიკის გათვალისწინებით ორივე მხარისათვის კომპრომისული გადაწყვეტილების მიღება. ამის ნათელ მაგალითს წარმოადგენს სამხრეთ ტიროლის პრეცედენტი.

სამხრეთ ტიროლი არის ავტონომიური პროვინცია ჩრდილოეთ იტალიაში, ერთ-ერთი იმ ორი ავტონომიური პროვინციიდან, რომლებიც ქმნიან ავტონომიურ რეგიონს (ტრენტინო-ალტო ადიჯე/ზუდტიროლის).

2011 წლის აღწერის საფუძველზე, სამხრეთ ტიროლის მოსახლეობის 62.3 პროცენტი გერმანულენოვანია, ხოლო 23.4 პროცენტი მოსახლეობისა საუბრობს იტალიურად, 4.1 პროცენტი ლადინურად, 10.2 პროცენტი მოსახლეობის სხვადასხვა ენაზე.

პროვინცია, რომელიც თავის დროზე ავსტრიას ეკუთვნოდა, იმ სახით, როგორც დღეს არსებობს, შეიქმნა 1926 წელს. მას შემდეგ, რაც მოხდა იტალიის სამეფოს ტერიტორიის ადმინისტრაციული მოწყობის რეორგანიზაცია.

1943 წელს, როდესაც იტალიის მთავრობამ ხელი მოაწერა ზავს მეკავშირეებთან, რეგიონი გერმანელების მიერ იყო ოკუპირებული. მეკავშირეთა შეთანხმებით, სამხრეთ ტიროლი იტალიის შემადგენლობაში დარჩა, მხოლოდ იმ პირობით, რომ გერმანულენოვანი მოსახლეობას მიენიჭებოდა მნიშვნელოვანი დონის თვითმმართველობა. 1946 წელს იტალიისა და ავსტრიის მხარეებმა მოილაპარაკეს და აღიარეს გერმანულენოვანი მოსახლეობის, როგორც უმცირესობის უფლებები. 1946 წლის სექტემბრის პარიზის ხელშეკრულების თანახმად, რომელსაც ხელი მოაწერეს იტალიის და ავსტრიის საგარეო საქმეთა მინისტრებმა, შეიქმნა ავტონომიური რეგიონი ტრენტინო-სამხრეთ ტიროლი, რომელიც შედგება ავტონომიური პროვინციების ტრენტინოსა და სამხრეთ ტიროლისგან. ორივე ენა, გერმანულიც და იტალიურიც, აღიარეს როგორც ოფიციალური ენები. ამასთან, ნებადართულია გერმანულ ენაზე განათლების მიღება.

უფრო მეტიც, გერმანულენოვან მოსახლეობას უფლება მიეცა აღედგინა თავდაპირველი გვარები, რომლებიც „იტალიზაციის“ დროს იძულებით გადაუკეთეს და შეთანხმებაში აღინიშნა, რომ სახელმწიფო თანამდებობებზე დანიშნისას დაცული იქნებოდა ეთნიკურ ჯგუფებს შორის არსებული პროპორცია. თუმცა, ახალშექმნილი რეგიონის საზღვრებში იტალიურენოვანი მოსახლეობა უმრავლესობაში იყო. აქედან გამომდინარე, გერმანულენოვანმა უმცირესობამ თვითმმართველობის უფლება ვერ მოიპოვა.

ამ მოვლენებმა, რომლებსაც დაემატა იტალიურ ენაზე მოლაპარაკე ემიგრანტების ახალი ნაკადის ჩასვლა, ძლიერი უკმაყოფილება გამოიწვია სამხრეთ ტიროლის მოსახლეობაში. რასაც კიდევ მეტი უთანხმოება და „სამხრეთ ტიროლის განთავისუფლების“ ორგანიზაციის ჩამოყალიბება მოჰყვა. კულმინაცია იყო ტერორისტული აქტები ზემოხსენებული ორგანიზაციის მხრიდან. პირველ ეტაპზე, მხოლოდ საჯარო ნაგებობები და ფაშისტური ძეგლები იყო თავდასხმის ობიექტი. მეორე ეტაპი მსხვერპლით დასრულდა, გარდაიცვალა 21 ადამიანი (იტალიური უსაფრთხოების ძალების 15 წევრი, 2 სამოქალაქო პირი და 4 ტერორისტი) [1].

ყოველივე ზემოთქმულის შემდეგ სამხრეთ ტიროლის საკითხი საერთაშორისო დავის საგანი გახდა. 1960 წელს საკითხი განიხილეს გაეროში. მოლაპარაკებების ახალი რაუნდი ჩატარდა 1961 წელს, მაგრამ წარუმატებელი აღმოჩნდა, იმის გამო, რომ ტერორისტული აქტები არ წყდებოდა.

1969 წელს იტალიისა და ავსტრიის მაშინდელი საგარეო საქმეთა მინისტრების: ალდო მოროსე და კურტ ვალდჰაიმის მიერ ხელი მოეწერა ამ ქვეყნების მეორე ხელშეკრულებას, რომელიც სამხრეთ ტიროლის პრობლემის მოგვარებას ითვალისწინებდა. შეთანხმებით განისაზღვრა რეგიონისა და სამხრეთ ტიროლის „ავტონომიური სტატუსის“ პირობები. მთავარი ის იყო, რომ ბოლცანოს პროვინცია, რომელშიც გერმანულენოვანი მოსახლეობა უმრავლესობას ქმნიდა, ადმინისტრაციულად გაიმიჯნა ტრენტინოს პროვინციისგან და მას საშუალება მიეცა თავის ფარგლებში ფართო უფლებების მქონე ავტონომია ჩამოეყალიბებინა.

ავტონომიური პროვინციის საკანონმდებლო ორგანო უფლებამოსილი გახდა მიიღოს კანონები, რომელთა საშუალებით ადგილობრივ დონეზე წარმართავს ეკონომიკურ-ფინანსური სისტემისა და პოლიციის მუშაობას, ასევე განათლების, კულტურისა და გარემოს დაცვის საკითხთა მოგვარებას.

1992 წლის 18 ივნისს ნიუ-იორკში, გაეროს შენობის წინ იტალიასა და ავსტრიას შორის გაფორმდა 1969 წლის ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ შეთანხმებათა საბოლოო პაკეტი, რითაც იტალიამ და ავსტრიამ ოფიციალურად დაასრულეს ყველანაირი დავა სამხრეთ ტიროლის საკითხთან დაკავშირებით.

ახალი ავტონომიური სტატუსის მიღების შედეგად, რომელიც მიენიჭა მას 1972 წელს, სამხრეთ ტიროლი სარგებლობს უმაღლესი დონის თვითმმართველობით, ევროპაში თვითმმართველობასთან მიმართებით მაღალი ხარისხის დამოუკიდებლობით თითქმის ყველა მიმართულებით. უწინარეს ყოვლისა, თვალში საცემია მისი ფინანსური დამოუკიდებლობა, გადასახადების თითქმის 90 პროცენტი რჩება სამხრეთ ტიროლის მთავრობის განკარგულებაში და ამ მხრივ ის „ოაზისურ“ პირობებში იმყოფება იტალიის სხვა პროვინციებთან შედარებით [2].

სამხრეთ ტიროლის ფართო თვითმმართველობა, რომელსაც აწესრიგებს იტალიის კანონმდებლობა, წარმოადგენს ცენტრსა და რეგიონს შორის წარმოშობილი დავის თვალსაჩინო მაგალითს, იმითაც რომ წარმატებით იცავს ლინგვისტურ უმცირესობებს [3].

სამხრეთ ტიროლის ავტონომია ეფუძნება ორ ფაქტორს:

უპირველეს ყოვლისა, იტალიის სახელმწიფოს მიერ შეიცვალა დამოკიდებულება უმცირესობების მიმართ: ადგილობრივი ენობრივი უმცირესობების დაცვა მიჩნეულია მუდმივ ეროვნულ ინტერესად. უფრო მეტიც, იტალიის კონსტიტუციამ ოფიციალურად აღიარა სახელის „სამხრეთ ტიროლის“ ლეგიტიმურობა რეგიონისთვის.

მეორე, პირველადი საკანონმდებლო ძალაუფლება გადაეცა სამხრეთ ტიროლს ისეთ სფეროებში, როგორცაა სოფლის მეურნეობა და ბუნებრივი რესურსები, ტურიზმი, საზღვრის დაცვა, საზოგადოებრივი ჯანმრთელობა და კულტურა, კომუნიკაციები და ტრანსპორტი, სამთო, საბავშვო ბაღები, სკოლები, საზოგადოებრივი საქმიანობა, დასაქმება, განათლება, სპორტი და დასვენება.

რეალობა ასეთია: პირველ ეტაპზე იტალიის სახელმწიფოს არაგონივრულმა, ემოციურმა, დაუფიქრებელმა გადაწყვეტილებებმა სამხრეთ ტიროლთან მიმართებით პრობლემის გადაწყვეტის მაგივრად კიდევ უფრო გაართულა სიტუაცია.

შემდგომ ეტაპზე იტალიამ მისი ასეთი პოლიტიკა ჩაანაცვლა პრაგმატული გადაწყვეტილებებით, როგორც დამოუკიდებლად, ისე ავსტრიასთან და საერთაშორისო თანამეგობრობასთან ერთად. მათ შორის აუცილებლად აღსანიშნავია, რომ სამხრეთ ტიროლს მიენიჭა ფართო ეკონომიკური თავისუფლება და იქ გერმანული გამოცხადდა სახელმწიფო ენად და საბოლოოდ, ერთი შეხედვით, სამხრეთ ტიროლის კონფლიქტამდე მისული პრობლემების მოგვარება შესაძლებელი გახდა. უფრო მეტიც, სამხრეთ ტიროლის მცხოვრებნი, მათ შორის, გერმანულენოვანი მოსახლეობა, ცხოვრების მაღალი დონით გამოირჩევა.

ლიტერატურა

1. მაღაშვილი შ. კონფლიქტების ანატომია. თბილისი, “ფორმა”, 2011
2. **STATUTO SPECIALE PER IL TRENINO-ALTOADIGE.**
<http://www.regione.taa.it/codice/statuto.aspx>
3. Constitution of the Italian Republic.
https://www.senato.it/documenti/repository/istituzione/costituzione_inglese.pdf

УДК 1+32+33+34+35

Альфред Анзорович Кураташвили (Тбилиси, Грузия)

Доктор экономических, философских и юридических наук, профессор в области общественных наук, профессор Факультета Права и Международных отношений Грузинского технического университета в области Публичного права, Заведующий отделом экономической теории Института экономики имени П.Гугушвили Тбилисского государственного университета имени Ивана Джавахишвили, Основатель и Главный редактор Международного научного журнала «Прогресс» и Международного научного журнала «Проблемы Юриспруденции», Президент Международной Академии социально-экономических наук, Президент Международной Академии Политического менеджмента и Президент Международной Академии Юридических наук, Действительный член Нью-Йоркской Академии наук, Академик Академии политических наук США, Действительный член Санкт-Петербургской общественной Академии истории культуры, Член Федерации журналистов

**О НЕОБХОДИМОСТИ ПРОВЕДЕНИЯ
ЧЕМПИОНАТА МИРА
ПО НАУЧНОМУ ТВОРЧЕСТВУ
В ОБЛАСТИ ОБЩЕСТВЕННЫХ НАУК
С ЦЕЛЮ ПРЕОДОЛЕНИЯ
ГЛУБОКОГО КРИЗИСА
В ДАННОЙ ОБЛАСТИ НАУК В ИНТЕРЕСАХ
ЧЕЛОВЕКА, ОБЩЕСТВА, ГОСУДАРСТВА
И ЧЕЛОВЕЧЕСТВА В ЦЕЛОМ**

**Кто есть кто
в общественных науках?!**

В условиях глубокого кризиса в международном масштабе в области общественных наук, среди многих десятков (и даже миллионов) публикующихся будто бы «научных» трудов, трудно найти даже лишь их малое количество, в которых были бы отражены научные открытия – в которых были бы изложены созданные автором революционно новые научные направления, революционно новые научные теории и т.д., *а значит*, которые действительно являлись бы научными трудами.

В отмеченных условиях принципиальное значение имеет стимулирование научного творчества и выяснение того, кто есть кто в области общественных наук, ибо без этого невозможно преодоление глубокого кризиса в данной области наук в интересах человека, общества, государства и человечества в целом.

Проблемам научного творчества в области общественных наук мной посвящено множество научных трудов.

Вместе с тем, следует особо выделить проблему необходимости проведения Чемпионата мира по научному творчеству в области общественных наук, которая до меня – до проведенных мной соответствующих научных исследований, и до многократных публикаций их результатов, никогда даже не возникала в мире.

Притом, важно отметить, что предложенная мной принципиально новая идея, и созданный мной же комплексный – *правовой, организационный, управленческий и социально-экономический* – механизм проведения Чемпионата мира по научному творчеству в области общественных наук представляют собой всемирно значимое научное открытие, представляют собой именно революционный переворот в сфере менеджмента науки, который научно обоснованно рассматривается мной как необходимая предпосылка выявления интеллектуальных основ эффективного Политического менеджмента – эффективного государственного управления – в интересах Человека, в интересах общества, государства и человечества в целом.

* * *

В связи с проблемой научного творчества в области общественных наук, необходимо обратить внимание на то, что, как я многократно отмечал и ранее:

«Так же, как человекообразная обезьяна – не является человеком, ученообразный человек – не является ученым» [1, с. 70].

Кроме того, необходимо также обратить внимание на мое утверждение, что:

«Действительным ученым является лишь только тот, вместе с которым не умирают его научные труды – его творения» [2, с. 79].

Считаю необходимым еще раз обратить внимание на то, что общественные науки находятся в глубоком кризисе во всемирном масштабе (?!).

Притом, те редчайшие в мире принципиально новые истинно творческие научные идеи – *принципиально новые научные направления, принципиально новые научные теории и т.д.*, которые, безусловно, могли бы стать интеллектуальной основой революционного прорыва в общественном, государственном и мировом развитии, остаются без внимания со стороны лидеров государств мира (?!).

Удивительно, но факт (?!).

Исследуя и анализируя создавшееся положение в мире, прихожу к логическому научно обоснованному выводу о том, что главная причина вышеотмеченного заключается в следующем:

Советники и помощники лидеров государств мира, и вообще их ближайшее окружение, которые обязаны предлагать лидерам государств свои, или хотя бы чужие, принципиально новые всемирно значимые научные и научно обоснованные идеи, сами решают вместо лидеров своих государств и за лидеров этих государств – какие научные идеи приемлемы для управления обществом и государством и какие не приемлемы (?!).

Более того, даже официально посланные истинными учеными принципиально новые всемирно значимые научно обоснованные предложения, научные труды и т.д. – притом, посланные лично на имя лидеров государств мира, не доходят до этих лидеров, тогда как помощники и советники лидеров государств, видимо, сами не способны предложить им что-либо принципиально новое – всемирно значимое (?!).

Следовательно, либо из-за того, что помощники и советники лидеров государств не понимают всемирную значимость чужих – *созданных другими* – принципиально новых научных идей, либо же из-за того, что помощники и советники лидеров государств боятся выглядеть «серыми» перед лидерами своих государств по сравнению с истинными учеными, они замалчивают эти новые всемирно значимые научные идеи и делают их недоступными для лидеров государств, забывая, при этом, о том, что они – помощники и советники лидеров государств – являются не лидерами государств, а их подсобными работниками –

доверенными лицами лидеров государств, которые, *к сожалению*, видимо, весьма сомнительно, чтобы оправдывали их доверие (?!).

В результате же кризиса в общественных науках – в результате того, что общественные науки, за редчайшим исключением, топчутся на месте и не дают (*не могут – не в состоянии – дать*) соответствующие рекомендации политическому менеджменту, и в результате того, что политические деятели – лидеры государств мира – не опираются на истинно научные всемирно значимые идеи, уже сам политический менеджмент – государственное управление – находится в глубоком кризисе, что и приводит к глобальным кризисам в мировом масштабе (?!).

Вместе с тем, выход из создавшегося положения представители политики и сферы науки развитых государств мира ищут не по адресу – ищут не там, где его можно и нужно найти... (?!).

Притом, важно обратить здесь особое внимание на то, что, как я отмечал и ранее:

«Без Новых Открытий, Без Новых – Всемирно Значимых – Научных Идей, Без Революционного Переворота в Науке – Нет и Не Может Быть Истинной Науки, а, следовательно, Не Может Быть и Основанного на Науке – как на Необходимом Интеллектуальном Базисе – Социально-экономического и, в конечном счете, Гуманносоциального Прогресса» [3, с. 5].

* * *

В связи с этим, я много раз писал, и еще много раз буду писать о необходимости проведения Чемпионата мира по научному творчеству в области общественных наук.

Буду писать, и буду – *не устану* – повторять утверждать о необходимости проведения Чемпионата мира по научному творчеству в области общественных наук до тех пор, пока не поймут значимость проведения этого Чемпионата представители сферы науки и сферы политики, и особенно пока не будет поддержана эта революционно новая идея лидерами ведущих государств мира.

Следовательно, это – *моя борьба за проведение Чемпионата мира по научному творчеству в области общественных наук* – не закончится до того, пока не будет реализована данная принципиально важная идея на практике, т.е. я и далее буду не только писать, но и бороться за практическое осуществление – за претворение в жизнь – этой революционно новой идеи, *ибо это необходимо и принципиально важно для реализации интересов Человека – для реализации интересов народа, это необходимо для эффективного функционирования общества, государства и человечества.*

Считаю особо необходимым с полной ответственностью отметить, что за звание Чемпиона мира по научному творчеству в области общественных наук я лично готов один сражаться не только с каждым «соперником» в отдельности – с претендентом за звание Чемпиона мира, победившем на уровне того или иного континента, но готов сражаться и со Сборной всех претендентов на звание Чемпиона мира по научному творчеству в области общественных наук, вместе взятых – с победителями на уровне всех континентов мира, и вышедшими в финал данного Чемпионата мира.

Вместе с тем, с научно обоснованной убежденностью заявляю, что я имею полное основание быть уверенным в своей обязательной победе в Чемпионате мира по научному творчеству в области общественных наук!!!

Здесь возникает вопрос:

Что дает мне основание быть абсолютно уверенным в победе в Чемпионате за звание Чемпиона мира по научному творчеству в области общественных наук?

В ответ считаю необходимым особо подчеркнуть следующее:

– Если бы мы не были свидетелями глубокого кризиса в области общественных наук в современном мире, являющегося определяющей причиной кризиса в Политическом менеджменте развитых государств мира, и, как следствие, являющегося причиной как локальных, так и глобальных кризисов во всех сферах жизнедеятельности людей;

– Если бы не была неотложная необходимость творческого прорыва – *революционного переворота* – в области общественных наук;

– Если бы не были созданы мной принципиально новые научные направления и принципиально новые научные теории, внедрение которых может и должен радикально изменить мир в интересах каждого Человека, в интересах общества, государства и человечества в целом, то в таком случае я бы никогда не поставил так остро вопрос о необходимости проведения Чемпионата мира по научному творчеству в области общественных наук, и не позволил бы себе заявлять о своей претензии и уверенности в обязательной победе в данном Чемпионате – в Чемпионате мира по научному творчеству в области общественных наук, ибо я бы считал это не только нескромностью, но и наглостью, что противоречит моей внутренней природе и моим жизненным принципам.

Поэтому, хотя говорить об этом, и писать это – внешне явно выглядит нескромно, но зато, *безусловно*, это необходимо и верно, ибо этого требуют интересы Человека и всего человечества, что я готов в любое время научно обоснованно доказать на практике!!!

И, вообще, когда необходимо пробить в жизнь революционно новые, всемирно значимые научные идеи в интересах самой науки, а главное – в интересах Человека, в интересах общества, государства и человечества в целом, скромность в науке – это фактически враг прогресса, и это не только враг прогресса, но и предательство перед собственной человеческой совестью, это предательство перед Человеком, перед обществом, перед государством и перед человечеством в целом.

Следовательно: Научно обоснованная нескромность в науке и борьба за претворение в жизнь революционно новых, социально (гуманносоциально) нацеленных прогрессивных идей – источник и необходимое условие прогресса!!!

А потому, научно обоснованная нескромность – научно обоснованная энергичность, настойчивость, напористость, атакующий стиль (в рамках этических и правовых норм), борьба за претворение в жизнь революционно новых всемирно значимых научных идей – не только оправдана, но и необходима.

Однако, эта борьба оправдана и необходима лишь тогда, когда она действительно служит интересам Человека, интересам общества, интересам государства и человечества.

Борьба за претворение в жизнь революционных – *всемирно значимых* – научных идей необходима потому, что новые научные идеи, *как известно*, всегда с трудом пробивали себе дорогу.

И это вовсе не удивительно, ибо «Общеизвестно, что, – *как я отмечал еще в 1984 году*, – новое в науке и в жизни вообще всегда с трудом, с борьбой пробивало себе дорогу» [4, с. 59].

В этой связи я там же приводил слова Людвиг Бёрне, который образно и весьма интересно писал: «После того, как Пифагор открыл свою теорему, он принес в жертву сто волов. С тех пор крупный рогатый скот трепещет всякий раз, когда открывается новая истина...» [5, с. 182].

Таким образом, «крупный рогатый скот» всегда всячески препятствует научному творчеству, тогда как без творческого развития науки немыслимо эффективное функционирование экономики, общества, государства и человечества в целом.

Принципиально важно обратить также внимание на то, что в результате слепого подражания так называемым цивилизованным государствам, на законодательной основе фактически было осуществлено уравнивание – ученых и академических степеней и званий.

Это, в свою очередь, вызвало, образно говоря, появление наряду с «крупным рогатым скотом» еще и «мелкого рогатого скота» в сфере науки и высшего образования (?!).

Притом, представители «мелкого рогатого скота» претендуют и нередко добиваются того, чтобы стать «научными руководителями» докторантов и «руководителями» докторских образовательных программ, претендуют на то чтобы проводить «экспертные проверки» и указывать истинным ученым, как надо готовить докторов наук и т.д., тогда как это надо запретить не только «мелкому рогатому скоту», но и «крупному рогатому скоту».

Исходя из вышеотмеченного, особое значение имеет именно решение проблем научного творчества путем внедрения соответствующих революционных путей и механизмов.

Притом творчество, как справедливо общепризнано, это «деятельность, порождающая нечто качественно новое, никогда ранее не бывшее» [6, с. 670].

Следовательно, подход, согласно которому истинным ученым можно считать лицо, который не имеет собственных научных идей, *но который хорошо зазубрил чужие идеи и определенный курс лекций*, представляет собой насмешку над наукой (?!).

Ведь «Суфлер, – как справедливо пишет известный болгарский ученый, дважды доктор наук Стефан Робев, – лучше всех знает роли в пьесе, но это еще не искусство. Ученый должен проделывать путь там, где еще никто не проходил» [7, с. 154]. Далее он пишет: «Ученый будь он со степенью или без, ценится единственно по творческой работе, которую выполняет, а не по административно узаконенному месту, которое занимает» [7, с. 154].

Считаю уместным привести здесь же слова В.Г. Белинского, который писал: «Нет идей, нет и науки! Знание фактов только потому драгоценно, что в фактах скрываются идеи; факты без идей – сор для голов и памяти» [8, с. 94].

И действительно, истинный ученый – это не попугай и даже не просто добросовестный работник науки, а мыслитель – генератор творческих идей и движущая сила прогресса.

* * *

Необходимо учесть, что, по моему глубокому убеждению, среди представителей сферы науки следует отличать:

1. Истинных ученых – истинно научных деятелей, т.е. авторов принципиально новых научных идей – принципиально новых научных направлений, принципиально новых научных теорий и т.д., имеющих международное значение;

2. Научных работников, т.е. не истинных ученых, а подсобных работников в науке, которые не являются авторами новых всемирно значимых научных идей, но которые своим честным трудом помогают как деятельности истинных ученых, так и воспитанию студентов и т.д.

3. Вредителей в науке, которые не только не являются истинными учеными, но, используя свои «научные титулы» и должностное положение в сфере науки, всячески препятствуют развитию науки и деятельности истинных ученых, чтобы на их фоне не выглядели «серыми», ввиду чего для таких вредителей не должно быть места в науке.

Такова созданная и предложенная мной классификация представителей сферы науки [9, с. 16-17].

Если же сказать другими словами: **такова созданная мной не номинальная** (не лишь по дипломам и другим документам), **а реальная качественная классификация представителей сферы науки.**

* * *

В связи с необходимостью проведения Чемпионата мира по научному творчеству в области общественных наук важно отметить, что главные идеи, которые легли в основу разработки мной механизма проведения данного Чемпионата, были созданы и неоднократно опубликованы мной же еще в 70-х – в начале 80-х годов XX века [2; 10; 11; и др.].

Что же касается непосредственно проблем научно творчества, то далее предлагается часть основного содержания ранее опубликованного мной научного труда под названием «РЕВОЛЮЦИОННЫЕ ПУТИ И МЕХАНИЗМЫ ПРЕОДОЛЕНИЯ ПРОБЛЕМ НАУЧНОГО ТВОРЧЕСТВА» [9, с. 11-32], касающегося необходимости, путям и механизмам проведения Чемпионата мира по научному творчеству в области общественных наук.

* * *

Считаю нужным еще раз обратить внимание на то, что **необходимость проведения Чемпионата мира среди ученых по научному творчеству в области общественных наук** обусловлено особой значимостью данной области наук в эффективном функционировании общества, государства и человечества в целом, а также необходимостью предотвращения мировых экономических кризисов и других глобальных негативных явлений впредь.

Необходимо при этом внедрение механизма проведения Чемпионата мира, **согласно которому ученые должны будут соревноваться лишь по результатам своего собственного научного творчества, лишь своей научной новизной – созданными ими новыми всемирно значимыми научными теориями, научными направлениями и т. д. в данной области наук, а не заученными ими знаниями, не количеством прочитанных ими книг, не своими научными и прочими титулами, не полученными ими премиями и наградами, не количеством опубликованных ими трудов даже в самых престижных изданиях и журналах и т.д., ибо все это может иметь значение лишь в том случае, если по результатам научного творчества несколько участников соревнования – Чемпионата мира – окажутся на одинаковом уровне, что представляется весьма сомнительным и фактически даже невозможным.**

Притом, победитель Чемпионата мира по научному творчеству в области общественных наук, по моему глубокому убеждению, должен получить звание Абсолютного Чемпиона мира в области общественных наук, Большую золотую

медаль Абсолютного Чемпиона мира и премию в размере не меньше Нобелевской премии, и даже в несколько раз больше.

Неужели, например, победа теннисиста на кортах, где спортсмен получает миллионы долларов США, значимее, чем создание ученым теоретических основ эффективного функционирования общества, государства и человечества в целом?!

Вышеотмеченное предложение, касающееся размера премии, которая должна быть вручена Абсолютному Чемпиону мира по научному творчеству области общественных наук, обусловлено тем, что победа в Чемпионате мира по научному творчеству в области общественных наук должна быть намного весомее по своей всемирной значимости, чем получение Нобелевской премии в одной из областей общественных наук, например, в области экономики.

Тем более, что победа в Чемпионате мира по научному творчеству в области общественных наук – это должна быть победа одновременно в области философии (социальная философия – за создание новых философских направлений), в области политико-экономической науки (за создание новых политико-экономических теорий, а не за научные разработки в области макроэкономики, микроэкономики и т.д.), в области юридической науки (теория государства и права, конституционное право, управленческое право – за создание новых правовых теорий), в области политической науки (теория политики), в области теории государственного управления (политический менеджмент).

Следовательно, кто не является автором своих собственных – принципиально новых творческих идей, кто не является создателем новых всемирно значимых научных направлений, научных теорий и т.д. – во всех вышеперечисленных областях общественных наук, тот не должен иметь право участвовать в Чемпионате мира по научному творчеству в области общественных наук.

Касаясь вопроса очередности проведения Чемпионатов мира по научному творчеству в области общественных наук, необходимо принять во внимание, с одной стороны, сложности в организации проведения этих чемпионатов, прежде всего, с точки зрения подбора финалистов Чемпионата, и, с другой стороны, сложности, которые связаны с рождением новых всемирно значимых идей – принципиально новых научных направлений, принципиально новых научных теорий и т.д. во всех вышеперечисленных областях общественных наук.

С учетом отмеченных сложностей, видимо, наиболее целесообразно проводить Чемпионаты мира по научному творчеству в области общественных наук в четыре года один раз.

Что касается финансирования Чемпионата мира по научному творчеству в области общественных наук, то оно должно осуществляться за счет всех государств, претендующих на наличие у них науки, или хотя бы желающих иметь и развивать науку.

С целью организации проведения отмеченных Чемпионатов мира можно было бы, например, создать всемирную федерацию научного творчества в области общественных наук, наподобие всемирных федераций, имеющих в спорте.

Вместе с тем, по моему глубокому убеждению, для объективного и результативного проведения Чемпионата (чемпионатов) мира по научному творчеству в области общественных наук считаю необходимым, чтобы Жюри Чемпионата мира состоял из лидеров ведущих стран мира, в частности, из лидеров Большой Двдцатки, с правом решающего голоса при оценке результатов, а также с участием лидеров всех других государств мира по их желанию.

Участие же в Чемпионате мира в качестве членов Жюри даже всемирно известных по своим номинальным данным представителей сферы науки считаю недопустимым, ибо, *во-первых*, им еще самим надо доказать, что они действительно являются учеными, т.е. творцами новых всемирно значимых истинно творческих научных идей – новых научных теорий и т.д., и, *во-вторых*, их оценка, к сожалению, с огромной долей вероятности будет субъективна.

И еще. С учетом того, что я являюсь автором, инициатором и создателем механизма проведения Чемпионата мира по научному творчеству в области общественных наук, считаю целесообразным и обоснованным предоставить мне возможность организовать первый Чемпионат мира, при финансовой и иной поддержке, *прежде всего*, лидеров ведущих государств мира, а также дать мне возможность участвовать прямо в финале – т.е. без участия в предварительном подборе – этого Чемпионата в качестве претендента на звание Чемпиона мира по научному творчеству в области общественных наук.

Что касается подбора других кандидатов, то для этого в каждом государстве должны быть выработаны соответствующие механизмы по усмотрению руководителей этих государств, но с обязательным соблюдением предложенных мной критериев оценки творческой деятельности ученых.

Затем желательно провести подбор кандидатов, т.е. следующий тур – на уровне континентов, а в конце уже провести финал Чемпионата мира по научному творчеству в области общественных наук.

Исходя из чрезвычайной актуальности и принципиальной значимости рассмотренных выше проблем, считаю необходимым еще раз подчеркнуть, что практическая реализация предлагаемых мной путей и механизмов преодоления проблем научного творчества является необходимым условием эффективного функционирования общества, государства и человечества в целом.

Таким образом, господствующий во всем мире прагматизм вовсе не оправдывает отказ от научного творческого в области общественных наук, а даже наоборот, ибо, *говоря словами Леонардо да Винчи*, «Теория – полководец, практика – солдаты» [12, с. 53].

Следовательно, с учетом особой важности стимулирования создания новых научных направлений и новых научных теорий вообще, и, *в частности*, в области общественных наук, а также с учетом значимости *практической реализации уже созданных, но пока еще не реализуемых*, теоретических основ эффективного функционирования общества, государства и человечества в целом, *считаю необходимым и*

неотложным проведение предложенного мной выше Чемпионата мира по научному творчеству в области общественных наук.

Тем более, что *сама идея проведения Чемпионата мира по научному творчеству в области общественных наук, по моему глубокому убеждению, является всемирно значимым научным открытием, которая по своей принципиальной значимости ценнее многих других всемирно значимых открытий.*

Притом, данное открытие является всемирно значимым научным открытием в области создания научных основ эффективного политического менеджмента науки вообще, *и, в частности, в области создания научных основ максимально эффективного политического менеджмента общественных наук.*

Вместе с тем, создание научных основ эффективного политического менеджмента науки *подразумевает не непосредственное политическое управление наукой, а создание со стороны государственных властей, с одной стороны, максимально возможных – оптимальных – условий для свободного научного творчества, и, с другой стороны, обеспечение максимально благоприятных условий для соответствующей оценки всемирно значимых результатов истинно творческой деятельности ученых.*

Без практической реализации предложенных мной революционных путей и механизмов преодоления проблем научного творчества, *и, в частности, без их внедрения в жизнь – без проведения Чемпионата мира по научному творчеству в области общественных наук, по моему глубокому убеждению, реальный духовный и социально-экономический прогресс общества, государства и человечества в целом не представляется возможным.*

* * *

В связи с предложенной мной принципиально новой идеей и обоснованием необходимости проведения Чемпионата мира по научному творчеству в области общественных наук, в соответствии с созданными мной же механизмами проведения этого Чемпионата, *считаю необходимым обратить здесь же внимание на то, что творчески мыслящие личности, а также те, кто не «болен» эгоизмом, кто думает об интересах Человека, об интересах общества, государства и человечества, в отличие от тех, кто думает лишь о том, чтобы на фоне истинных ученых самому не выглядеть «серым», явно и безоговорочно поддерживают и приветствуют идею проведения Чемпионата мира по научному творчеству в области общественных наук.*

Вместе с тем, некоторым скептикам может показаться невозможным проведение Чемпионата мира по научному творчеству в области общественных наук, что лишено всякого основания, ибо, несмотря на определенные сложности в организации проведения отмеченного Чемпионата, ничего невозможного в этом нет.

Более того, организация проведения Чемпионата мира по научному творчеству в области общественных наук даже намного легче, чем проведение чемпионатов мира по многим видам спорта.

Кроме того, некоторые представители сферы науки могут сказать (*и, видимо, говорят*), что будто бы чемпионаты можно проводить только в спорте.

Однако, такая позиция может быть вызвана лишь слабостью этих представителей сферы науки и боязнью перед тем, чтобы их «серость» в сфере науки (*и, видимо, не только в сфере науки*) не стало известно широкому кругу людей, которым они кажутся «учеными».

Вместе с тем, *как известно*, Чемпионат – это официальное соревнование на звание чемпиона [13].

Что касается особенности использования термина Чемпионат, то «Данный термин используется преимущественно по отношению к спортивным состязаниям, однако, наравне с этим, он применяется и к другим соревнованиям» [13], *например*, «для выявления победителя в интеллектуальном конкурсе» [13] и т.д.

Таким образом, предложенный мной Чемпионат мира по научному творчеству в области общественных наук – это фактически принципиально новый вид интеллектуального соревнования (*интеллектуальной состязательности, интеллектуального конкурса*), результаты которого могут быть *и, безусловно*, будут намного весомее и значимее любого чемпионата мира в том или ином виде спорта, ибо они (*результаты Чемпионата мира по научному творчеству в области общественных наук*) не только обрадуют самих чемпионов и их болельщиков – *как это бывает в спорте*, но, *наряду с этим*, дадут огромный социально-экономический эффект планетарного значения, ибо станут теоретической (*интеллектуальной*) основой эффективного функционирования общества, государства и человечества!!!

Считаю необходимым здесь же обратить внимание на то, что в современном мире уже начали проводить чемпионаты мира в науке.

В частности, например, Международная академия наук и высшего образования (МАНВО; Лондон, Великобритания) проводит «Чемпионат Мира по научной аналитике по различным отраслям науки и в рамках абсолютного первенства в перспективе будет проводиться МАНВО в трех основных формах: а) индивидуальное первенство; б) межуниверситетское первенство; в) первенство сборных, формируемых национальными федерациями по научной аналитике» [14].

Следовательно, вышеотмеченный и многие другие примеры еще раз подтверждают абсолютную необоснованность позиции тех представителей сферы науки, которые, видимо, сами не способны создать что-либо действительно ценное в науке и не могут участвовать в Чемпионате мира по научному творчеству в области общественных наук, и которые, скорее всего, именно потому говорят, что будто бы чемпионаты мира можно проводить только в спорте.

* * *

«Невозможно не обратить здесь внимание также на то, что, – *как я отмечал и ранее*, – в последнее время стало как бы своеобразной «модой» проведение представителями сферы науки презентаций изданных ими новых книг, что можно было бы только приветствовать, если бы в них было, хотя бы что-то авторское – принципиально новое.

Однако, *к сожалению*, нередко, такие презентации проводят именно те представители сферы науки, которым нечего сказать в науке (?!).

В связи с вышеотмеченным возникает вопрос:

Не является ли насмешкой над наукой и над истинными учеными – *творцами революционно новых всемирно значимых научных идей*, когда некоторые

представители сферы науки проводят презентации своих новых книг, в которых нет ничего авторского – принципиально нового?!

И не напоминает ли это – широко известное выражение из басни И.А. Крылова «Кукушка и Петух», которое гласит: «Кукушка хвалит петуха за то, что хвалит он кукушку»?!

Кроме того, не является ли опять-таки насмешкой над наукой и над истинными учеными – *творцами революционно новых научных идей*, когда проводят Юбилей «ученых» (*как живых, так и мертвых*) – притом именно будто бы как Юбилей «ученых», тогда как невозможно вспомнить что-либо ценное – всемирно значимое из их будто бы «научных» трудов, ибо эти так называемые «ученые» так и не создали ничего принципиально нового в науке?!

Удивительно, но, *к сожалению, факт (!?)*.

Диву даешься, когда будто бы «солидные» представители сферы науки (*но, видимо, «солидные» лишь по возрасту, и по имеющимся у них ученым степеням и званиям*) хвалят авторов книг, в которых научную новизну автора и микроскопом не найдете (!!).

Не менее удивительно также, когда те же (*или такие же*) будто бы «солидные» представители сферы науки называют «большими учеными» живых и мертвых «юбиляров», тогда как эти «юбиляры» ничего ценного – действительно научного – так и не создали в науке (!!).

Ведь не подлежит сомнению, что с точки зрения порядочности, человечности и интересов Человека – интересов народа – все это позорно и даже явно криминально (!!).

Поэтому, надо незамедлительно кончать с серостью в науке, а также с безответственной поддержкой этой серости, как с подрывной деятельностью, направленной против интересов человека, против интересов народа, против интересов государства и человечества (!!).

Следовательно, принципиальную важность приобретает проведение Чемпионата мира по научному творчеству в области общественных наук, ибо проведение этого Чемпионата (чемпионатов), не только наглядно покажет – кто есть кто в общественных науках в мире, но и станет необходимой предпосылкой предотвращения глобальных кризисов и эффективного государственного управления в интересах народа, станет необходимой предпосылкой эффективного функционирования общества, государства и человечества в интересах каждого Человека!!! [3, с. 14-15].

* * *

В заключение, считаю необходимым отметить следующее:

Необходимость проведения Чемпионата мира по научному творчеству в области общественных наук, я считаю принципиально важным и абсолютно безальтернативным!!!

Вместе с тем, невозможно не учесть тот факт – ту реальность, что вряд ли ныне найдется представитель сферы науки в мире (а, точнее, уверен, что никак не найдется), который сможет составить мне конкуренцию в борьбе за звание Чемпиона мира по научному творчеству в области общественных наук, ибо я очень сомневаюсь, чтобы в мире нашлся бы еще ученый, который был бы создателем (автором) принципиально новых всемирно значимых научных идей – принципиально новых научных направлений и принципиально новых научных теорий и т.д. в области общественных наук вообще, и, в частности, одновременно в области философских, политических, экономических и юридических наук, а также в области науки государственного управления.

Поэтому, считаю возможным, чтобы в начале неотложно подготовить и провести хотя бы Чемпионат мира по научному творчеству в области науки государственного управления – Чемпионат мира по научному творчеству в области науки Политического менеджмента, тем более, что Политический менеджмент – как наука государственного управления, в определенных аспектах включает в себя все научные дисциплины сферы общественных наук.

Хотя, параллельно с этим, для стимулирования творческого развития общественных наук в интересах Человека, в интересах общества, государства и человечества, необходимо решить проблему и начинать готовиться к проведению Чемпионата мира по научному творчеству в области общественных наук!!!

ЛИТЕРАТУРА

1. Кураташвили Альфред А. Глубинные проблемы общественных наук в свете мирового экономического кризиса начала XXI века. *Актуальные проблемы общественных наук. Материалы Международной научной конференции* (21-22.12.2009). Тбилиси: Международное издательство «Прогресс», 2009.

2. Кураташвили Альфред А. **Философско-политэкономические миниатюры.** Материалы Республиканской научной конференции: “Актуальные проблемы теории” (15-16 мая 1980 г.). Тбилиси: “Мецниереба”, 1980.

3. Кураташвили Альфред А. **Еще раз о необходимости проведения Чемпионата мира по научному творчеству в области общественных наук.** Международная Академия социально-экономических наук. Международный научный журнал "Прогресс", 2014, №1-2. Тбилиси: Международное издательство "Прогресс", 2014. – с. 5-16.

4. Кураташвили Альфред А. **Некоторые размышления по проблемам социально-экономической науки.** Материалы научной конференции: «Наука и общество» (13-14 декабря 1984 г.). Тбилиси: «Мецниереба», 1984.

5. Журнал «ЭКО» Сибирского отделения АН СССР, 1983, №11.

6. **Философский энциклопедический словарь.** М.: «Сов. Энциклопедия», 1983.

7. Робев Стефан. **Цена открытия.** Журнал «ЭКО» Сибирского отделения АН СССР, 1983, № 10.

8. **Слово о науке: Афоризмы. Изречения.** Литературные цитаты. Книга вторая. Сост., автор предисловия и введений к главам Е.С. Лихтенштейн. М.: «Знание», 1981.

9. Кураташвили Альфред А. **Революционные пути и механизмы преодоления проблем научного творчества.** *Актуальные проблемы научного творчества. Материалы Международной научной конференции* (11-12.03.2009). Тбилиси: Международное издательство "Прогресс", 2009.

10. Кураташвили Альфред А. **Критерий эффективности научных исследований.** Материалы Республиканской научной конференций (12-13 апреля 1979 г.). Тбилиси: «Мецниереба», 1979.

11. Кураташвили Альфред А. **Проблемы научного творчества** (Размышления по кардинальным проблемам творческого развития общественных наук). Материалы научной конференции: «Наука и общество» (13-14 декабря 1984 г.). Тбилиси: «Мецниереба», 1984.

12. См. Голованов Я. К. **Этюды об ученых.** 3-е издание, дополненное. Москва: «Молодая гвардия», 1983.

13. **Чемпионат.**

<http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A7%D0%B5%D0%BC%D0%BF%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D1%82>

14. **Чемпионат мира.** <http://gisap.eu/ru/node/8755>

შპს 1+32+33+34+35

ალფრედ კურატაშვილი (თბილისი, საქართველო)

ეკონომიკურ, ფილოსოფიურ და იურიდიულ მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი საზოგადოებრივ მეცნიერებებში, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის სამართლისა და საერთაშორისო ურთიერთობების ფაკულტეტის პროფესორი საჯარო სამართალში, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პაატა გუგუშვილის სახელობის ეკონომიკის ინსტიტუტის ეკონომიკური თეორიის განყოფილების გამგე, საერთაშორისო სამეცნიერო ჟურნალ “პროგრესი“-ს და საერთაშორისო სამეცნიერო ჟურნალ “იურისპრუდენციის პრობლემები“-ს დამაარსებელი და მთავარი რედაქტორი, სოციალურ-ეკონომიკურ მეცნიერებათა საერთაშორისო აკადემიის პრეზიდენტი, პოლიტიკური მენეჯმენტის საერთაშორისო აკადემიის პრეზიდენტი და იურიდიულ მეცნიერებათა საერთაშორისო აკადემიის პრეზიდენტი, ნიუ-იორკის მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილი წევრი, აშშ პოლიტიკურ მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი, სანკტ-პეტერბურგის კულტურის ისტორიის საზოგადოებრივი აკადემიის ნამდვილი წევრი, ჟურნალისტთა ფედერაციის წევრი

**დოქტორების მომზადების
მწვავე პოლიტიკურ-სამართლებრივი
და სოციალურ-ეკონომიკური პრობლემა
საზოგადოებრივ
მეცნიერებათა სფეროში**

**ვინ შეიძლება იყოს დოქტორანტების
სამეცნიერო ხელმძღვანელი?!**

მეცნიერებაში, და, *კერძოდ*, საზოგადოებრივ მეცნიერებათა სფეროში დოქტორების მომზადებას პრინციპული მნიშვნელობა აქვს საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის ეფექტიანი ფუნქციონირებისათვის.

ამასთან დაკავშირებით, მეტად მწვავე პოლიტიკურ-სამართლებრივ და სოციალურ-ეკონომიკურ პრობლემას წარმოადგენს დოქტორების მომზადება საზოგადოებრივ მეცნიერებათა სფეროში, რამეთუ ნაცვლად სამეცნიერო ხელმძღვანელებად ჭეშმარიტ მეცნიერთა შერჩევისა, დოქტორანტებს “კამფეტებივით” უნაწილებენ – ურიგებენ – პროფესორებს და ასოცირებულ პროფესორებს, მაშინ როდესაც აღნიშნული პროფესორები – დოქტორანტების სამეცნიერო ხელმძღვანელები – უმეტეს შემთხვევაში თვითონ არ არიან ჭეშმარიტი მეცნიერები (!!).

ასევე, მეტად პრობლემატურია სადისერტაციო საბჭოების თავმჯდომარეთა და წევრთა შერჩევა, რომლებიც ჭეშმარიტი მეცნიერები უნდა იყვნენ, მაგრამ... (!!).

გარდა ამისა, პრობლემატურია სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამების აკრედიტაცია – პროგრამებისა, რომლებიც არცთუ იშვიათად ინკუბატორის “წიწილებივით” ჰგავს ერთმანეთს, ნაცვლად იმისა, რომ სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამები მათ ხელმძღვანელთა შემოქმედებითი სამეცნიერო იდეების საფუძველზე იყოს კონსტრუირებული.

თუმცა, სადისერტაციო საბჭოები ბევრია, ხოლო ჭეშმარიტი მეცნიერი – “სანთლით” საძებარია.

* * *

ზემოაღნიშნულ მწვავე პოლიტიკურ-სამართლებრივ და სოციალურ-ეკონომიკურ პრობლემასთან დაკავშირებით ვთავაზობთ ჩემს მიერ აღრე გამოქვეყნებული სამეცნიერო ნაშრომის ძირითად შინაარსს [1], რომლის საფუძველზეც – პრობლემის აქტუალობის გათვალისწინებით – გამოქვეყნებული იქნა აგრეთვე ჩემი სხვა მნიშვნელოვანი სამეცნიერო ნაშრომი [2].

* * *

სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამების აკრედიტაციას პრინციპული საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობა აქვს, რამეთუ აკრედიტაციის გარეშე მეცნიერების სფეროში დოქტორების მომზადება და მათთვის აკადემიური თუ სამეცნიერო ხარისხების მინიჭება კანონით დაუშვებელია, ხოლო სამეცნიერო კადრების მომზადების გარეშე მეცნიერების, საზოგადოებისა და სახელმწიფოს განვითარება წარმოუდგენელია.

ამასთან, განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია აკრედიტაციის გონივრული და სამართლიანი კრიტერიუმების არსებობა, რომლებიც არ შეზღუდავს მეცნიერულ შემოქმედებას, რამეთუ, როგორც მე არაერთხელ აღმინიშნავს: “მეცნიერება ჩარჩოში – ეს იგივეა, რაც ადამიანი კუბოში”.

უფრო მეტიც, შემოქმედების (*ხოლო ჭეშმარიტი მეცნიერება – უდავოდ შემოქმედებაა*) შეზღუდვა ანტიკონსტიტუციურ ქმედებას წარმოადგენს, რამეთუ საქართველოს კონსტიტუციის 23-ე მუხლის თანახმად:

“1. ინტელექტუალური შემოქმედების თავისუფლება უზრუნველყოფილია. ინტელექტუალური საკუთრების უფლება ხელშეუვალია.

2. შემოქმედებით პროცესში ჩარევა, შემოქმედებითი საქმიანობის სფეროში ცენზურა დაუშვებელია” [3].

აღსანიშნავია აგრეთვე, რომ “უმაღლესი განათლების შესახებ” საქართველოს კანონის 37-ე მუხლის (აკადემიური პერსონალის უფლებები) პირველი პუნქტის შესაბამისად აკადემიურ პერსონალს უფლება აქვს:

“ბ) ჩარევის გარეშე განახორციელოს სწავლება, კვლევა, შემოქმედებითი საქმიანობა და სამეცნიერო ნაშრომების გამოქვეყნება;

გ) საგანმანათლებლო პროგრამის ფარგლებში დამოუკიდებლად განსაზღვროს სასწავლო კურსის პროგრამების (სილაბუსების) შინაარსი, სწავლების მეთოდები და საშუალებები;” [4].

ზემოაღნიშნულის მიუხედავად, ზოგიერთი თანამდებობის პირი და ეგრეთ წოდებული “ექსპერტი” ყოველნაირად ცდილობს შეზღუდოს ჭეშმარიტი მეცნიერის თავისუფლება, რითაც მას თავისი თავი ფაქტობრივად კანონზე მაღლა წარმოუდგენია, და სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამების აკრედიტაციისათვის კანონსაწინააღმდეგო და სრულიად უაზრო მოთხოვნებს აყენებს, რომლებსაც, სამწუხაროდ, უსიტყვოდ ემორჩილებიან მონური ბუნების და/ან დაბალი ინტელექტის მქონე ადამიანები.

აღნიშნული კანონსაწინააღმდეგო და სამარცხვინო ქმედებების აღკვეთა განსაკუთრებული სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გადაუდებელ ამოცანას წარმოადგენს.

ამასთან დაკავშირებით უპირველესად ყურადღება უნდა გამახვილდეს იმაზე, რომ გარკვეული თანამდებობის პირების მხრიდან აკრედიტაციისათვის უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების მიმართ ანტიმეცნიერული, სრულიად უსაფუძვლო, სამართლებრივად დაუსაბუთებელი და უაზრო

მასალების წარდგენის მოთხოვნა კანონსაწინააღმდეგო ქმედებაა, რაც სახელმწიფოს მხრიდან უმკაცრეს რეაგირებას საჭიროებს.

არანაკლებ საყურადღებოა აგრეთვე, რომ უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების მიერ სამართლებრივად დაუსაბუთებელი და უაზრო მასალების წარდგენა სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამების აკრედიტაციის მიღების მიზნით იმის მაჩვენებელია, რომ აღნიშნული დოკუმენტაციის შემქმნელები და წარმდგენები ან მონები არიან, რომლებიც უსიტყვოდ ემორჩილებიან კანონსაწინააღმდეგო მოთხოვნებს, რათა ხელფასი არ დაკარგონ, ან უვიცები არიან და თვითონაც არ იციან რას აკეთებენ, ანდა ერთდროულად მონებიც არიან და უვიცებიც, რაც იმას ნიშნავს, რომ ნებისმიერ შემთხვევაში ისინი მეცნიერები არ არიან, რამეთუ პიროვნული დამოუკიდებლობისა და შინაგანი თავისუფლების გარეშე მეცნიერი არ არსებობს.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, და საერთოდაც, ცხადზე ცხადია, რომ მონებს და/ან, *რბილად რომ ეთქვათ*, არამეცნიერებს უარი უნდა ეთქვათ სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამების აკრედიტაციაზე.

მაშასადამე, უნდა გაირკვეს პასუხი კითხვაზე: ვინ შეიძლება იყოს სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამების ხელმძღვანელი და დოქტორანტების სამეცნიერო ხელმძღვანელი, ანუ რა უნდა იყოს აკრედიტაციის მიღების კრიტერიუმი და ვის ეკუთვნის სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამის აკრედიტაცია?!

სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამების ხელმძღვანელი და დოქტორანტების სამეცნიერო ხელმძღვანელი შეიძლება იყოს არა მეცნიერის მსგავსი ადამიანი, არამედ მხოლოდ ჭეშმარიტი მეცნიერი, რამეთუ, როგორც მე არაერთხელ აღვნიშნავდი:

“ისევე, როგორც ადამიანის მსგავსი მაიმუნი – ადამიანი არ არის, მეცნიერის მსგავსი ადამიანი – მეცნიერი არ არის” [5, გვ. 54].

ამასთანავე, აქ ასევე ისმის კითხვა: ვინ არის ჭეშმარიტი მეცნიერი?

ჭეშმარიტი მეცნიერი, *ჩემი ღრმა რწმენით*, იმით კი არ უნდა განსხვავდებოდეს ფსევდომეცნიერისაგან, რომ მას მეცნიერებათა დოქტორის დიპლომი აქვს, ანუ იმის ცნობა აქვს, რომ ის არის მეცნიერი, არამედ ის უნდა განსხვავდებოდეს და გამოირჩეოდეს მკვეთრად გამოხატული შემოქმედებითი აზროვნებით და შემოქმედებითი მოღვაწეობის შედეგებით – ახალი მეცნიერული მიმართულებების, ახალი მეცნიერული თეორიების შექმნით და ა.შ., რის მაგალითსაც ფსიქოლოგიურ მეცნიერებაში წარმოადგენდა დიმიტრი უზნაძე, რომელმაც განწყობის თეორია შექმნა [6, გვ. 40].

თუმცა “იქმნება შთაბეჭდილება, რომ ზოგიერთ „მეცნიერს“ მხოლოდ ცნობა აქვს მეცნიერებათა დოქტორის დიპლომის სახით – იმის “დასადასტურებლად”, რომ თითქოს ის არის მეცნიერი, რაც იმ აშკარს წააგავს – ერთმა „მამაკაცმა“ ქალის სარჩელის პასუხად სასამართლოში ცნობა რომ

წარადგინა „კაცი ვარო“ (?!), მაგრამ სინამდვილეში კაცი რომ არ იყო (?!)” [6, გვ 40-41].

“ამრიგად, ჭეშმარიტი მეცნიერი (მიუხედავად მისი დიპლომებისა და მის მიერ დაწერილი და გამოქვეყნებული შრომების რაოდენობისა) არის მხოლოდ ის, ვისთან ერთადაც მისი სამეცნიერო ნაშრომები, მისი მეცნიერული იდეები არ კვდებიან, და არა ის, ვინც თუთიყუშივით იმეორებს სხვების აზრებს (თუმცა, შესაძლოა, სხვადასხვა სიტყვებით)” [6, გვ 40-41].

აღსანიშნავია, რომ, როგორც მე *ჯერ კიდევ 1984 წელს ვწერდი*: “ვისაც არა აქვს თავისი საკუთარი, მეცნიერებისა და საზოგადოების პროგრესის ხელის შემწყობი იდეები – მას არაფერი ესაქმება მეცნიერებაში” [7, გვ. 12].

მაშასადამე, სადისერტაციო საბჭოს თავმჯდომარე, სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამების ხელმძღვანელი და დოქტორანტების სამეცნიერო ხელმძღვანელი შეიძლება იყოს მხოლოდ ჭეშმარიტი მეცნიერი – მეცნიერებაში ახალი მეცნიერული მიმართულებების, ახალი მეცნიერული თეორიების შემქმნელი [8, გვ. 16], და არა მეცნიერების სფეროში შემძვრალი ყურმოჭრილი მონა, ჩალიჩი და უგონო თუთიყუში, რაც, *მეტი რომ აღარაფერი ვთქვათ*, სამარცხვინოა.

ღიას, არა მარტო დანაშაულია, არამედ სწორედ სამარცხვინოა, რომ ჭეშმარიტ მეცნიერს ხელოვნურ და კანონსაწინააღმდეგო დაბრკოლებებს უქმნიდნენ სრულიად არაკომპეტენტური ფიზიკური და იურიდიული პირები, რომლებიც მეცნიერებასთან ახლოსაც კი ვერ მივლენ, ხოლო მეცნიერების სფეროში მოკალათებული პრიმიტიული ყურმოჭრილი მონები და არამეცნიერები, ანუ საქმის ჩაწყობის “ოსტატები” – ჩალიჩები და უგონო თუთიყუშები სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამების აკრედიტაციას ღებულობდნენ (?!).

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან ლოგიკურად გამოდინარეობს, რომ აკრედიტაციის მთავარი და განმსაზღვრელი კრიტერიუმი უნდა იყოს – სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამის ხელმძღვანელისა და დოქტორანტების სამეცნიერო ხელმძღვანელის ჭეშმარიტად მეცნიერული დონე, რომელმაც თვითონ უნდა განსაზღვროს, თუ როგორ მოამზადოს დოქტორანტები მის მიერვე შექმნილი სადოქტორო პროგრამის შესაბამისად, ანუ იმ სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამის შესაბამისად, რომელიც შაბლონურ ჩარჩოში კი არ უნდა იყოს მოქცეული, არამედ ჭეშმარიტი მეცნიერის ინტელექტუალურ საკუთრებას უნდა წარმოადგენდეს!!!

ამრიგად, მხოლოდ ჭეშმარიტ მეცნიერთან, ანუ მხოლოდ იქ, სადაც არის ჭეშმარიტი მეცნიერი, უნდა იქმნებოდეს და მისი ხელმძღვანელობით უნდა ფუნქციონირებდეს სადისერტაციო საბჭო (დოქტორანტურა), და მხოლოდ ჭეშმარიტი მეცნიერი უნდა იყოს სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამის ხელმძღვანელი და დოქტორანტების სამეცნიერო ხელმძღვანელი, ანუ აკრედიტაციის მიღებისათვის განმსაზღვრელი კრიტერიუმი უნდა იყოს არა სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამა (რომელიც შესაძლოა სხვებსაც დააწერინონ) და მისი შინაარსი, არამედ ის, რომ ამ პროგრამის ხელმძღვანელი, სადისერტაციო საბჭოს

თავმჯდომარე და დოქტორანტების სამეცნიერო ხელმძღვანელი აუცილებლად უნდა იყოს ჭეშმარიტი მეცნიერი!!!

ამასთან, ცხადზე ცხადია, რომ დოქტორის აკადემიური (ან თუნდაც დოქტორის სამეცნიერო) ხარისხის ფლობა სულაც არ ნიშნავს იმას, რომ თითქოს ამ ხარისხის ყველა მფლობელი არის ჭეშმარიტი მეცნიერი.*

* აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ თუმცა საქართველოს კანონმდებლობით მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხი გათანაბრებულია დოქტორის აკადემიურ ხარისხთან, მაგრამ ეს სულაც არ ნიშნავს იმას, რომ თითქოს მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხი გათანაბრებულია მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხთან.

ამრიგად, მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხის გათანაბრება დოქტორის აკადემიურ ხარისხთან სულაც არ ნიშნავს იმას, რომ თითქოს მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხიც გათანაბრებულია დოქტორის აკადემიურ ხარისხთან, ანუ სულაც არ ნიშნავს იმას, რომ თითქოს მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხი გათანაბრებულია მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხთან, რაც უდავო აბსურდი იქნებოდა.

და კიდევ, მეცნიერების სფეროს იმ წარმომადგენლებს, ვისაც მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის ფლობის „დამადასტურებელი“ დიპლომის გარდა არავითარი არგუმენტი და მტკიცებულება არ გააჩნიათ, რომ ისინი ჭეშმარიტი მეცნიერები არიან, სრულიად უსაფუძვლოდ ჰგონიათ, რომ თითქოს საქართველოს კანონმდებლობის თანახმად დოქტორის აკადემიური ხარისხი – მეცნიერებათა დოქტორის ხარისხი არ არის, მაშინ როდესაც დოქტორის აკადემიური ხარისხი – ეს არის მეცნიერებათა დოქტორის აკადემიური ხარისხი, მაგრამ ეს არ არის მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხი.

თუმცა უნდა აღინიშნოს, რომ ზოგიერთი მეცნიერებათა კანდიდატი ან მეცნიერებათა დოქტორის აკადემიური ხარისხის მფლობელი შეიძლება იყოს ჭეშმარიტი მეცნიერი – ახალი მეცნიერული მიმართულებებისა და/ან ახალი მეცნიერული თეორიების შემქმნელი, ხოლო მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის მრავალი მფლობელი შეიძლება ჭეშმარიტი მეცნიერი არ იყოს (?!).

ამასთანავე, უნდა აღინიშნოს, რომ მეცნიერებათა კანდიდატები, და აგრეთვე მათი ტოლფასი – მეცნიერებათა დოქტორის აკადემიური ხარისხის მფლობელები, საერთოდ არიან არა მეცნიერები, არამედ ისინი არიან მხოლოდ მეცნიერებათა კანდიდატები, ე.ი. ისინი არიან მხოლოდ კანდიდატები, რომლებიც მომავალში შეიძლება გახდნენ ან ვერ გახდნენ მეცნიერები – ჭეშმარიტი მეცნიერები.

ამასთან ერთად, ის იშვიათი გამონაკლისი მეცნიერებათა კანდიდატები, და აგრეთვე მათი ტოლფასი – მეცნიერებათა დოქტორის აკადემიური ხარისხის მფლობელები, რომლებსაც შექმნილი აქვთ ახალი მეცნიერული მიმართულებები ან/და ახალი მეცნიერული თეორიები და ა.შ., უნდა ჩაითვალოს ჭეშმარიტ მეცნიერებად, და მხოლოდ ასეთ მეცნიერებათა კანდიდატებს და ასეთ მეცნიერებათა დოქტორის აკადემიური ხარისხის მფლობელ პირებს უნდა მიეცეთ უფლება, რომ შექმნან და უხელმძღვანელონ სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამებს, და რომ სამეცნიერო ხელმძღვანელობა გაუწიონ დოქტორანტებს.

უფრო მეტიც, გასათვალისწინებელია აგრეთვე ის უდავო ფაქტი, რომ მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის მფლობელთაგან ჭეშმარიტი მეცნიერები – *პრინციპულად ახალი მეცნიერული მიმართულებების ან/და პრინციპულად ახალი მეცნიერული თეორიების შემქმნელები* – ალბათ რეალურად არიან მხოლოდ 10%-ზე ნაკლები, თუმცა, შესაძლოა, 1%-ზე ნაკლებიც კი (?!).

ამიტომ, მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის მფლობელთაგან მხოლოდ ამ იშვიათი გამონაკლისს – *ჭეშმარიტ მეცნიერებს* – უნდა მიეცეთ უფლება, რომ შექმნან და უხელმძღვანელონ სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამებს, და მხოლოდ მათ უნდა ჰქონდეთ უფლება, რომ სამეცნიერო ხელმძღვანელობა გაუწიონ დოქტორანტებს.

ზემოაღნიშნულთან დაკავშირებით გასათვალისწინებელია, რომ, როგორც მე ადრეც არაერთხელ აღვნიშნავდი, მეცნიერებათა დოქტორის აკადემიური ხარისხის (ან მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის) მქონე პირებს შორის არიან:

1. ჭ ე შ მ ა რ ი ტ ი მ ე ც ნ ი ე რ ე ბ ი, ანუ საერთაშორისო მნიშვნელობის მქონე პრინციპულად ახალი იდეების – ახალი მეცნიერული მიმართულებების, ახალი მეცნიერული თეორიების და ა. შ. – ავტორები, ე.ი. ის პიროვნებები, რომლებიც იმსახურებენ რომ იყვნენ და მხოლოდ ისინი უნდა იყვნენ სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამების ხელმძღვანელები, სადისერტაციო საბჭოების თავმჯდომარეები და დოქტორანტების სამეცნიერო ხელმძღვანელები;

2. მ ე ც ნ ი ე რ ე ბ ი ს მ უ შ ა კ ე ბ ი (მუშაკები მეცნიერებაში), ანუ არა ჭეშმარიტი მეცნიერები, არამედ დამხმარე მუშაკები მეცნიერებაში, რომლებიც არ არიან საერთაშორისო დონის ახალი მეცნიერული იდეების ავტორები, მაგრამ თავისი პატიოსანი შრომით ხელს უწყობენ როგორც ჭეშმარიტ მეცნიერთა მოღვაწეობას, ისე სტუდენტთა აღზრდას, და რომლებიც (იმ პირობებში, როდესაც ჭეშმარიტი მეცნიერი, გულწრფელად თუ ვიტყვით, სანთლით საძებარია) შეიძლება ასწავლიდნენ ბაკალავრიატში, ხოლო მათთვის უკეთეს შემთხვევაში – აგრეთვე მაგისტრატურაში;

3. მ ა ვ ნ ე ბ ლ ე ბ ი მ ე ც ნ ი ე რ ე ბ ა შ ი, რომლებიც არა მარტო არ არიან ჭეშმარიტი მეცნიერები, არამედ ზოგიერთ შემთხვევაში, იყენებენ რა თავის თანამდებობრივ მდგომარეობას მეცნიერების სფეროში, ყოველნაირად ხელს უშლიან მეცნიერების განვითარებას და ჭეშმარიტ მეცნიერებს, რათა მათ ფონზე უფერულად არ გამოჩნდნენ, რის გამოც ასეთ მავნებლებს არ უნდა ჰქონდეთ ადგილი მეცნიერებაში.

ასეთია მეცნიერების სფეროს წარმომადგენელთა ჩემს მიერ შემუშავებული და შემოთავაზებული კლასიფიკაცია, ანუ, თუ შეიძლება ასე ითქვას, მეცნიერების სფეროს წარმომადგენელთა „დახარისხება“.

სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ: ასეთია მეცნიერების სფეროს წარმომადგენელთა ჩემს მიერ შემუშავებული არა ნომინალური (დიპლომებისა და სხვა დოკუმენტების მიხედვით), არამედ რეალური ხარისხობრივი კლასიფიკაცია [6, გვ. 76-77].

მეცნიერების სფეროს წარმომადგენელთა ზემოთ მოყვანილი კლასიფიკაცია ადასტურებს, რომ დოქტორის აკადემიური ხარისხის მფლობელთაგან (და თუნდაც დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის მფლობელთაგან) დიდ უმრავლესობას (მიუხედავად მათ მიერ დაკავებული აკადემიური და/ან სხვა თანამდებობებისა) არ უნდა მიეცეს უფლება, რომ ისინი იყვნენ სადისერტაციო საბჭოს წევრებიც კი (მით უმეტეს, რომ ზოგიერთ მათგანს, სამწუხაროდ, ჭეშმარიტი მეცნიერის მიერ შექმნილი პრინციპულად ახალი მეცნიერული მიმართულებებისა და ახალი მეცნიერული თეორიების გაგების უნარიც კი არ გააჩნია), რომ აღარაფერი ვთქვათ სადისერტაციო საბჭოს თავმჯდომარეობაზე,

და, ამავე დროს, დაუშვებელია, რომ ისინი იყვნენ სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამების ხელმძღვანელები და დოქტორანტების სამეცნიერო ხელმძღვანელები, რამეთუ ჭეშმარიტი მეცნიერები არ არიან – არ არიან საერთაშორისო მნიშვნელობის მქონე ახალი მეცნიერული მიმართულებებისა და/ან ახალი მეცნიერული თეორიების შემქმნელები.

განსაკუთრებით აღსანიშნავია აგრეთვე შემდეგი:

იმისათვის, რომ რომელიმე ხელმძღვანელ მუშაკს და/ან შემმოწმებელს უფლება ჰქონდეს მოსთხოვოს და მიუთითოს ჭეშმარიტ მეცნიერს, თუ როგორი საგანმანათლებლო პროგრამით და როგორ უნდა ხელმძღვანელობდეს ჭეშმარიტი მეცნიერი დოქტორანტურას და დოქტორანტებს, თვითონ ეს ხელმძღვანელი მუშაკი და/ან შემმოწმებელი უნდა იყოს ჭეშმარიტი მეცნიერი – ახალი მეცნიერული მიმართულებებისა და ახალი მეცნიერული თეორიების შემქმნელი.

ამასთანავე, ეს ხელმძღვანელი მუშაკი და/ან შემმოწმებელი უნდა იყოს უფრო მაღალი დონის მეცნიერი, ვიდრე ის ჭეშმარიტი მეცნიერი, რომელსაც მოთხოვნებს უყენებს ხელმძღვანელი მუშაკი და/ან შემმოწმებელი, რამეთუ, *წინააღმდეგ შემთხვევაში*, მოთხოვნების წაყენება, *რბილად რომ ვთქვათ*, უზნეობაა [9].

* * *

სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამების აკრედიტაციისა და დოქტორანტების მომზადების სამართლებრივი პრობლემების გადაჭრას განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს საზოგადოებრივი მეცნიერებების განვითარებისათვის, *ხოლო საზოგადოებრივი მეცნიერებების შემოქმედებითი განვითარება – ხალხის ინტერესების რეალიზაციაზე გამიზნული ეფექტიანი პოლიტიკური მენეჯმენტის, ანუ ჰუმანოსოციალურად გამიზნული სახელმწიფო მართვის აუცილებელი ინტელექტუალური საფუძველია.*

ამასთანავე, საზოგადოებრივი მეცნიერებების – და, *საერთოდ, მეცნიერების* – შემოქმედებითი განვითარება შეუძლებელია მეცნიერის (მეცნიერთა) სამართლიანი კონსტიტუციური უფლებების, თავისუფლებებისა და სოციალურ-ეკონომიკური ინტერესების დაცვის გარეშე.

შესაბამისად, პრინციპული მნიშვნელობა აქვს უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებში აკადემიური თანამდებობის დასაკავებლად კონკურსების სათანადო დონეზე სამართლიანად ჩატარებას (რაზედაც წინა წლებში მრავალჯერ ვწერდი, და რომელ პრობლემაზეც არაერთი სამეცნიერო ნაშრომი მაქვს გამოქვეყნებული [10, გვ. 6; და სხვა]), რათა გამოვლენილი იქნენ მასში მონაწილეთა შორის მეცნიერების სფეროს საუკეთესო წარმომადგენლები, *რამეთუ ზოგიერთმა მათგანმა მაინც უნდა შეძლოს ორიგინალური სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამების შექმნა და ხელმძღვანელობა (და არა სხვისი – ხშირად მახინჯი – სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამების გადაწერა და მითვისება, რაც პლავიატად უნდა ჩაითვალოს, თუ მითვისებულია სხვისი ორიგინალური იდეები, ანუ თუ მითვისებულია სხვისი ინტელექტუალური საკუთრება), და აგრეთვე ზოგიერთმა მათგანმა მაინც უნდა შეძლოს*

დოქტორანტებისათვის სათანადო რეალური – და არა ფიქტიური – სამეცნიერო ხელმძღვანელობის გაწევა.

განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს, რომ მეცნიერთა კონსტიტუციური უფლებების დაცვის კატეგორიულ მოთხოვნაში ჩემს მიერ იგულისხმება ჭეშმარიტ მეცნიერთა კონსტიტუციური უფლებების, თავისუფლებებისა და სოციალურ-ეკონომიკური ინტერესების დაცვის აუცილებლობა, ანუ იგულისხმება ჭეშმარიტი მეცნიერები – *მეცნიერების სფეროს ის წარმომადგენლები, რომლებიც ქმნიან საერთაშორისო მნიშვნელობის მქონე პრინციპულად ახალ მეცნიერულ მიმართულებებს, პრინციპულად ახალ მეცნიერულ თეორიებს და ა.შ.*

მაშასადამე, მეცნიერთა კონსტიტუციური უფლებების დაცვაში არ იგულისხმება მეცნიერების სფეროს მიტმასნილ „თუთიყუშთა“ „უფლებების“ დაცვა, რომლებიც მეცნიერებაში ვერაფერ ახალს ვერ ქმნიან, მაგრამ მიუხედავად ამისა დიდი პრეტენზიები გააჩნიათ და ზოგჯერ ლიდრობასაც კი ცდილობენ მეცნიერებაში (!!).

რაც შეეხება აკადემიურ თანამდებობაზე პიროვნების საკონკურსო წესით არჩევის კრიტერიუმებს, *ჩემი ღრმა რწმენით*, უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებში, როგორც აკადემიურ, ისე სამეცნიერო თანამდებობაზე არჩევის მთავარი კრიტერიუმი უნდა იყოს კონკურსანტის წვლილი მეცნიერების განვითარებაში, ანუ მეცნიერული იდეები, მეცნიერული სიახლეები, რომლებიც კონკურსის მონაწილეებს გააჩნიათ, და არა *დაზეპირებული ლექციების წაკითხვის უნარი და ა.შ., რამეთუ ლექციების დაზეპირება თუთიყუშსაც შეუძლია, თუმცა თუთიყუში მეცნიერთა რიცხვს არ მიეკუთვნება.*

ამრიგად, უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებაში პროფესორის აკადემიური თანამდებობის დასაკავებლად კონკურსში მონაწილეობისა და გამარჯვებისათვის უპირველესი მოთხოვნა უნდა იყოს მნიშვნელოვანი მეცნიერული სიახლეების არსებობა, *რამეთუ კონკურსში გამარჯვებისა და პროფესორის ან ასოცირებული პროფესორის აკადემიური თანამდებობის დაკავების შემთხვევაში, ბევრ მათგანს – კონკურსში გამარჯვებულს – უჩნდება პრეტენზია, რომ იყოს სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამის ხელმძღვანელი, ხოლო კიდევ უფრო ბევრ მათგანს უჩნდება პრეტენზია, რომ იყოს დოქტორანტების სამეცნიერო ხელმძღვანელი.*

და ეს ხდება მიუხედავად იმისა, რომ პროფესორებისა და ასოცირებული პროფესორების დიდ უმრავლესობას (აღბათ 90%-ზე მეტს) ამის უნარი არ გააჩნია.

თუმცა ეს გასაკვირი სულაც არ არის, რადგან, როგორც ყველა მუსიკოს-შემსრულებელი – კომპოზიტორი არ არის, ისე ყველა პროფესორი თუ ასოცირებული პროფესორი – მეცნიერი (ჭეშმარიტი მეცნიერი) არ არის და ვერც იქნება, რამეთუ შემოქმედებითი უნარი – ღვთაებრივი ნიჭია!!!

ამიტომ, იმ შემთხვევაში, თუ კონკურსის მონაწილეს საერთაშორისო დონისა და, შესაბამისად, საერთაშორისო მნიშვნელობის სიახლეები, ანუ თუ

ჭეშმარიტად მეცნიერული სიახლეები არ გააჩნია, რომლებსაც აქვს უცხოელ მეცნიერთა აღიარება, მაშინ ის არ უნდა იქნეს დაშვებული კონკურსზე პროფესორის (*როგორც ადრე ეწოდებოდა – სრული პროფესორის*) აკადემიური თანამდებობის დასაკავებლად.

აღსანიშნავია აგრეთვე, რომ უნივერსიტეტებში პროფესორის აკადემიურ თანამდებობაზე არჩევისათვის საკმარისი არ არის, რომ მეცნიერებათა დოქტორის აკადემიური ხარისხის, *ან თუნდაც მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის*, მქონე პირი იყოს მხოლოდ შრომისმოყვარე, რამეთუ შრომისმოყვარეობა უდავოდ დასაფასებელია, მაგრამ ამავე დროს ეს არ შეიძლება იყოს საფუძველი პირის ჭეშმარიტ მეცნიერად აღიარებისა და მისი პროფესორის თანამდებობაზე არჩევისა, *რამეთუ პირი, რომელსაც საკუთარი მეცნიერული იდეები არ გააჩნია, მისთვის უკეთეს შემთხვევაში, შეიძლება იყოს მხოლოდ მასწავლებელი, მაგრამ არა მეცნიერი, და არა პროფესორი, რადგან პროფესორი – სამეცნიერო-პედაგოგიური თანამდებობაა.*

უფრო მეტიც, უნივერსიტეტებში პროფესორის აკადემიურ თანამდებობებზე იმ პირთა არჩევა, რომლებიც მეცნიერები არ არიან, მეცნიერების დაცინვას წარმოადგენს, რომ აღარაფერი ვთქვათ იმაზე, რომ ეს დასჯად ქმედებას უნდა წარმოადგენდეს.

მეცნიერების დაცინვას წარმოადგენს აგრეთვე მიდგომა, რომლის თანახმად ჭეშმარიტ მეცნიერად შეიძლება ჩაითვალოს პირი, რომელსაც საერთაშორისო მნიშვნელობის საკუთარი მეცნიერული იდეები არ გააჩნია, მაგრამ კარგად აქვს დაზებირებული ლექციების კურსი (!!).

„სუფლიორმა, – როგორც სამართლიანად აღნიშნავს ორგზის მეცნიერებათა დოქტორი სტეფან რობევი, – ყველაზე უკეთესად იცის როლები პიესაში, მაგრამ ეს ჯერ კიდევ არ არის ხელოვნება. მეცნიერი უნდა გადიოდეს გზას იქ, სადაც ჯერ არავის გაუვლია“ [11, გვ. 154].

დაზებირებული ლექციების წაკითხვის უნართან დაკავშირებით უნდა აღინიშნოს, რომ, როგორც ზემოთაც გავამახვილე ამაზე ყურადღება, ლექციების დაზებირება თუთიყუშსაც შეუძლია, თუმცა თუთიყუშში მეცნიერი არ არის, ისევე როგორც თეატრის სუფლიორი – ხელოვანი (შემოქმედი) არ არის.

მაშასადამე, უნივერსიტეტებში პროფესორის აკადემიურ თანამდებობებზე არჩეულ უნდა იქნენ არა მეცნიერების მუშაკები, რომლებიც ჭეშმარიტი მეცნიერები არ არიან, ანუ – არა დამხმარე მუშაკები მეცნიერებაში, და, მით უმეტეს, არა მავნებლები ან/და „საქმოსნები“ მეცნიერებაში, არამედ ჭეშმარიტი მეცნიერები, რომელთა დამსახურება უნდა მდგომარეობდეს მათი მეცნიერული შემოქმედების შედეგებში – მათ მიერ საერთაშორისო მნიშვნელობის მქონე ახალი მეცნიერული იდეების: ახალი მეცნიერული მიმართულებების, ახალი მეცნიერული თეორიების და ა.შ. შექმნაში, რამეთუ სწორედ ჭეშმარიტმა მეცნიერებმა უნდა შექმნან სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამები, და სწორედ მათ უნდა გაუწიონ სამეცნიერო ხელმძღვანელობა დოქტორანტებს, და აგრეთვე სწორედ ჭეშმარიტმა მეცნიერებმა უნდა მიიღონ მონაწილეობა დისერტაციების შეფასებაში.

საზოგადოებრივი მეცნიერებების სფეროში Full პროფესორის აკადემიური თანამდებობის დასაკავებლად მეცნიერს აუცილებლად გამოქვეყნებული უნდა ჰქონდეს 2 მონოგრაფია მაინც, მათ შორის კი, 1 მონოგრაფია მაინც

გამოქვეყნებული უნდა იყოს უცხოურ საერთაშორისო ენაზე, რათა საერთაშორისო დონეზე მისი გაცნობისა და შეფასების შესაძლებლობა არსებობდეს.

თანაც ეს მონოგრაფიები გამოქვეყნებული უნდა იყოს დამოუკიდებლად, ანუ თანაავტორების გარეშე, რამეთუ არ არსებობს კოლექტიური აზროვნება. მეცნიერული აზროვნება, და, საერთოდ, აზროვნება – მხოლოდ ინდივიდუალურია!

აქვე ყურადღება უნდა გამახვილდეს იმაზე, რომ, როგორც მე ჯერ კიდევ წლების წინ აღვნიშნავდი, საზოგადოებრივ მეცნიერებებში აუცილებელია საერთოდ აღმოიფხვრას სამეცნიერო შრომების (სტატიების და ა.შ.) გამოქვეყნებისას „მკვდარი სულების“, ანუ სხვის მიერ დაწერილ ნაშრომებზე მიწერის მავნე და სამარცხვინო პრაქტიკა.

რაც შეეხება უკვე გამოქვეყნებულ ნაშრომებს, იმ შემთხვევაში, თუ, მაგალითად, გამოქვეყნებულ ნაშრომს ჰყავს ოთხი ავტორი, მაშინ ეს ნაშრომი ყოველ თანაავტორს უნდა ჩეთვალოს მხოლოდ როგორც 1/4 ნაშრომი და ა.შ., ხოლო იმ შემთხვევაში, თუ ამ ნაშრომში არ არის გამოყოფილი ყოველი თანაავტორის კონკრეტული წილი, მაშინ კონკურსის დროს, ანუ კონკურსთან დაკავშირებით, არც ერთ თანაავტორს არ უნდა ჩეთვალოს ის ნაშრომად.

განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს, რომ რადგან კონკურსში მონაწილეობა სადოქტორო დისერტაციის დაცვა არ არის, რომ მეცნიერმა თავისი საერთაშორისო დონის მეცნიერული სიახლეები საჯაროდ დაიცვას, და აგრეთვე იმის გათვალისწინებით, რომ მეცნიერება საერთაშორისო ფენომენია, ხოლო მეცნიერის შეფასების მთავარი კრიტერიუმი – მისი ნაშრომების საერთაშორისო აღიარებაა, კონკურსში Full პროფესორის აკადემიურ თანამდებობაზე, უპირველეს ყოვლისა, უალტერნატივოდ არჩეული უნდა იქნეს ის მეცნიერი (არჩეულნი უნდა იყვნენ ის მეცნიერები), რომელსაც უცხოეთის 5 სახელმწიფოში მაინც გამოქვეყნებული აქვს სულ ცოტა 50 სამეცნიერო ნაშრომი, რაც მისი მეცნიერული იდეების საერთაშორისო დონეზე აღიარების უდავო და აშკარად მაღალ მაჩვენებელს წარმოადგენს, და რაც არაფრით არ ჩამორჩება უცხოეთში ტენუირებული პროფესორის (პროფესორების) საერთაშორისო აღიარების დონეს.

ხოლო ამის შემდეგ კი, დარჩენილ ვაკანტურ ადგილებზე შეიძლება ჩატარდეს და უნდა ჩატარდეს კონკურსი დანარჩენ მონაწილეთა შორის აკადემიური თანამდებობების დასაკავებლად.

პროფესორის (Full პროფესორის) აკადემიური თანამდებობის დასაკავებლად სავალდებულო უნდა იყოს აგრეთვე კონკურსანტის მიერ სულ ცოტა ერთი უცხოური – საერთაშორისო – ენის თავისუფლად (სრულყოფილად) ფლობა, რამეთუ *წინააღმდეგ შემთხვევაში კონკურსანტი საერთაშორისო დონის მეცნიერი, ანუ ჭეშმარიტი მეცნიერი ვერ იქნება.*

ამასთანავე, უნდა აღინიშნოს, რომ თუმცა უცხოური საერთაშორისო ენის თავისუფლად ფლობა თავისთავად არ ნიშნავს იმას, რომ ეს ადამიანი არის მეცნიერი, მაგრამ ერთი უცხოური საერთაშორისო ენის თავისუფლად ფლობის გარეშე მას ვერ ექნება ჭეშმარიტი მეცნიერისათვის საჭირო ცოდნა.

პროფესორების მიერ დოქტორანტების მომზადებასთან დაკავშირებით საგანგაშოდ მიმაჩნია, რომ ზოგ შემთხვევაში სადოქტორო საგანმანათლებლო

პროგრამის ხელმძღვანელად „ნიშნავენ“ პირს, რომელსაც საერთაშორისო დონის მეცნიერული სიახლეები არ გააჩნია (?!), ანუ სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამის ხელმძღვანელად „ნიშნავენ“ პირს, რომელსაც თუმცა დოქტორის აკადემიური ხარისხი აქვს, მაგრამ რომელიც მეცნიერი (ჭეშმარიტი მეცნიერი) არ არის, რაც ყოვლად გაუძარტლებელია (რომ აღარაფერი ვთქვათ იმ დანაშაულებრივ ქმედებაზე, როდესაც პირს – ამ კონკრეტულ შემთხვევაში, ასოცირებულ პროფესორს – საწყობის გამგესავით „ნიშნავენ“ სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამის ხელმძღვანელად, სხვის მიერ შექმნილ და აკრედიტებულ სადოქტორო პროგრამაზე, რომლის უდავო პრაქტიკული მაგალითიც არსებობს), რამეთუ წარმოუდგენელია, როდესაც პირს, რომელიც, მიუხედავად დოქტორის აკადემიური ხარისხის ფლობისა, ჭეშმარიტი მეცნიერი არ არის, უფლებას აძლევენ „ხელმძღვანელობდეს“ სადოქტორო პროგრამას და დოქტორანტებს, რასაც ეს პირი, ალბათ, თავისი დაბალი ინტელექტუალური დონისა და თავისი უუნარობის შეუცნობლობის ან/და განსაკუთრებული თავხედობის გამო, თვითონაც ეთანხმება (?!).

გასაკვირია, მაგრამ ფაქტია (?!).

ადამიანის უფლებების დაცვასთან დაკავშირებით აგრეთვე უნდა აღინიშნოს, რომ საერთოდ კონსტიტუციური უფლებების დაცვა სჭირდება არა მარტო ჭეშმარიტ მეცნიერებს, არამედ ყველა ადამიანს და, მათ შორის, ასოცირებულ პროფესორებსა და ასისტენტ-პროფესორებს.

რაც შეეხება კონკრეტულად ასოცირებული პროფესორებისა და ასისტენტ-პროფესორების უფლებების დაცვას, *ჩემი ღრმა რწმენით*, სახელმწიფოს მიერ დაცული უნდა იქნეს ყველა მათგანის კონსტიტუციური უფლებები და სოციალურ-ეკონომიკური ინტერესები.

კერძოდ, პენსიაზე გასვლის შემთხვევაში, როგორც Full პროფესორებს, ისე ასოცირებულ პროფესორებსა და ასისტენტ-პროფესორებს უნდა დაენიშნოთ პენსია, რომელიც იქნება მათი ხელფასის 80% მაინც.

ამის შედეგად უმტკივნეულოდ მოხდება აკადემიურ თანამდებობებზე კადრების ცვლა და ეს საბოლოო ჯამში ხელს შეუწყობს მეცნიერების, საზოგადოებისა და სახელმწიფოს ეფექტიან ფუნქციონირებას, რადგან უუნარო „პროფესორი“ აღარ შეეცდება ხელფასის მიღების მიზნით უნივერსიტეტში აკადემიური თანამდებობის დაკავებას.

სოციალურ-ეკონომიკური ინტერესების დაცვის ანალოგიური მექანიზმები უნდა დაინერგოს აგრეთვე სამეცნიერო-კვლევით დაწესებულებებში მოღვაწე მეცნიერთა მიმართ, სადაც მათი შრომის ანაზღაურება, რომ აღარაფერი ვთქვათ პენსიის შესახებ (თუმცა ეს პრობლემაც სასწრაფოდ მოსაგვარებელია), დღეისათვის კატასტროფულად დაბალია, რის გამოც, უპირველეს ყოვლსა, სამეცნიერო-კვლევით დაწესებულებებში მოღვაწე მეცნიერთა ხელფასები უნდა გაუთანაბრდეს უნივერსიტეტის პროფესორების ხელფასებს.

განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს, რომ, *ჩემი ღრმა რწმენით*, მეცნიერებს, თუ ისინი ნამდვილად მეცნიერები არიან, და არა მეცნიერების თუთიყუშები, ყველაზე მაღალი ანაზღაურება უნდა ჰქონდეთ სახელმწიფო სექტორში – სახელმწიფოს უმაღლესი თანამდებობის პირების შემდეგ მაინც.

ზემოაღნიშნული წინადადების საფუძველს წარმოადგენს ის ფაქტი, რომ, ჯერ-ერთი, ეგრეთ წოდებული ზედმეტი ღირებულება, მოგება ძირითადად იქმნება მეცნიერული იდეების საფუძველზე, ანუ მოგებას ძირითადად ქმნის ინტელექტუალური შრომა, შემოქმედებითი იდეების პრაქტიკული

განხორციელება და არა ფიზიკური შრომა – არა ცოცხალი სამუშაო ძალა, როგორც შეცდომით მიაჩნდა კარლ მარქსს და რაც მის „დიდ აღმოჩენად“ ითვლება ეკონომიკურ მეცნიერებაში.

და, მეორეც, გასათვალისწინებელია ის გარემოება, რომ ზოგიერთი კატეგორიის თანამდებობის პირები, *მაგალითად*, მოსამართლეები, ლეზულობენ ბევრად უფრო მაღალ ანაზღაურებას, ხოლო 2007 წელს, როგორც მე ჯერ კიდევ მაშინაც აღვნიშნავდი, ლეზულობდნენ 10-ჯერ – 15-ჯერ მეტ ხელფასს მეცნიერებათა დოქტორებთან, პროფესორებთან შედარებით (!).

ამრიგად, იქმნება შთაბეჭდილება, თითქოს ფაქტობრივად სახელმწიფო მოსამართლეებს აძლევს დაკანონებულ ქრთამს იმისათვის, რომ ამ თანამდებობის პირებმა ქრთამი არ აიღონ (!).

წინააღმდეგ შემთხვევაში, ანუ თუ ხელფასების ოდენობის განსაზღვრა სახელმწიფო სექტორში ხდება კვალიფიკაციის, შრომის ხარისხის, რაოდენობისა და შედეგების გათვალისწინებით, მაშინ რატომ არა აქვთ დანიშნული უფრო მაღალი ხელფასები მეცნიერებათა დოქტორებს, პროფესორებს?!

მოსამართლეები, რომლებიც ნამდვილად ემსახურებიან სახელმწიფოში სამართლიანობის დაცვას, უდავოდ იმსახურებენ მათთვის დანიშნულ მაღალ ხელფასებს, მაგრამ ისევ სამართლიანობა მოითხოვს, რომ მეცნიერებათა დოქტორებს, პროფესორებს უფრო მაღალი ხელფასები დაენიშნოთ, ვიდრე მოსამართლეებს, თუნდაც სიმბოლურად – ერთი ლარით მეტი მაინც.

ხოლო თუ სახელმწიფოს ამისათვის ფინანსური რესურსები არ გააჩნია, მაშინ არც მოსამართლეებს და ა.შ. არ უნდა ჰქონდეთ ზემოთ აღნიშნული მაღალი ხელფასები.

განსაკუთრებულ ყურადღებას იმსახურებს ის ფაქტი, რომ, *ჩემი ღრმა რწმენით*, მეცნიერთა კონსტიტუციური უფლებების, თავისუფლებებისა და სოციალურ-ეკონომიკური ინტერესების დაცვა – სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის სტრატეგიული პრობლემაა და, *შესაბამისად*, მათი უფლებების, თავისუფლებებისა და სოციალურ-ეკონომიკური ინტერესების შელახვა სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის სტრატეგიულ შეცდომას წარმოადგენს.

აღსანიშნავია აგრეთვე, რომ *ჩემს მიერ შექმნილი* თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების პოლიტიკურ-სამართლებრივი თეორიის [12] პრაქტიკაში დანერგვის შემთხვევაში, *რასაც პრინციპული მნიშვნელობა აქვს ადამიანის უფლებათა დაცვისათვის, საზოგადოების, სახელმწიფოსა და მთლიანად კაცობრიობის ეფექტიანი ფუნქციონირებისათვის*, სახელმწიფოებრივი თანამდებობის პირები შეეცდებიან არ მიიღონ ისეთი გადაწყვეტილებები, რომლებითაც შეილახება მეცნიერის და საერთოდ ადამიანის უფლებები, თავისუფლებები და სოციალურ-ეკონომიკური ინტერესები, რაც ხელს შეუწყობს მეცნიერების შემოქმედებით განვითარებას და საზოგადოებისა და სახელმწიფოს ეფექტიან ფუნქციონირებას.

ამასთანავე, თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების პოლიტიკურ-სამართლებრივი თეორიის პრაქტიკაში დანერგვა

გამორიცხავს საზოგადოებრივ მეცნიერებებში არაკომპეტენტური პირების ბატონობისა და მეცნიერების სფეროში დანაშაულებრივი ბიუროკრატიული “მეთოდების” გამოყენებას, რასაც პრინციპული მნიშვნელობა აქვს სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამების აკრედიტაციისა და დოქტორანტების მომზადების სამართლებრივი პრობლემების გადაწყვეტისათვის, საზოგადოებრივი მეცნიერებების შემოქმედებითი განვითარებისა და, *საბოლოო ჯამში*, საზოგადოების, სახელმწიფოსა და მთლიანად კაცობრიობის ეფექტიანი ფუნქციონირებისათვის.

* * *

დასკვნები. ყოველივე ზემოთ განხილულიდან გამომდინარეობს შემდეგი მთავარი ლოგიკური დასკვნები:

ჯერ-ერთი, საჭირო და აუცილებელია სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამების აკრედიტაციის პრინციპულად ახალი – *ავტორის (ჩემს) მიერ შექმნილი* – მეცნიერულად დასაბუთებული სამართლებრივი მექანიზმის დანერგვა, რომლის თანახმად აკრედიტაციის მიღებას იმსახურებს მხოლოდ ორიგინალური სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამა, რომლის ავტორი – შემქმნელი – და ხელმძღვანელიც არის ჭეშმარიტი მეცნიერი, და არა *მეცნიერის მსგავსი ადამიანი*, ანუ აკრედიტაცია უნდა მიენიჭოს მხოლოდ იმ სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამას, რომლის ავტორი და ხელმძღვანელიც არის საერთაშორისო მნიშვნელობის მქონე პრინციპულად ახალი იდეების – *ახალი მეცნიერული მიმართულებების, ახალი მეცნიერული თეორიების და ა.შ.* – შემქმნელი, და რომლის ინტელექტუალურ საკუთრებასაც წარმოადგენს ეს სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამა.

და, მეორეც, აუცილებელია, რომ დოქტორანტების მომზადების საქმეში – *დოქტორანტებისათვის სამეცნიერო ხელმძღვანელების შერჩევისა და დანიშვნის საქმეში* – ასევე დაინერგოს ავტორის (ჩემს) მიერ შექმნილი პრინციპულად ახალი სამართლებრივი მექანიზმი, რომლის თანახმად დოქტორანტების სამეცნიერო ხელმძღვანელი შეიძლება იყოს მხოლოდ ჭეშმარიტი მეცნიერი, ანუ დოქტორანტების სამეცნიერო ხელმძღვანელი შეიძლება იყოს პრინციპულად ახალი იდეების – *ახალი მეცნიერული მიმართულებების, ახალი მეცნიერული თეორიების და ა.შ.* – შემქმნელი, და არა მეცნიერის მსგავსი ადამიანი.

განსაკუთრებით მიუღებელია, როდესაც პროფესორებს და ასოცირებულ პროფესორებს განურჩევლად ნიშნავენ დოქტორანტების ხელმძღვანელებად და მათ „კანფეტებივით“ ურიგებენ დოქტორანტებს (?!).

ამასთანავე, ეს ხდება მაშინ, როდესაც ზოგიერთი „პროფესორი“ – *დოქტორანტების სამეცნიერო ხელმძღვანელი*, შესაძლოა, თვითონ საშუალო ინტელექტუალური შესაძლებლობების მქონე ასპირანტის ან/და დოქტორანტის დონეზეც კი არ არის, და მეცნიერებაში მხოლოდ არარაობას წარმოადგენს, რაც იმას ნიშნავს, რომ ის მეცნიერებაში საერთოდ არაფერს არ წარმოადგენს (?!).

გასაკვირია, მაგრამ ფაქტია (?!). SOS!!!

ლიტერატურა

1. კურატაშვილი ალფრედ. სახელმწიფო მართვის განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი პრობლემა: ვის ეკუთვნის სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამის აკრედიტაცია?! *მეცნიერება და ბიუროკრატიული მეთოდები – ერთმანეთთან შეუთავსებელია*. სახელმწიფო მართვა: თეორიისა და პრაქტიკის პრობლემები. *საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის მასალები* (11-12.09.2012). თბილისი: საერთაშორისო გამომცემლობა “პროგრესი”, 2012, გვ. 72-80.
2. კურატაშვილი ალფრედ. სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამების აკრედიტაციისა და დოქტორანტების მომზადების სამართლებრივი პრობლემები (?!). *საზოგადოებრივი მეცნიერებები ღრმა კრიზისშია არაკომპეტენტური პირების ბატონობისა და მეცნიერების სფეროში დანაშაულებრივი ბიუროკრატიული “მეთოდების” გამოყენების გამო* (?!). საერთაშორისო სამეცნიერო ჟურნალი „იურისპრუდენციის პრობლემები“, 2015, № 1-2. სოციალურ-ეკონომიკურ მეცნიერებათა საერთაშორისო აკადემია. საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი. თბილისი, საერთაშორისო გამომცემლობა „პროგრესი“, 2015. – გვ. 21-36.
3. საქართველოს კონსტიტუცია. მიღებულია 1995 წლის 24 აგვისტოს. http://www.parliament.ge/index.php?lang_id=GEO&sec_id=69&kan_det=det&kan_id=23
4. საქართველოს კანონი “უმაღლესი განათლების შესახებ”. <http://tma.edu.ge/files/files/kanono%20umaglesi%20ganaTlebis%20Sesaxe.pdf>
5. კურატაშვილი ალფრედ. **მეცნიერული შემოქმედების პროცესში ჩარევა – ანტიკონსტიტუციური ქმედება და სისხლის სამართლის დანაშაულია. საზოგადოებრივ მეცნიერებათა აქტუალური პრობლემები**. საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის მასალები (21-22.12.2009). თბილისი: საერთაშორისო გამომცემლობა “პროგრესი”, 2009.
6. კურატაშვილი ალფრედ. **მეცნიერთა კონსტიტუციური უფლებების დაცვა – სოციალურ-ეკონომიკური პროგრამის აუცილებელი პირობა** (მონოგრაფია ქართულ ენაზე). თბილისი: საერთაშორისო გამომცემლობა “პროგრესი”, 2009.
7. Кураташвили Альфред А. **ПРОБЛЕМЫ НАУЧНОГО ТВОРЧЕСТВА (Размышления по кардинальным проблемам творческого развития общественных наук)**. Материалы научной конференции: «Наука и общество» (13-14 декабря 1984 г.). Тбилиси: «Мецниერება», 1984.
8. Кураташвили Альфред А. **РЕВОЛЮЦИОННЫЕ ПУТИ И МЕХАНИЗМЫ ПРЕОДОЛЕНИЯ ПРОБЛЕМ НАУЧНОГО ТВОРЧЕСТВА. АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ НАУЧНОГО ТВОРЧЕСТВА**. Материалы Международной научной конференции (11-12.03.2009). Тбилиси: Международное издательство «Прогресс», 2009.
9. კურატაშვილი ალფრედ. **სახელმწიფო მართვის განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი პრობლემა: ვის ეკუთვნის სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამის აკრედიტაცია?! მეცნიერება და ბიუროკრატიული მეთოდები – ერთმანეთთან შეუთავსებელია**. სახელმწიფო მართვა: თეორიისა და პრაქტიკის პრობლემები. *საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის მასალები* (11-12.09.2012). თბილისი: საერთაშორისო გამომცემლობა “პროგრესი”, 2012, გვ. 72-80.
10. კურატაშვილი ალფრედ. ვინ შეიძლება არჩეულ იქნეს უნივერსიტეტის სრულ პროფესორად?! გაზეთი „რეზონანსი“, 2013 წლის 3 აგვისტო, №205.
11. Робев Стефан. **Цена открытия**. Журнал «ЭКО» Сибирского отделения АН СССР, 1983, № 10.
12. კურატაშვილი ალფრედ. თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორია. *პრინციპულად ახალი მეცნიერული მიმართულება – ადამიანის ინტერესების დაცვისა და სოციალურ-ეკონომიკური პროგრესის აუცილებელი მეცნიერული საფუძველი* (მონოგრაფია ქართულ, ინგლისურ და რუსულ ენებზე). თბილისი: საერთაშორისო გამომცემლობა „პროგრესი“, 2003.

შაკ 1+32+33+34+35

ალფრედ კურატაშვილი (თბილისი, საქართველო)

ეკონომიკურ, ფილოსოფიურ და იურიდიულ მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი საზოგადოებრივ მეცნიერებებში, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის სამართლისა და საერთაშორისო ურთიერთობების ფაკულტეტის პროფესორი საჯარო სამართალში, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პაატა გუგუშვილის სახელობის ეკონომიკის ინსტიტუტის ეკონომიკური თეორიის განყოფილების გამგე, საერთაშორისო სამეცნიერო ჟურნალ “პროგრესი“-ს და საერთაშორისო სამეცნიერო ჟურნალ “იურისპრუდენციის პრობლემები“-ს დამაარსებელი და მთავარი რედაქტორი, სოციალურ-ეკონომიკურ მეცნიერებათა საერთაშორისო აკადემიის პრეზიდენტი, პოლიტიკური მენეჯმენტის საერთაშორისო აკადემიის პრეზიდენტი და იურიდიულ მეცნიერებათა საერთაშორისო აკადემიის პრეზიდენტი, ნიუ-იორკის მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილი წევრი, აშშ პოლიტიკურ მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი, სანკტ-პეტერბურგის კულტურის ისტორიის საზოგადოებრივი აკადემიის ნამდვილი წევრი, ჟურნალისტთა ფედერაციის წევრი

ევროპის კავშირში

ინტეგრაცია:

მიზანი თუ საშუალება?!

ევროპის კავშირში ინტეგრაციის პრობლემა მეტად აქტუალურია თანამედროვე პირობებში, როდესაც მრავალი სახელმწიფო მისწრაფვის ამ კავშირში ინტეგრაციისაკენ, რაც გამოწვეულია, *უპირველეს ყოვლისა*, იმით, რომ სახელმწიფოები, ხალხები ეძებენ უკეთესი მომავლის გზებს.

ამასთანავე, მიუხედავად იმისა, რომ თანამედროვე მსოფლიოში ევროკავშირი უდავოდ წარმოადგენს ევროპულ სახელმწიფოთა მნიშვნელოვან გაერთიანებას, *რომელიც ევროკავშირის წამყვან ქვეყნებში არსებული ხალხის ცხოვრების მაღალი დონის და სხვა უპირატესობების შედეგად ამ კავშირში იზიდავს მრავალ სახელმწიფოს*, უნდა აღინიშნოს, რომ ევროკავშირში ინტეგრაციის მრავალი პრობლემა არსებობს, ისევე, როგორც ევროკავშირს თვითონ აქვს მრავალი პრობლემა.

აღნიშნული პრობლემების არსებობა გასაკვირიც არ არის, თუ გავითვალისწინებთ არსებულ დაძაბულ საერთაშორისო მდგომარეობას თანამედროვე მსოფლიოში, ტერორიზმის გაძლიერებას, ფაქტობრივად ყველა სახელმწიფოში ტერორისტული აქტების მოხდენის პოტენციურ შესაძლებლობას, განსაკუთრებით ამ ბოლო ხანებში ევროპაში მიმდინარე მიგრაციულ პროცესებს, ევროკავშირის წევრი ქვეყნების უთანაბრო ეკონომიკურ განვითარებას და ა. შ.

ევროპის კავშირში ინტეგრაციის პრობლემასთან დაკავშირებით საჭიროდ მიმაჩნია ყურადღების გამახვილება იმაზე, რომ, მიუხედავად აღნიშნულ კავშირში ინტეგრაციის უდავოდ დიდი და პრინციპული მნიშვნელობისა, სახელმწიფოებმა პოლიტიკური ორიენტაციის განსაზღვრისას ერთმანეთში არ უნდა აურიონ მიზანი და საშუალება, რასაც არცთუ იშვიათად აქვს ადგილი, ანუ საშუალება (და საერთოდ, საშუალებები) სახელმწიფოებმა მიზნად არ უნდა გამოაცხადონ და თვითმიზნად არ უნდა აქციონ.

უდავოდ საყურადღებოა, რომ ევროპის ქვეყნებში ნაკლებად მოიძებნებიან ადამიანები, რომლებიც წინააღმდეგი იქნებიან ევროკავშირში ინტეგრაციისა, მაგრამ პრინციპულად მნიშვნელოვანია ევროპის კავშირში ინტეგრაციის მსურველთა და მხარდამჭერთა მიერ იმის კარგად გაცნობიერება, რომ სიღრმისეულ თეორიულ, პოლიტიკურ და პრაქტიკულ შეცდომას წარმოადგენს, როდესაც ამა თუ იმ სახელმწიფოს ხელმძღვანელები და/ან სახელმწიფო ხელისუფლების სხვა წარმომადგენლები, და აგრეთვე სხვა პოლიტიკური ძალები ევროინტეგრაციას საზოგადოებისა და სახელმწიფოს სტრატეგიულ მიზნად აცხადებენ.

სახელმწიფო ხელისუფლების მიერ ევროკავშირში ინტეგრაციის სტრატეგიულ მიზნად გამოცხადება სერიოზულ შეცდომას წარმოადგენს, რადგან ევროკავშირში ინტეგრაცია მიზანი კი არ უნდა იყოს, არამედ ის უნდა განიხილებოდეს მხოლოდ როგორც ადამიანის – ხალხის – ინტერესების რეალიზაციის აუცილებელი საშუალება.

ხომ ცხადზე ცხადია, რომ ამა თუ იმ სახელმწიფოს გაერთიანება ნებისმიერ სახელმწიფოთა კავშირში უდავოდ იწვევს სახელმწიფო სუვერენიტეტის – სახელმწიფოს დამოუკიდებლობის – გარკვეულ შეზღუდვას, რის გამოც სახელმწიფოთა კავშირში, *მათ შორის*, ევროპის კავშირში ინტეგრაცია უნდა განიხილებოდეს მხოლოდ როგორც ობიექტური აუცილებლობა – მხოლოდ როგორც აუცილებელი საშუალება, მხოლოდ როგორც ხალხის ინტერესების რეალიზაციის ეფექტიანი სახელმწიფოებრივი უზრუნველყოფის პირობების შექმნის შესაძლებლობა.

მაშასადამე, როდესაც მსჯელობა სახელმწიფოს პოლიტიკურ ორიენტაციაზე, პრინციპულად მნიშვნელოვნად მიმართა შემდეგი:

ჭეშმარიტად ადამიანურ საზოგადოებაში და ჭეშმარიტად ადამიანურ სახელმწიფოში, სახელმწიფოს პოლიტიკური ორიენტაცია უნდა იყოს არა დასავლური, არა აღმოსავლური, არა ჩრდილოური ან სამხრეთული, არამედ ადამიანის – ხალხის – ინტერესებიდან გამომდინარე, ეს ორიენტაცია, ანუ სახელმწიფოს პოლიტიკური ორიენტაცია, ჩემს ნიერ შექმნილი სოციალური მიზნის ფილოსოფიის [1] და ჩემს მიერვე შექმნილი ხალხის ინტერესების უზენაესობის თეორიის თანახმად [2], გამიზნული უნდა იყოს ადამიანის – ხალხის – ინტერესების რეალიზაციაზე, გამიზნული უნდა იყოს სოციალური – ჰუმანოსოციალური – მიზნის რეალიზაციაზე.

ამრიგად, სახელმწიფოს პოლიტიკური ორიენტაცია მიმართული უნდა იყოს საზოგადოებისა და სახელმწიფოს ჰუმანოსოციალური მიზნის რეალიზაციაზე, ანუ საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის პოლიტიკური ორიენტაცია უნდა იყოს – ორიენტაცია ადამიანზე (ყოველ ადამიანზე – ხალხზე), ადამიანის უფლებების დაცვაზე და მისი ინტერესების რეალიზაციაზე, რადგან, როგორც მე ჯერ კიდევ 1980 წელს გამოქვეყნებულ სამეცნიერო ნაშრომში ვწერდი, ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მშენებლობისა და ფუნქციონირების საქმეში ყველა გზა, ფორმა და მეთოდი გამართლებულია, თუ ისინი ემსახურებიან სოციალურ (ჰუმანოსოციალურ) მიზანს – თუ ისინი ემსახურებიან ხალხის (ყოველი ადამიანის) ინტერესებს, და თუ ისინი ამავე დროს გამორიცხავენ ანტი-სოციალურ, ანტი-ჰუმანურ, ანტი-ზნობრივ მოვლენებს [3, გვ. 93].

ამრიგად, ჯერ კიდევ მრავალი წლის წინ (ჯერ კიდევ 1980 წლამდე, ხოლო უფრო ზუსტად – ჯერ კიდევ XX საუკუნის 70-იანი წლების დასაწყისში) ჩემ მიერ შექმნილი და შემოთავაზებული იქნა მომავალი – ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მშენებლობისა და ფუნქციონირების ფილოსოფიურ-მეთოდოლოგიური და პოლიტიკურ-სამართლებრივი საფუძვლები, ანუ შეიქმნა იმ საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მშენებლობისა და ფუნქციონირების თეორიული საფუძვლები, რომელიც ხალხის ინტერესებს – სოციალური მიზნის რეალიზაციას – ემსახურება.

აქედან გამომდინარე, ნებისმიერი სახელმწიფო – ნებისმიერი ზნობრივი სახელმწიფო, რომელსაც პრეტენზია აქვს, რომ ცივილიზებულად ითვლებოდეს, ან რომელსაც პრეტენზია აქვს, რომ ცივილიზებულ სახელმწიფოდ ჩამოყალიბდეს, უნდა ხელმძღვანელობდეს სწორედ ჩემ მიერ კონსტრუირებული ზემოაღნიშნული მეთოდოლოგიური მიდგომით, რადგან, წინააღმდეგ შემთხვევაში, ხალხი მხოლოდ მიზნის მიღწევის საშუალებად იქნება გამოყენებული და ხალხის ინტერესები მხოლოდ ცარიელ – ხალხისავე მოსატყუებელ – ცრუ ლოზუნგად დარჩება, რასაც ჭეშმარიტ ცივილიზებულობასთან არაფერი საერთო არ ექნება.

პრინციპულად მნიშვნელოვანია აქვე აღინიშნოს, რომ ჩემ მიერ შემუშავებული და ზემოთ მოყვანილი მეთოდოლოგიური მიდგომა სულაც არ მოდის წინააღმდეგობაში ევროპის კავშირში ინტეგრაციასთან.

უფრო მეტიც, *პირიქით*, რადგან ამ შემთხვევაში მსჯელობაა მხოლოდ სწორი მეთოდოლოგიური მიდგომის გამოყენებაზე, კერძოდ კი მსჯელობაა იმაზე, რომ ევროპის კავშირში ინტეგრაცია უნდა განიხილებოდეს არა როგორც მიზანი, არამედ – როგორც მიზნის მიღწევის საშუალება, რომელიც უნდა ემსახურებოდეს ხალხის – ყოველი ადამიანის – ინტერესებს, ანუ რომელიც უნდა ემსახურებოდეს სოციალური – ჰუმანოსოციალური – მიზნის რეალიზაციას, და რომელიც ამავე დროს უნდა გამორიცხავდეს ანტი-სოციალურ, ანტი-ჰუმანურ, ანტი-ზნობრივ მოვლენებს.

რაც შეეხება საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მიზნისა და საშუალებების ერთმანეთში არევის, *უფრო ზუსტად კი*, რაც შეეხება საშუალებათა ფილოსოფიაზე დამყარებულ მცდარ მეთოდოლოგიურ მიდგომას, განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს შემდეგი:

თუ გავითვალისწინებთ, რომ ”ფილოსოფიური, პოლიტიკური, სამართლებრივი და ეკონომიკური აზრის განვითარების მთელი ისტორია, ისევე როგორც საზოგადოების, სახელმწიფოსა და მთლიანად კაცობრიობის ფუნქციონირებისა და განვითარების პრობლემებზე მეცნიერთა, პოლიტიკოსთა და ა. შ. თანამედროვე შეხედულებები და მიდგომები, *ჩემი ღრმა რწმენით*, ემყარებოდა და ემყარება, *როგორც მე მას ვუწოდებ*, საშუალებათა ფილოსოფიას” [1, გვ. 113], სულაც არ არის გასაკვირი, როდესაც საშუალებებს მიზნად და თვითმიზნად აცხადებენ (?!).

”ამასთან დაკავშირებით აუცილებლად მიმაჩნია ყურადღება გამახვილდეს იმაზე, რომ, – *როგორც მე ვერ კიდევ მრავალი წლის წინ ვწერდი*, – საშუალებათა ფილოსოფიაში მე ვგულისხმობ მეცნიერულად ჩემ მიერ ჩამოყალიბებულ იმ ფილოსოფიურ შეხედულებათა სისტემას, რომელიც ჩემ მიერვე შექმნილი მიზნის ფილოსოფიისაგან და სოციალური მიზნის ფილოსოფიისაგან განსხვავებით საზოგადოებრივ-პოლიტიკური წყობილების არსის კრიტერიუმად მიიჩნევს არა მიზანს, არა სოციალურ მიზანს და მის რეალიზაციას, არამედ საშუალებებს” [1, გვ. 114].

”საშუალებათა ფილოსოფიის პრაქტიკულ გამოვლინებას წარმოადგენს ფაქტები, როდესაც საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივ სისტემებს ერთმანეთისაგან განსხვავებენ საშუალებებით, კერძოდ, ტექნიკით, სახელმწიფოს ინდუსტრიული განვითარების დონით და ა.შ.

საშუალებათა ფილოსოფიის გამოვლინების მაგალითებს წარმოადგენს აგრეთვე საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემების განსხვავება საკუთრების ფორმებით, მართვის მეთოდებით და ა. შ.

ხოლო ჩემ მიერ შექმნილი მიზნის ფილოსოფიის პრაქტიკულ გამოვლინებას წარმოადგენს საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემების ერთმანეთისაგან განსხვავება არა საშუალებების, არამედ მიზნის საფუძველზე.

კერძოდ, მიზნის ფილოსოფიის გამოვლინებას წარმოადგენს საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემების განსხვავება იმ მიზნის საფუძველზე, რომელსაც ესა თუ ის საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემა ემსახურება: ემსახურება ის სოციალური მიზანს – ხალხის ინტერესების რეალიზაციას, თუ ემსახურება ეკონომიკურ მიზანს – ფულს, მოგებას, კაპიტალს?” [1, გვ. 116-117].

ამრიგად, სოციალური მიზნის ფილოსოფია წარმოადგენს ფილოსოფიურ შეხედულებათა სისტემას, რომელიც, ისევე როგორც მიზნის ფილოსოფია, საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი (საზოგადოებრივ-პოლიტიკური) წყობილების არსის კრიტერიუმად მიიჩნევს არა საშუალებებს, არამედ – მიზანს, რომელსაც ესა თუ ის საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემა ემსახურება [1, გვ. 118].

ამასთანავე, სოციალური მიზნის ფილოსოფია განსხვავდება მიზნის ფილოსოფიისაგან იმით, რომ, თუ მიზნის ფილოსოფია წარმოადგენს საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემების განსხვავების კრიტერიუმს და მათი კლასიფიკაციის თეორიულ-მეთოდოლოგიურ საფუძველს, და თუ მიზნის ფილოსოფიას საერთოდ ფაქტობრივად მიეკუთვნება როგორც სოციალური მიზნის ფილოსოფია, ისე ეკონომიკური მიზნის ფილოსოფია, რომელიც საშუალებათა ფილოსოფიის პრაქტიკული გამოვლინების გარკვეულ სახესხვაობას წარმოადგენს, სოციალური მიზნის ფილოსოფია ამავე დროს არის პრინციპულად ახალი მეცნიერული მიმართულება, რომელიც ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მიზნის ფილოსოფიას წარმოადგენს – ჭეშმარიტად ადამიანური მიზნის ფილოსოფიას წარმოადგენს, და რომელიც ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის ფორმირებისა და ფუნქციონირების ამოსავალი თეორიული საფუძველია [1, გვ. 118-119].

ამასადასამე, “სოციალური მიზნის ფილოსოფია – ეს არის ფილოსოფიური სისტემა, რომელიც წარმოადგენს ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სახელმწიფოს ფორმირებისა და ფუნქციონირების მიზნობრივი მიმართულების თეორიულ-მეთოდოლოგიურ საფუძველს” [1, გვ. 119], ანუ “სოციალური მიზნის ფილოსოფია – ეს არის ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მიზნის ფილოსოფია” [1, გვ. 120].

ამასთან, ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სახელმწიფოს ფუნქციონირების სოციალური მიზნობრივი მიმართულება კონცენტრირებულად გამოხატულია ფორმულით, რომელიც მრავალი წლის წინ იქნა შექმნილი ჩემ მიერ და გამოქვეყნდა ჯერ კიდევ 1980 წელს.

ეს ფორმულაა: „**ა** – **მ** – **ა¹**, სადაც ამოსავალი არის **ა** – ადამიანი, მისი ობიექტურად განპირობებული სოციალური მიზნით, საიდან გამომდინარეც და რომლის შემდეგაც იწყება: **მ** – მოღვაწეობა, და როგორც შედეგი ისევ **ა¹** – ადამიანი, მაგრამ უკვე ადამიანის მიზნის რეალიზაცია და ახალი მოთხოვნილებებისა და მიზნის დაბადება (სწორედ ამიტომ – **ა¹**), რომელსაც შემდეგ მოჰყვება კვლავ მოღვაწეობა და როგორც შედეგი **ა²** და ა. შ. ... **აⁿ**“ [4, გვ. 39; და სხვა].

ამრიგად, ევროინტეგრაციის მიზანი უნდა იყოს საზოგადოებაში და სახელმწიფოში სწორედ სოციალური – ჰუმანოსოციალური – მიზნის რეალიზაცია, ხოლო თვითონ ევროპის კავშირში ინტეგრაცია უნდა განხილვებოდეს როგორც ამ მიზნის რეალიზაციის აუცილებელი საშუალება.

ლიტერატურა

1. კურატაშვილი ალფრედ. სოციალური მიზნის ფილოსოფია. *პრინციპულად ახალი მეცნიერული მიმართულება – ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სახელმწიფოს ფორმირებისა და ფუნქციონირების ამოსავალი თეორიული საფუძველი* (მონოგრაფია ქართულ, ინგლისურ და რუსულ ენებზე). თბილისი: საერთაშორისო გამომცემლობა „პროგრესი“, 2003.

2. კურატაშვილი ალფრედ. ხალხის ინტერესების უზენაესობის თეორია. *პრინციპულად ახალი მეცნიერული მიმართულება და მმართველობითი სამართლის, ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოების სამართლებრივი სისტემისა და მთლიანად სოციალურ-ეკონომიკურ მეცნიერებათა სისტემაქმნადი თეორია* (მონოგრაფია ქართულ, ინგლისურ და რუსულ ენებზე). თბილისი: საერთაშორისო გამომცემლობა „პროგრესი“, 2003.

3. Кураташвили Альфред А. *Философско-политэкономические миниатюры*. Материалы Республиканской научной конференции: "Актуальные проблемы теории" (15-16 мая 1980 г.). Тбилиси: "Мецნიერება", 1980.

4. Кураташвили Альфред А. *Социально-экономический закон движения и проблемы исходного и основного воспроизводственных отношений*. Материалы Республиканской научной конференции: "Актуальные проблемы теории" (15-16 мая 1980 г.). Тбилиси: "Мецნიერება", 1980.

УДК 1+32+33+34+35

Альфред Анзорович Кураташвили (Тбилиси, Грузия)

Доктор экономических, философских и юридических наук, профессор в области общественных наук, профессор Факультета Права и Международных отношений Грузинского технического университета в области Публичного права, Заведующий отделом экономической теории Института экономики имени П.Гугушвили Тбилисского государственного университета имени Ивана Джавахишвили, Основатель и Главный редактор Международного научного журнала «Прогресс» и Международного научного журнала «Проблемы Юриспруденции», Президент Международной Академии социально-экономических наук, Президент Международной Академии Политического менеджмента и Президент Международной Академии Юридических наук, Действительный член Нью-Йоркской Академии наук, Академик Академии политических наук США, Действительный член Санкт-Петербургской общественной Академии истории культуры, Член Федерации журналистов

**ПОЛИТИКО-ПРАВОВАЯ
ТЕОРИЯ
СООТНОШЕНИЯ
СВОБОДЫ И ОТВЕТСТВЕННОСТИ –
ТЕОРИЯ
АДЕКВАТНОЙ
ОТВЕТСТВЕННОСТИ
КАЖДОГО ЧЕЛОВЕКА
ПО ОТНОШЕНИЮ
К РЕЗУЛЬТАТАМ
СВОБОДЫ ЕГО ДЕЯНИЙ**

**Свобода людей, без наличия
адекватной ответственности
по отношению к этой свободе –
потенциальная основа
их безнаказанных
преступных деяний (!?)**

Созданная мной Политико-правовая Теория соотношения свободы и ответственности – *Теория адекватной ответственности каждого человека по отношению к результатам свободы его деяний*, является принципиально новой научной теорией, которая, наряду с созданной мной же *Теорией сбалансированности прав и ответственности должностных лиц*, представляет собой необходимую интеллектуальную – теоретико-правовую – основу достижения справедливости в обществе, в государстве и в международном масштабе в целом.

Следовательно, Политико-правовая Теория соотношения свободы и ответственности – *Теория адекватной ответственности каждого человека по отношению к результатам свободы его деяний*, является необходимой теоретической основой достижения и утверждения равноправия всех людей перед законом, *ибо без утверждения равноправия всех и, в частности, каждого человека перед законом, справедливость останется лишь пустым лозунгом.*

В связи с вышеотмеченной Теорией – *в связи с Теорией соотношения свободы и ответственности* – необходимо обратить внимание на следующее:

Для здравомыслящего человека не может подлежать никакому сомнению тот бесспорный факт, что свобода личности, свобода человека, без наличия адекватной ответственности людей по отношению к этой свободе – является потенциальной основой их безнаказанных преступных деяний (?!).

Вместе с тем, данная принципиально важная мысль – данная, *на первый взгляд*, простая истинна, *к сожалению*, не находит адекватного отражения в правовых актах государств и в управлении обществом и государством в целом.

И это не удивительно, ибо хотя, *как общеизвестно*, Гениальность – в простоте, но данная простота порой не осознается, не замечается многими представителями сферы науки и сферы политики, и не учитывается в процессе функционирования и управления обществом и государством.

Более того, даже созданная истинным ученым принципиально новая – *всемирно значимая* – научная теория, по той или иной, *на первый взгляд*, простой и понятной проблеме, не воспринимается или, *скорее всего*, замалчивается подавляющим большинством представителей сферы науки и сферы политики в международном масштабе (?!).

И это делается, *видимо*, с тем, чтобы на фоне истинных ученых, создающих новые научные теории и т.д. им – *этим представителям сферы науки и сферы политики* – не выглядеть «серыми», или же – это, *видимо*, делается для того, чтобы отмеченным представителям сферы науки и сферы политики, а, *скорее всего, и прежде всего*, представителям сферы политики самим уйти от ответственности за уголовно наказуемые результаты свободы их деяний (?!).

В связи с проблемой искусственного торможения внедрения результатов научного творчества в жизнь, считаю еще и еще раз важным и необходимым отметить следующее:

Ведь не случайно, что, как я отмечал еще много лет назад, «новое в науке и в жизни вообще всегда с трудом, с борьбой пробивало себе дорогу. В этой связи образно и весьма интересно писал Людвиг Бёрне: «После того, как Пифагор открыл свою теорему, он принес в жертву сто волов.»

С тех пор крупный рогатый скот трепещет всякий раз, когда открывается новая истина...» » [1, с. 59; 2, с. 182].

А значит, «Крупный рогатый скот» всегда всячески препятствует научному творчеству, тогда как без творческого развития науки немыслимо и неосуществимо эффективное функционирование общества, государства и человечества в целом.

Поэтому, исходя из интересов народа, а, следовательно, исходя из интересов науки, общества, государства и человечества в целом, не следует забывать, что, *говоря словами* Леонардо да Винчи:

«Теория – полководец, практика – солдаты» [3, с. 53].

* * *

Предлагая созданную мной Политико-правовую Теорию соотношения свободы и ответственности – *Теорию адекватной ответственности каждого человека по отношению к результатам свободы его деяний*, принципиально важно отметить, что если по отношению к рядовым гражданам – по отношению к обычным, как принято их называть, «простым» людям – фактически же, по отношению к тем людям, которые не занимают государственные должности – определенная ответственность все-таки существует за результаты свободы их деяний, то по отношению к государственным должностным лицам (и это касается не только одному государству, а многим государствам мира) почти отсутствует ответственность, которая была бы адекватна по отношению к результатам свободы их деяний – или же, что то же самое, которая была бы адекватна по отношению к результатам их свободных деяний (?!).

* * *

Для предотвращения криминальных деяний в обществе и в государстве, стимулирующих отсутствием ответственности государственных должностных лиц, сбалансированных с их правами, для преодоления несправедливости, для достижения и утверждения всемирно признанного равноправия всех людей перед законом, еще много лет назад мной была создана Теория сбалансированности прав и ответственности должностных лиц [4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 11; 12; и др.].

Притом, под Теорией сбалансированности прав и ответственности должностных лиц, подразумевалась не только ответственность государственных должностных лиц в высших эшелонах власти, но и ответственность государственных должностных лиц относительно «малого калибра».

В частности, в связи с этим, я еще много лет назад писал:

«Необходимо обратить внимание и на то, что созданная мной теория сбалансированности прав и ответственности должностных лиц должна найти свое практическое отражение не только в высших эшелонах власти (хотя, прежде всего, она должна постоянно реализовываться именно на уровне высшей государственной власти), но и на уровне

государственных должностных лиц относительно малого калибра (относительно малого калибра – по уровню занимаемых им должностей), которые нередко так монополизуют свою власть и принимают такие решения – так властвуют над людьми, что грубо ущемляют права и свободы человека, порой на основе «узаконенного» по их инициативе или «узаконенного» ими же беззакония, не неся при этом никакой ответственности за результаты своей «деятельности» » [12, с. 244-245].

Более того, под Теорией сбалансированности прав и ответственности должностных лиц, подразумевалась (*и должна подразумеваться*) ответственность каждого (*любого*) человека – ответственность, сбалансированная с его правами.

* * *

Вместе с тем, несмотря на принципиальную важность созданной мной Теорией сбалансированности прав и ответственности должностных лиц, я давно пришел к выводу о необходимости создания мной же Политико-правовой Теории соотношения (адекватного соотношения) свободы и ответственности – *Теории адекватной ответственности каждого человека по отношению к результатам свободы его деяний*.

Необходимость создания Политико-правовой Теории соотношения свободы и ответственности – *Теории адекватной ответственности каждого человека по отношению к результатам свободы его деяний*, обосновывается мной следующими аргументами:

Во-первых, Теория сбалансированности прав и ответственности должностных лиц, является Теорией, касающихся, *прежде всего*, непосредственно государственных должностных лиц.

Во-вторых, Теория сбалансированности прав и ответственности должностных лиц – не является Теорией сбалансированности свобод и ответственности, и, *тем более*, не является *Теорией сбалансированности свобод и ответственности каждого человека*.

И, *в-третьих*, понятия права и свободы – не являются равнозначными понятиями, хотя бы уже потому (и не только потому), что в Конституциях государств, права и свободы фигурируют – как два понятия [13, Конституция Грузии, Глава вторая], а также хотя бы потому, что существует классификация прав и свобод [14].

Таким образом, необходимость создания Политико-правовой Теории соотношения свободы и ответственности – *Теории адекватной ответственности каждого человека по отношению к результатам свободы его деяний*, обусловлена отсутствием научной – *политико-правовой* – Теории, являющейся интеллектуальной основой создания правовых механизмов адекватной ответственности людей – *каждого человека* – по отношению к результатам свободы их деяний.

Тем более, что свобода людей, без наличия адекватной ответственности по отношению к этой свободе – является потенциальной основой их безнаказанных преступных деяний (!?)

В связи с вышеизложенным, безусловно, возникает вопрос:

В чем же заключается сущность созданной мной Политико-правовой Теории соотношения свободы и ответственности – Теории адекватной ответственности каждого человека по отношению к результатам свободы его деяний?!

Ответ на поставленный вопрос может быть сформулирован в следующем виде:

Сущность созданной мной Политико-правовой Теории соотношения свободы и ответственности – Теории адекватной ответственности каждого человека по отношению к результатам свободы его деяний, заключается в конструировании теоретических основ создания и практической реализации в процессе государственного управления – правовых и социально-экономических механизмов адекватной (соразмерной) ответственности людей – каждого (любого) человека – по отношению к результатам свободы его деяний.

Ведь неправомерно не учитывать, что, как многократно отмечалось мной и ранее, свобода человека – не есть свобода дикаря в лесу.

И ведь нельзя не учитывать, что свобода человека – это не есть бой без правил, хотя даже в боях без правил имеются свои правила и свои ограничения.

Следовательно, свобода человека без наличия соответствующих правовых «рамочек» недопустима и пагубна для самых людей, для общества, государства и человечества в целом.

Вместе с тем, свобода человека не должна быть ограничена, если эта свобода не ущемляет свободу других людей, и если она, как я отмечал еще 1980 году, исключает антисоциальные, антигуманные, антинравственные явления [15, с. 93].

В заключение, считаю необходимым отметить, что Политико-правовая Теория соотношения свободы и ответственности – Теория адекватной ответственности каждого человека по отношению к результатам свободы его деяний, является основой разрешения противоречия между наличием полной свободы – фактически между наличием вседозволенности – у отдельных лиц, с одной стороны, и между отсутствием конкретной юридической ответственности этих лиц за результаты свободы их деяний, с другой стороны.

Именно созданная мной Политико-правовая Теория соотношения свободы и ответственности – Теория адекватной ответственности каждого человека по отношению к результатам свободы его деяний, наряду с созданной мной же Теорией сбалансированности прав и ответственности должностных лиц, является интеллектуальной – научно-теоретической – основой достижения и утверждения справедливости, равноправия всех людей перед законом, эффективного функционирования общества и государства в интересах каждого человека.

ЦИТИРОВАННАЯ ЛИТЕРАТУРА

1. Кураташвили Альфред А. Некоторые размышления по проблемам социально-экономической науки. Материалы научной конференции: «Наука и общество» (13-14 декабря 1984 г.). Тбилиси: «Мецниереба», 1984.

2. Цитата Людвиг Бёрне дается по журналу: «ЭКО» Сибирского отделения АН СССР, 1983, №11.

3. См. Голованов Я. К. Этюды об ученых. 3-е издание, дополненное. Москва: «Молодая гвардия», 1983.

4. Кураташвили Альфред А. Централизованный план и хозрасчет. Вопросы экономической теории и хозяйственной практики (монография на русском языке). Тбилиси: “Сабчота Сакартвело”, 1976.

5. Кураташвили Альфред А. Хозрасчет и необходимость усиления материальной ответственности. Сообщения Академии наук Грузинской ССР, 1976, Том 81, Февраль, № 2.

6. Кураташвили Альфред А. Сбалансированность прав и ответственности должностных лиц – политико-правовая теория эффективного функционирования общества (монография на грузинском и русском языках). Тбилиси: “Мецниереба”, 1997.

7. Кураташвили Альфред А. Сбалансированность ответственности должностных лиц с их правами – необходимое условие эффективного социально-экономического управления обществом. Тезисы докладов Международного симпозиума (4-6.11.1998 г.). Тбилиси: “Технический университет”, 1998.

8. Кураташвили Альфред А. Сбалансированность прав и ответственности должностных лиц – социально-правовая теория истинно человеческого общества и государства. Труды Грузинского Технического университета, 1999, № 1 (425). Тбилиси: “Технический университет”, 1999.

9. Кураташвили Альфред А. Теория сбалансированности прав и ответственности должностных лиц и проблемы ее реализации. Журнал “Интеллект”, 1999, № 1 (4). Тбилиси, 1999.

10. Кураташвили Альфред А. Теория сбалансированности прав и ответственности должностных лиц и социально-экономический прогресс. BULLETIN "Medicine, Science, Innovation and Business New" ("Новости медицины, науки, инновации и бизнеса – голос профессионалов и бизнесменов США, СНГ и других стран мира"). Volume 6, Number 8 (58), August, 1999. New York, USA.

11. Кураташвили Альфред А. Теория сбалансированности прав и ответственности должностных лиц – необходимая правовая основа социальной справедливости. Международный научный журнал "Прогресс", 2001, №1-2. Тбилиси: Международное издательство "Прогресс", 2001.

12. Кураташвили Альфред А. Теория сбалансированности прав и ответственности должностных лиц. *Принципиально новое научное направление – необходимая научная основа защиты интересов человека и социально-экономического прогресса* (монография на грузинском, английском и русском языках). Тбилиси: Международное издательство "Прогресс", 2003.

13. Конституция Грузии. Принята 24 августа 1995 г.
http://ru.wikisource.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%82%D1%83%D1%86%D0%B8%D1%8F_%D0%93%D1%80%D1%83%D0%B7%D0%B8%D0%B8

14. Классификация прав и свобод.
<http://www.lawplan.ru/lawds-476-6.html>

15. Кураташвили Альфред А. Философско-политэкономические миниатюры. Материалы Республиканской научной конференции: “Актуальные проблемы... теории” (15-16 мая 1980 г.). Тбилиси: “Мецниереба”, 1980.

Наталья Анатольевна Карасева (Киев, Украина)

Кандидат экономических наук, докторант национального научного центра
Института аграрной экономики

Ольга Николаевна Яценко (Киев, Украина)

доктор экономических наук, профессор кафедры международной торговли,
Киевского национального экономического университета имени Вадима Гетьмана

**РАЗВИТИЕ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЭКОНОМИКИ В УСЛОВИЯХ
ТРАНСФОРМАЦИИ ГЛОБАЛЬНОЙ ТОРГОВОЙ СИСТЕМЫ**

В условиях трансформации глобальной торговой системы и глобализации мировой экономики формируется государственный регуляторный механизм, который своими формами, методами и инструментами согласуется с нормами и принципами международного права и соответствует условиям заключенных двусторонних и многосторонних соглашений. Таким образом, регулирование внешнеторговой деятельности осуществляется на корпоративном, национальном, межнациональном и наднациональном уровнях. На корпоративном уровне регулирования экспортоориентированной деятельности ограничивается деловой практикой в рамках заключенных соглашений. Национальный уровень регулирования предусматривает применение тарифных, нетарифных и валютно-кредитных методов регулирования. На межнациональном уровне определяющими рамками международной торговли являются двусторонние и многосторонние соглашения, а также принятые режимы торговли в соответствии концепции ВТО, среди которых следующие: национальный режим, режим наибольшего благоприятствования, преференциальный, а также дискриминационный режимы, предусматривает применение санкций, в частности, репрессалий, реторсий т.д.

Тарифное регулирование охватывает две трети внешнеторгового оборота стран и насчитывает более 7 тыс. тарифных ставок на различные товарные группы и дает возможность корректировать направления внешнеторговой деятельности благодаря фискальной функции [1-7]. Украина, по сравнению с основными партнерами по внешней торговле, имеет самый низкий средний тариф для агропродовольственных товаров (10,9%) и низкий средний тариф по результатам торговли 2015 (6,0%). То же (исключая Саудовскую Аравию (6,0%)) касается и среднего тарифа режима наибольшего благоприятствования (9,2%). Такая ситуация свидетельствует об очень высоком уровне либерализации внешнеторговой политики, и не всегда идет на пользу развития внутреннего рынка. По результатам торговли 2015 года национальные товаропроизводители экспортировали продукцию на зарубежные рынки по следующим средними тарифным ставкам: мясо и съедобные субпродукты - 9,9%, молочная продукция, яйца, мед, другая продукция животного происхождения - 12,9; овощи и корнеплоды - 8,9; фрукты и орехи - 9,1; зерновые - 8,2; продукция мукомольной промышленности; солод; крахмалы; инулин - 15,0; растительные, животные жиры и масла - 7,5. Максимальные ставки таможенного тарифа для позиций в группе мясо и съедобные субпродукты были применены Молдовой, Грузией, Иорданией и Мозамбиком - 20%. В группе молочная продукция, яйца, мед - Израилем - 80% ставка адвалорной пошлины на молоко и сливки. Южная Корея и Китай применяют высокие таможенные ставки по отношению к украинской кукурузы - 328% и 33% соответственно, кроме того, Южная Корея облагает высокими пошлинами пшеницу - 132% и продукцию мукомольной промышленности - 23,3%. Индия применяла 40%-ый таможенный тариф на сушеные овощи. Такие экспортные товары как фрукты и орехи пошлиной облагались: Китай, Иордане и Индия - 30%. Относительно подсолнечного масла применяли самые высокие тарифы Индия (38%) и Китай (15%).

Более 50% импорта агропродовольственных товаров в развивающихся странах и у 44% в развитых странах подпадают под нетарифные ограничения. На государственном уровне все нетарифные меры делятся на экономические, реализуемые через валютно-кредитные инструменты стимулирования экспортоориентированной деятельности; правовые, к которым относят правовые торговые режимы, международные конвенции и двусторонние соглашения; административные, которые представлены паратарифными мерами и сборам, техническими барьерами и стандартами, санитарными и фитосанитарными нормами, количественными ограничениями и лицензированием, а также мерами ценового и финансового контроля.

Значительное влияние на интенсификацию экспорта агропродовольственных товаров для Украины имеют количественные ограничения со стороны ЕС. Объем экспорта выполнен по квотам ЕС в 2015 составлял 845 тыс. тонн, что означает, что тарифные квоты были исчерпаны на 35%. Полностью заполненными были квоты на кукурузу, зерно, ячмень, мед, обработанные томаты, виноградный и яблочный сок. Ряд продукции, где квоты не использовались вообще, а именно: говядина, свинина, баранина, молочная продукция. Такая ситуация обусловлена несоответствием государственной системы контроля качества продуктов санитарным и фитосанитарным нормам ЕС; низким качеством производимой продукции; непониманием украинским экспортерами особенностей целевых рынков; неосведомленностью о возможностях экспорта и отсутствием государственных программ и институтов для его развития.

ЛИТЕРАТУРА

1. FAO Statistical Pocketbook 2015 World Food and Agriculture FAO. – Food and Agriculture Organization of the United Nations, Rome, 2015 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.fao.org/3/a-i4691e.pdf>

2. Food and agriculture organization of the united nations Statistics division [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://faostat3.fao.org/download/Q/QV/E>

3. Food and Beverage Industry Outlook 2015 [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://www.foodprocessing.com/articles/2015/food-and-beverage-industry-outlook/>

4. International Standard Industrial Classification of All Economic Activities. Series M No. 4/Rev.4 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://unstats.un.org/unsd/publication/SeriesM/SeriesM_34rev4r.pdf.

5. International Trade Statistics 2015 [Электронный ресурс]. - Режим доступа: https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/its2015_e/its2015_e.pdf

Key Statistics and Trends in International Trade 2015 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/ditctab2015d1_en.pdf

6. Карасьова Н. А. Экспортоорієнтована діяльність аграрного сектора в умовах глобалізації світової економіки / Н. А. Карасьова // Монографія. – Житомир: «Полісся», 2016. – 256 с. Состояние рынков сельскохозяйственной продукции: 2015–2016 годы, FAO [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.fao.org/3/a-i5090r.pdf>

7. Яценко О. Н. Торговые меры защиты внутренних товарных рынков / О. Н. Яценко // Социальные проблемы и государственное управление: материалы междунаро. научн. конф. (50.05.2015 г.) – Тбилиси, Грузия: Международное изд-во «Прогресс», 2015. – С. 33-35.

УДК 1+32+33+34+35

Анзор Альфредович Кураташвили (Тбилиси, Грузия)

Доктор экономических наук, Профессор факультета Бизнес технологий Грузинского технического университета, Академик и Вице-Президент Международной Академии социально-экономических наук, Международной Академии политического менеджмента и Международной Академии Юридических наук, Действительный член Нью-Йоркской Академии наук

ТЕОРИЯ СОЦИАЛЬНОЙ ПРИБЫЛИ И ЦИВИЛИЗОВАННАЯ НАЛОГОВАЯ ПОЛИТИКА ГОСУДАРСТВА

Исследование проблем налоговой политики государства имеет принципиальное значение, ибо от эффективности данной политики во многом зависит решение, как экономических, так и социальных проблем в обществе и в государстве.

Притом, актуальность налоговой политики государства все более возрастает по мере развития общества и государства.

Вместе с тем, в налоговой политике государств нередко главное внимание обращается в основном лишь на необходимость достижения экономической эффективности налоговой системы – на увеличение доходности государственного бюджета, что, безусловно, чрезмерно важно не только с экономической, но и с социальной точек зрения.

Однако считаю принципиально важным обратить внимание и на необходимость подчинения налоговой политики государства и непосредственно на решение социальных проблем.

Таким образом, налоговая политика государства, так же, как и политика государства вообще, должна быть нацелена, прежде всего, на реализацию интересов народа, ибо главное назначение государства и государственной политики – это служение интересам народа, а экономическая сторона проблемы, и, следовательно, необходимость решения экономических проблем, в соответствии с философией социальной цели, *созданной профессором Альфредом Кураташвили*, должны рассматриваться лишь как необходимые средства реализации интересов народа [1].

Исходя из вышеотмеченного, налоговая политика государства должна быть подчинена решению двуединой социально-экономической задачи: повышению доходности государственного бюджета – как необходимому условию реализации социальных проблем, и, вместе с тем, непосредственной (а не только опосредованной) реализации интересов народа – как главной задачи налоговой политики государства.

В связи с вышепоставленной проблемой возникает несколько вопросов:

1. В чем заключается сущность социально-экономической эффективности вообще и, *в частности*, сущность социально-экономической эффективности рыночных отношений, общества и государства?

2. Какой должна быть налоговая политика, чтобы она реально могла способствовать социально-экономической эффективности рыночных отношений, общества и государства?

3. Как может быть (*как может стать*) налоговая политика государства необходимой основой социально-экономической эффективности, если учесть, что, *как известно*, основой – базисом – является (*считается*) экономика, точнее же, базисом считаются – экономические отношения, а политика считается лишь надстройкой над этим базисом?

Попытаемся кратко ответить на поставленные вопросы:

1. Сущность социально-экономической эффективности вообще и, в частности, сущность социально-экономической эффективности рыночных отношений, общества и государства, в моем понимании, заключается не просто в экономической эффективности, которую нередко ошибочно называют социально-экономической эффективностью, а заключается она одновременно – как в социальной эффективности, подразумевающей реализацию (*степень реализации*) интересов народа, т. е. подразумевающей степень реализации социальной цели, так и в экономической эффективности, подразумевающей доходность – прибыльность экономики, общества и государства.

2. На вопрос о том, какой должна быть налоговая политика, чтобы она реально могла способствовать социально-экономической эффективности рыночных отношений, общества и государства, можно ответить однозначно: налоговая политика государства должна быть цивилизованной, ибо, *по моему глубокому убеждению*, именно цивилизованная налоговая политика может способствовать социально-экономической эффективности рыночных отношений, общества и государства.

Вместе с тем, считаю необходимым обратить внимание на то, что следует понимать под цивилизованностью, под цивилизованными рыночными отношениями, а соответственно, и под цивилизованной налоговой политикой?

Наличие цивилизованных рыночных отношений и, *соответственно*, наличие цивилизованной налоговой политики непосредственно связаны с социальной ориентацией рыночной экономики, общества и государства, так как «индустриальная развитость стран не всегда означает их цивилизованность, ибо цивилизованность – как *отмечает профессор Альфред Кураташвили*, – это, прежде всего, человечность – возвышенная духовность, проявляющаяся в высоком интеллектуальном и нравственном потенциале членов общества и, вместе с тем, в социальной целевой направленности общества и государства – направленности на реализацию интересов народа» [1, с. 286-287].

Следовательно, *по моему убеждению*, цивилизованные рыночные отношения – это такие рыночные отношения, которые одновременно служат – как экономической, так и социальной эффективности.

Исходя из вышеотмеченного, цивилизованная налоговая политика – это такая политика, которая направлена одновременно на решение двуединой задачи: которая направлена на повышение экономической эффективности рыночных отношений, общества и государства, и, вместе с тем, *что самое главное*, которая направлена на решение социальных проблем – на удовлетворение потребностей каждого члена общества, ибо без цивилизованности – без социальной ориентации, налоговая политика в условиях рыночной экономики может привести к антисоциальным результатам.

Поэтому, при создании правовых механизмов практической реализации двуединой задачи налоговой политики государства необходимо руководствоваться тем, чтобы правовые нормы были направлены одновременно – как на обеспечение прибыльности и наиболее полного пополнения государственного бюджета, так и на реализацию непосредственных социальных интересов и потребностей каждого человека.

Таким образом, решение двуединой задачи налоговой политики возможно лишь путем эффективного использования правового фактора со стороны государства в условиях формирования и функционирования цивилизованных рыночных отношений, подразумевающих социальную ориентацию рыночной экономики, без чего цивилизованность останется лишь пустым лозунгом.

Вместе с тем, для практической реализации цивилизованной налоговой политики принципиальное значение имеет внедрение соответствующих правовых путей и механизмов, разработанных мной в связи с необходимостью преодоления противоречий социально ориентированной рыночной экономики [2, с. 190-195; 3, с. 4; 4].

В связи с проблемой цивилизованных рыночных отношений и их взаимосвязи с социально ориентированной рыночной экономикой, необходимо обратить внимание на то, что, *как я отмечал ранее*, исходя из самой сущности социально ориентированной рыночной экономики, реальная социальная ориентация рыночно-экономической системы невозможна без цивилизованных рыночных отношений, так же как и цивилизованные рыночные отношения не могут реально существовать без социальной ориентации рыночной экономики [5].

3. Что касается вопроса о том, как может быть (*как может стать*) налоговая политика государства необходимой основой социально-экономической эффективности, если учесть, что, *как известно*, основой – базисом – является (*считается*) экономика, точнее же, базисом считаются – экономические отношения, а политика считается лишь надстройкой над этим базисом, считаю необходимым отметить, что «хотя экономику, – *как отмечает профессор Альфред Кураташвили, основываясь на созданную им теорию опережающего развития духовного производства по отношению к материальному производству и к экономическому базису общества в целом*, – всегда рассматривали как основу развития общества и государства, однако без соответствующих неэкономических – идейно-теоретических, интеллектуальных – основ ... невозможно эффективное функционирование самой экономики и общественно-государственной системы в целом» [6, с. 146].

Дополнительно к устоявшемуся взгляду, отраженному в многочисленной научной и политической литературе, согласно которому, экономические отношения считаются базисом, а налоговая политика считается лишь надстройкой, приведем еще одну цитату, в которой отмечается:

«Как специфическая область человеческой деятельности, налоговая политика относится к категории надстройки. Между ней и экономическим базисом общества существует тесная взаимосвязь. С одной стороны, налоговая политика порождается экономическими отношениями, общество не свободно в выработке и проведении политики, последняя обусловлена экономикой. С другой стороны, возникая и развиваясь на основе экономического базиса, налоговая политика, как составная часть финансовой политики, обладает определенной самостоятельностью: у нее специфические законы и логика развития. В силу этого она может оказывать обратное влияние на экономику, состояние финансов. Это влияние может быть различно: в одних случаях посредством проведения политических мероприятий создаются благоприятные условия для развития экономики, в других – оно тормозится» [7].

В связи с приведенной цитатой считаю необходимым отметить, что хотя экономические отношения действительно являются экономическим базисом, однако налоговая политика не только может оказывать обратное влияние на экономику, но она сама является – *она сама может быть и должна быть* – идейно-теоретической, интеллектуальной основой эффективного функционирования самой экономики и общественно-государственной системы в целом [6, с. 146].

Таким образом, в результате научного анализа рассматриваемой проблемы приходим к логическому выводу о том, что цивилизованная налоговая политика является необходимой основой социально-экономической эффективности рыночных отношений, общества и государства.

Важно обратить также внимание на то, что «Некоторые специалисты предлагают отойти от уравнения экономический рост = занятость = благосостояние, освободить наше сознание, а также оставить в прошлом «религию экономического роста» с ее упором на развитие производства» [8].

Следовательно, подтверждается неоднократно утверждаемая мной научно обоснованная позиция о том, что обеспечение экономического роста должно рассматриваться лишь как необходимое условие реализации социальной цели – реализации интересов народа.

Исходя из вышеизложенного, надежда на то, что будто бы деятельность, нацеленная на прибыль, в соответствии с взглядами Адама Смита, в результате действия «Невидимой руки» сама собой имеет социальную ориентацию, так как будто бы она – нацеленность на прибыль – сама собой, как бы автоматически, приводит к социально значимым результатам [9, с. 332], весьма ошибочна.

Таким образом, несмотря на то, что экономическая результативность рыночной экономики действительно может иметь положительное влияние и на решение социальных проблем, она (экономическая результативность) автоматически не может решить проблемы реализации интересов народа.

Именно поэтому считаю необходимым особенно подчеркнуть, что налоговая политика государства должна быть подчинена решению двуединой социально-экономической задачи:

С одной стороны, налоговая политика государства должна быть подчинена повышению экономической эффективности – повышению доходности государственного бюджета, как необходимому средству реализации социальной цели;

С другой же стороны, налоговая политика государства должна быть непосредственно (а не только опосредованно) подчинена реализации социальной цели – реализации интересов народа.

Следовательно, должны быть созданы соответствующие правовые механизмы решения двуединой социально-экономической задачи налоговой политики государства, учитывающей как необходимость повышению доходности государственного бюджета, так и необходимость наиболее полной реализации интересов народа.

* * *

В связи с проблемой определения цивилизованности налоговой политики государства, принципиально важно обратить внимание на то, что хотя прибыль, как общеизвестно, является экономической категорией, и хотя во всех развитых государствах, в которых господствуют рыночные отношения, главным критерием этих отношений является прибыль – именно как экономическая категория, *т. е. главным критерием рыночных отношений является экономическая прибыль – доход в финансово-материальном измерении, деньги, капитал*, однако в соответствии с разработанной мной Теорией социально ориентированной рыночной экономики, *выражающей противоречивое единство экономической цели и социальной ориентации*, в цивилизованном обществе и государстве должна господствовать социальная ориентация вообще и, *в частности*, социальная ориентация рыночных отношений.

Притом, по мере развития социально ориентированной рыночной экономики, должна все больше усиливаться социальная ориентация этой рыночно-экономической системы – как господствующее направление в ее функционировании.

Таким образом, главным критерием эффективного функционирования социально ориентированной рыночной экономики и главным критерием эффективности системы государственного управления, служащего интересам народа, должна рассматриваться социальная прибыль, т. е. должна рассматриваться прибыль – как социальная категория, которой должна подчиняться прибыль – как экономическая категория.

Отсюда логически следует, что созданная мной Теория Социальной прибыли [10; 11; 12; 13; 14; 15; и др.] должна рассматриваться в качестве научной основы определения инновационного критерия оценки эффективности системы государственного управления, служащего интересам народа, и в качестве научной основы определения цивилизованности налоговой политики государства.

Следовательно, созданная мной Теория социальной прибыли – является новым научным направлением, кардинально отличающимся от традиционного понимания прибыли – как экономической категории.

Притом, принципиально важно отметить, что созданная мной Теория социальной прибыли основывается на созданной профессором Альфредом А. Кураташвили – Философии социальной цели [1] и на созданной им же Теории веховенства интересов народа [16].

ЛИТЕРАТУРА

1. Кураташвили Альфред А. Философия социальной цели. *Принципиально новое научное направление – исходная теоретическая основа формирования и функционирования истинно человеческого общества и государства* (монография на грузинском, английском и русском языках). Тбилиси: Международное издательство "Прогресс", 2003.

2. Кураташвили Анзор А. Социально ориентированная рыночная экономика и влияние правового фактора на ее эффективное функционирование (монография на грузинском языке). Тбилиси: Международное издательство "Прогресс", 2008.

3. Кураташвили Анзор А. Рыночная экономика и правовой фактор. BULLETIN "Medicine, Science, Innovation and Business New" ("Новости медицины, науки, инновации и бизнеса – голос профессионалов и бизнесменов США, СНГ и других стран мира"). Volume 6, Number 7 (57), July, 1999. New York, USA.

4. Кураташвили Анзор А. Основное противоречие социально ориентированной рыночной экономики и правовой фактор. Международный научный журнал "Интеллект", 1999, № 3 (6). Тбилиси: Издательство "Интеллект", 1999, с. 108-109.

5. Кураташвили Анзор А. Социальная ориентация экономики – критерий цивилизованности рыночных отношений. Ученые записки Гянджинского государственного университета (Азербайджан), 2008, № 1. Гянджа, 2008, с.87-90.

6. Кураташвили Альфред А. Философско-правовые основы политического менеджмента. *Управленческое право и определяющий теоретический базис правовой системы истинно человеческого общества и социально-экономического прогресса* (монография на грузинском, английском и русском языках). Тбилиси: Международное издательство "Прогресс", 2003.

7. Налоговая политика. <http://www.finteoria.ru/>

8. Эмманюэль Даниэль (Emmanuel Daniel). **Хватит молиться на экономический рост.** ("Slate.fr", Франция).

<http://www.inosmi.ru/world/20130702/210558160.html>

9. Смит А. **Исследование о природе и причинах богатства народов.** М.: Издательство социально-экономической литературы, 1962.

10. Кураташвили Анзор А. **ТЕОРИЯ СОЦИАЛЬНОЙ ПРИБЫЛИ – ПРИНЦИПИАЛЬНО НОВОЕ НАПРАВЛЕНИЕ В НАУКЕ ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ. НАУЧНЫЕ ИЗЫСКАНИЯ В ГОСУДАРСТВЕННОМ И МУНИЦИПАЛЬНОМ УПРАВЛЕНИИ.** АКАДЕМИЯ МУНИЦИПАЛЬНОГО УПРАВЛЕНИЯ (Киев, Украина). СБОРНИК НАУЧНЫХ ТРУДОВ. ВЫПУСК 1/2011. Киев – 2011, с. 89-95.

11. Кураташвили Анзор А. **СОЦИАЛЬНАЯ ПРИБЫЛЬ – ОПРЕДЕЛЯЮЩИЙ КРИТЕРИЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ НАЛОГОВОЙ ПОЛИТИКИ ГОСУДАРСТВА.** Состояние и проблемы налогообложения в условиях экономических преобразований. Материалы XII Международной научно-практической конференции. 23-24 ноября 2012 года. ТОМ I. Донецкий национальный университет экономики и торговли имени Туган-Барановского (Украина). Донецк, 2012, с. 31-35.

12. Кураташвили Анзор А. **ТЕОРИЯ СОЦИАЛЬНОЙ ПРИБЫЛИ И НЕОБХОДИМОСТЬ ПРАВОВОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЕЕ ПРАКТИЧЕСКОЙ РЕАЛИЗАЦИИ В ИНТЕРЕСАХ НАРОДА.** Международный научный журнал "Проблемы Юриспруденции", 2015, №1-2. Международная Академия социально-экономических наук. Грузинский технический университет. Тбилиси: Международное издательство "Прогресс", 2015. – с. 75-80.

13. Кураташвили Анзор А. **ТЕОРИЯ СОЦИАЛЬНОЙ ПРИБЫЛИ – НЕОБХОДИМАЯ НАУЧНАЯ ОСНОВА ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ В ИНТЕРЕСАХ НАРОДА.** Материалы XVI Международной научной конференции: «СТРАТЕГИИ ФОРМИРОВАНИЯ Е-ЭКОНОМИКИ И Е-ОБЩЕСТВА В ЦЕНТРАЛЬНОЙ И ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЕ: СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ» Наленчов (Польша), 25-27 мая 2015 года. Монография, состоящая из статей (докладов). Под редакцией Романа Собиеского. Люблинский католический университет Иоанна Павла II (Польша). Люблин: Издательство KUL, 2015, с. 167-172.

14. Кураташвили Анзор А. **ТЕОРИЯ СОЦИАЛЬНОЙ ПРИБЫЛИ – КАК ИННОВАЦИОННЫЙ ПОДХОД К РЕШЕНИЮ ПРОБЛЕМЫ ЭФФЕКТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ ОБЩЕСТВОМ И ГОСУДАРСТВОМ.** Социально-экономические и гуманитарные аспекты мировых инновационных трансформаций: Материалы I Международной научно-практической конференции преподавателей и аспирантов. 30 марта 2016 г. (Киев, Украина). ДВНЗ «Университет менеджмента образования». Учебно-Научный институт менеджмента и психологии. Киев: ДВНЗ «Университет менеджмента образования», 2016. Электронный ресурс: <http://umo.edu.ua/materiali-konferencij-nimp-i-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferenc-30-03>. С. 60-64.

15. Кураташвили Анзор А. **СОЦИАЛЬНАЯ ПРИБЫЛЬ – КАК ГЛАВНЫЙ КРИТЕРИЙ ЭФФЕКТИВНОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ. РАЗВИТИЕ КРЕАТИВНОГО ПУБЛИЧНОГО УПРАВЛЕНИЯ: МАТЕРИАЛЫ МЕЖДУНАРОДНОЙ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ КОНФЕРЕНЦИИ (8 апреля 2016 года)** Академия муниципального управления (Киев, Украина). Киев: Академия муниципального управления, 2016, с. 186-187.

16. Кураташвили Альфред А. **Теория верховенства интересов народа. Принципиально новое научное направление и системообразующая теория управленческого права, правовой системы истинно человеческого общества и социально-экономических наук в целом** (монография на грузинском, английском и русском языках). Тбилиси: Международное издательство «Прогресс», 2003.

Manana Maridashvili (Tbilisi, Georgia)

Doctor of Business Administration, Associate Professor, Faculty of business,
Caucasus International University

**ADVANCES IN COMPERATIVE MANAGEMENT
AND A CROSS CULTURAL PERSPECTIVE OF GEORGIA**

Comparative management literature emphasizes the following models: Farmer-Richman Model (based on the assumption that environment represents the main factor whom influence upon management is decisive); Rosalie Tung Model (using the following variables: environment, or extra-organisational variables, intra-organisational variables, personal and result variables); Child Model (including the three determinative domains-contingency, culture and economic system-threatened as items objectively connected); Geert Hofstede Model (the main feature for the most popular comparative management model is represented by the five sides taken into account in this conception: individualism/collectivism, great/small power distance, intense/low uncertainty avoidance, masculinity/femininity, short/long term approach).

The further internationalization of the economy will lead to Georgia -foreign joint ventures. This will contribute to the activities of the World Trade Organization framework, will be activated foreign firms variety trends in Georgia. Large domestic enterprises and corporations, which have a significant influence on the public life, will come closer to international standards and international markets. These companies go beyond the scope of our country, increase the role of relative management, as a conductor in the international economy. Will be increased the role of the human factor. Georgia is currently marked by a lack of professional managers, at a time when their very existence is a necessary element in any country's development. World economic growth is directly dependent on human resources, enterprise and the state's ability to use them; About how successful foreign managers perceive the experience - or how it can be flexible, how to get ready to learn new technology and features to maximize the use of local labor resources, - depending on the success of the businesses. It is clear that the human capacity for the opening of the plant is necessary to create the conditions for the maximum use of management tools for the entire complex and can not be bypassed western counterparts experience [2].

We conducted surveys, revealed the following features that are related to human factors and personnel management in Georgia: Georgian enterprises Unlike to foreign business pay not enough attention to the development of personnel (primarily, it appears inadequate assessment system, teaching, professional level, lack of motivation and encouragement);

Corporate culture is at a low level, or structural, characteristic of the Soviet system approaches have been forgotten, and the new has not yet been created (especially where they are needed individual approach); Polls showed that it is common for Georgian companies, that their high educated staff is low efficiency. Virtually all respondents proved local employees such properties, such as high educational potential, the novelty quickly assimilate, human networking skills, problem solving skills, the mutual commitment. The obtained data indicate that the human factor is not sufficiently used in Georgia and at the same time is obvious its high potential [3].

If we use the comparative management approaches (for example, if we take the more successful countries), it is possible to manage the enterprise and its impact on economic efficiency (first of all, working to improve management of resources), as well as personnel and social development of positive experience.

The survey showed that Georgian enterprises are not sufficiently developed for staff recruitment, assessment, training, motivation and incentives processes. In addition, it is possible to create appropriate conditions for the activities of staff effectiveness, creative skills to open, and raise a loyalty [4].

Staff caring is the principal moments of the foreign companies' activities (for example, the existence of adequate social package, which includes an extensive list of services, ranging from

health insurance and ending with sports clubs and travel packages, which offer an integral part of the employment of personnel).

Thus, social package offered together with the basic salaries. is one of the major indicator while choosing the job in developed countries.

In combination with the above-mentioned indicators (primarily human factors growth trend) actuality of comperative management at the carent moment is determined by the existence of the following prerequisites.

Georgian businesses have been faced with the cross-cultural problems that have raised questions about the Georgian-foreign capital and the international venture. Cultural differences cause serious incompatibility often at the level of international cooperation. For example, according to the International Bank data in Georgia more than 70% of the projects failed due to ignoring Georgian business cultures;

It is e actual management of Anglo-Saxon model and the use of `ideology, which is most common in Georgia and that often faces a number of difficulties. Hard, very effective American Management actively used in different countries with a developed economy. The problem is whether we can be use it. And, if possible, then how? Blindly copying the American model is senseless. Here you must remember the M. Weber's words: "Western-style capitalism could have arisen only in Western civilization." In addition, the Anglo-Saxon model of the management is not perfect, which is confirmed by a recent series of high-bankrupt (Enroni, Parmalat, Arthur Andersen et al.). In spite of its simplicity and effectiveness at a glance, this model can not be used everywhere in Georgia, while taking into account the specific situation; The experience of recent years shows that economic growth can not be aechieved without Georgian own management model improvement. Many authors initially asking pressing questions: Why is it that beside we are rich in natural resources, have a unique culture, historically dynamic, talented, hard-working and patient people still live in the poor conditions? It's one of the reasons may be mentioned that the ruling class has trodden the basic values of Georgian civilization, does not consider the peculiarities of the national character, which is extremely negative impact on enterprise management and reduces economic efficiency. Accelerates the process is the fact that our country has stepped up cooperation with different business cultures at the present stage, actively involving the business processes in the system, which requires a certain conception of it, including management. With the entry of the international community exchange experiences only will be strengthened.

At the same time it is clear that the achievement of objectives, such as increasing the national product, increasing the competitiveness of domestic enterprises, it is impossible without foreign experience sharing, especially in management. On the other hand, the use of comparative management knowledge to be applied for the choice of the socio-economic development options[5].

By using the Comparative management tools can be made improvement in the management of individual enterprises, expose weak areas, in order to help the economic growth.

REFERENCES

1. **Hofstede G.** Culture's Consequences. International Differences in Work Related Values. — Beverly Hills: Sage, 1980;

2. **Maridashvili. M.** **Innovation Management Model's Applications in Georgian.** American Scientific Journal, "American Science Review", USA, 2016 № 4 (4), Pages 50-53. <http://american-science.com/en/archive/>

3. **Maridashvili. M.** **Relationship between organizational culture, leadership behavior and job satisfaction in Georgia.** Regional Academy of Management. International Scientific Conference "Prospects for the development of modern science", Jerusalem, Israel, May 4-6, 2016, Materials of International Scientific Conference. Pages 14-18.

4. **Maridashvili. M.** **Potential of Innovation managem,ent and Georgian business culture** Scientific and Practical Conference, «Санкт-Петербургский национальный исследовательский университет информационных технологий, механики и оптики» Факультет технологического менеджмента и инноваций. Sankt-Peterburg, Russian Federation, April 14-16, 2016. Pages 54-58

5. **Maridashvili. M.; Meparishvili D.** **The relationship between leadership styles and motivations of managers in Georgia,** International Scientific and Practical Conference "Актуальные проблемы науки XXI века", Cognito, Moscow, Russian Federation, February 29, 2016. Pages 111-115

УДК 331.5:63

Анна Валерьевна Шестакова (Житомир, Украина)

Соискатель ученой степени кандидата экономических наук
Житомирского национального агроэкологического университета

ОСНОВНЫЕ ПРИНЦИПЫ ФОРМИРОВАНИЯ АЛЬТЕРНАТИВНОЙ ЗАНЯТОСТИ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ

Ключевым звеном развития сельской экономики выступает трудовой потенциал населения. Соответственно, темпы экономического роста и способность жителей сельских территорий превращать результаты распределения и использования трудового потенциала на повышение уровня жизни трудоактивного населения напрямую зависят от степени использования возможностей в альтернативных сферах деятельности. Именно поэтому привлечение населения к альтернативной занятости, кроме ведения сельского хозяйства является залогом не только диверсифицированной хозяйственной деятельности, но и воспроизводства трудового потенциала населения.

При таких условиях актуальным является определение роли альтернативной занятости в активизации воспроизводства трудового потенциала и в преодолении проблем поиска безальтернативного труда в сельской местности, что чаще всего осложняется монополией со стороны сельскохозяйственных предприятий, обделяя выбором трудоустройства сельских жителей в отличие от городского населения.

Значение альтернативной занятости сельского населения заключается в предоставлении возможностей для предпринимательской деятельности, в доступе к природно-рекреационным ресурсам и к инфраструктуре, которые создают условия для формирования направлений альтернативных видов деятельности.

Поэтому формирование и внедрение эффективной системы воспроизводства трудового потенциала сельского населения требует четкого механизма государственного регулирования, исходя из ресурсного обеспечения региона.

Как отмечает С. Гриневская, самостоятельное региональное развитие основывается на принципах современных информационных технологий, на новом подходе к оценке использования ресурсной базы, на новых организаторских структурах, базирующихся на задействовании интеграционных процессов и отражающих современные мировые тенденции. Согласно последним данным, каждый регион (территория) должен иметь собственную специфику и владеть относительной самостоятельностью, поскольку его экономика является условно автономной частью экономики страны. Для этой территории характерно наличие регионального экономического интереса в наращивании ее экономического потенциала, улучшение качества жизни населения [1, с. 63].

Потому в условиях глобализации рыночного пространства возникает необходимость содействовать закреплению тенденций инновационного развития курортной рекреации. В контексте рационального освоения и эффективного использования природно-рекреационного потенциала инновации должны служить фактором модернизации производства, создания предложения высококачественных услуг и на этой основе – формирования конкурентоспособности украинских курортов [2, с. 37].

Следовательно, на современном этапе регионального развития одновременно имеют место процессы развития альтернативной занятости сельского населения и природно-рекреационного потенциала. Учитывая это, необходимым является разработка государственной программы регионального развития занятости сельского населения, которая учитывала бы природно-ресурсные особенности и территориальную специфику.

В данном случае, нами предложены, основные цели и задачи государственной программы развития местных промыслов в контексте альтернативной занятости. Поэтому основные цели государственной программы развития местных промыслов должны заключаться:

- в содействии самодостаточности территориальных общин перед выбором видов ведения альтернативной занятости, в частности, местных промыслов и эффективного использования имеющихся природных ресурсов;
- в преодолении диспропорций в социально-экономическом развитии сельских территорий;
- в достижении максимально возможной альтернативной занятости сельского населения по месту жительства.

При этом, основные задачи должны предусматривать поддержку развития субъектов малого и среднего предпринимательства; совершенство налоговой системы и установления экономически справедливой нормы налогообложения доходов физических лиц для пополнения именно сельских местных бюджетов, а не по месту регистрации субъекта предпринимательской деятельности; учета принципов гибкости труда сельского населения в альтернативной занятости, а также изучение европейского опыта и применения на практике новых услуг организации и ведения местных промыслов.

Ожидаемыми результатами от реализации комплекса мероприятий программы являются:

- увеличение количества субъектов предпринимательства в сфере местных промыслов, предоставление сопутствующих услуг для временного проживания, питания и розничной торговли;
- увеличение количества туристов, которые посетят область;
- обеспечение увеличения доли поступлений в бюджет области от деятельности предпринимательства в сфере местных промыслов;
- увеличение количества объектов инфраструктуры природно-рекреационного направления;
- повышение качества услуг сферы местных промыслов;
- повышение эффективности природоохранных мероприятий в рекреационных зонах области и т. п.

К сожалению, институциональное обеспечение и стимулирование альтернативной занятости сельского населения в направлении развития местных промыслов, остается не сформированным. Тем самым замедляется процесс воспроизводства трудового потенциала сельского населения, что может привести к негативным социальным последствиям и не обеспечит улучшения качества жизни на селе.

Таким образом, стратегические приоритеты, направления и конкретные инструменты должны быть нацелены на развитие сферы занятости экономически активного сельского населения и источников формирования его трудовых ресурсов.

ЛИТЕРАТУРА

1. **Гринеvская С. Н.** Формирование механизма саморазвития региона в условиях децентрализации управления / С. Н. Гринеvская // Научный журнал «Экономика Украины». – 2016. - №9(650). – С. 56-69.
2. **Гуменюк В. В.** Государственное регулирование конкуренции на рынке курортно-рекреационных услуг / В. В. Гуменюк // Научный журнал «Экономика Украины». – 2016. - №11(652). – С. 34-44.

ციალა ჯინჭარაძე (თბილისი, საქართველო)

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის
სამართლისა და საერთაშორისო ურთიერთობების ფაკულტეტის
საერთაშორისო ურთიერთობების სპეციალობის დოქტორანტი

საგადასახადო კონტროლი – როგორც სახელმწიფო კონტროლის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ფორმა

საგადასახადო კონტროლი წარმოადგენს სახელმწიფო კონტროლის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან ფორმას, რომელსაც საგადასახადო შემოსავლების ზრდის და გადასახადის გადამხდელთა უფლებების დაცვის თვალსაზრისით დიდი თეორიული და პრაქტიკული მნიშვნელობა გააჩნია.

ქართულ სამეცნიერო ლიტერატურაში არ არსებობს „საგადასახადო კონტროლის მართვის“ ცნება, რომელიც უნდა განვიხილოთ როგორც საგადასახადო სისტემის ორგანული ნაწილი.

„საგადასახადო სისტემის მართვაში“, ჩვენი აზრით, შეიძლება გამოიყოს სამი მნიშვნელოვანი ელემენტი.

პირველი – გადასახდები, მათი განაკვეთები და სახელმწიფოს მხრიდან დაწესებული შეღავათები;

მეორე – სახელმწიფო ორგანოთა სისტემა საგადასახადო სფეროში, მათი ქვემდებარეობა და უფლებამოსილება, საქმიანობის ძირითადი მიმართულებები, ფორმები და მეთოდები;

მესამე – საგადასახადო კონტროლი, საგადასახადო სფეროში ჩადენილ სამართალდარღვევათა გამოსავლენად.

ჩვენი კვლევის საგანი სწორედ „საგადასახადო სისტემის მართვის“ მესამე ელემენტი – საგადასახადო კონტროლია.

მაშასადამე, საგადასახადო სისტემის მართვის შემადგენელი ნაწილია საგადასახადო ადმინისტრირება, რომლის მთავარი ელემენტებია:

– კონტროლი გადასახადის გადამხდელების მიერ საგადასახადო კანონმდებლობის შესრულებაზე;

– კონტროლი საგადასახადო ორგანოების მიერ საგადასახადო კანონმდებლობის შესრულებასა და რეალიზაციაზე;

– მაკონტროლებელი საქმიანობის ორგანიზაციული, მეთოდური და ანალიტიკური უზრუნველყოფა და გადასახადით დაბეგვრის მექანიზმების სრულყოფისათვის წინადადებების შემუშავება.

გადასახადის გადამხდელის მიერ საგადასახადო ვალდებულებების შესრულებაზე კონტროლი წარმოადგენს საგადასახადო ადმინისტრირების ცენტრალურ ფუნქციას.

უნდა აღინიშნოს, რომ საგადასახადო კონტროლის როლისა და არსის ობიექტური შეფასების მიზნით მისი დეფინიცია შეიძლება იყოს განხილული ფართო და ვიწრო ასპექტში.

ფართო მნიშვნელობით – საგადასახადო კონტროლი წარმოადგენს სახელმწიფოებრივი რეგულირების ღონისძიებათა ერთობლიობას, რომელიც უზრუნველყოფს სახელმწიფოს ეფექტიანი ფინანსური პოლიტიკის განხორციელებასა და სახელმწიფოებრივი და მუნიციპალური ფისკალური ინტერესების დაცვას.

ვიწრო მნიშვნელობით – საგადასახადო კონტროლი გვევლინება სახელმწიფო კონტროლის ფორმად, რომელიც ხორციელდება კომპეტენტური ორგანოების მიერ, გადასახადებით დაბეგვრის, გადახდისა და ამოღების პროცესში განხორციელებული ქმედებების კანონიერებისა და მიზანშეწონილობის დაცვის მიზნით [1, გვ. 186-187].

აქ წარმოდგენილ ნაშრომში საგადასახადო კონტროლი განხილულია ვიწრო მნიშვნელობით.

საგადასახადო კონტროლი სახელმწიფო კონტროლის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ფორმაა.

ამიტომ საგადასახადო კონტროლი შეიძლება განხილული იქნეს როგორც სახელმწიფოს მმართველობითი ფუნქციის განხორციელების ფორმა.

საგადასახადო კონტროლი უზრუნველყოფს სახელმწიფოსა და მუნიციპალური წარმონაქმნების ქონებრივი უფლებებისა და ინტერესების დაცვას.

საგადასახადო კონტროლის ძირითადი მიზანია – დადგინდეს გადასახადის გადამხდელის მიერ გადასახადის გადახდის ვალდებულების შესრულების მართებულობა და დროულობა. საგადასახადო ორგანო საგადასახადო კონტროლის პროცედურების გამოყენების დროს ამოწმებს გადასახადის გადამხდელის აღრიცხვიანობას, გადასახადის გამოანგარიშების კანონიერებას, დეკლარაციის შევსების სისწორეს, მისი წარდგენის ვადებს, ბუღალტრულ აღრიცხვიანობასა და გადასახადის გადახდის ვადებს [2, გვ. 73].

ვინაიდან, როგორც ზემოთ ავლნიშნეთ, საგადასახადო კონტროლი სახელმწიფო კონტროლის ერთ-ერთ ფორმას წარმოადგენს, მას ამ უკანასკნელის ყველა ნიშან-თვისება ახასიათებს, თუმცა საგადასახადო კონტროლს სპეციფიური ნიშნებიც გააჩნია, რომლებითაც იგი სახელმწიფო კონტროლის სხვა ფორმებისგან გამოირჩევა.

ზემოაღნიშნული განპირობებულია, მისი რეგულირების ობიექტითა და საგნით, სუბიექტითა ჯგუფით, ამოცანებისა და მიზნების ერთობლიობით, აგრეთვე კონტროლის განხორციელების ფორმებით, სახეებითა და მეთოდებით [2, გვ. 74].

ამრიგად, საგადასახადო კონტროლს პრინციპული მნიშვნელობა აქვს როგორც სახელმწიფო კონტროლის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან ფორმას.

ლიტერატურა

1. Крохина Ю. А. Налоговое право. Москва. Юрайт. 2011.
2. გაბისონია ირაკლი. საგადასახადო სამართალი. გადასახადის გადამხდელის უფლებების დაცვის მექანიზმები. თბილისი: გამომცემლობა “იურისტების სამყარო”, 2013.

ავთანდილ ადგიშვილი (თბილისი, საქართველო)

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის
ბიზნესტექნოლოგიების ფაკულტეტის
საჯარო მმართველობის სპეციალობის დოქტორანტი,
სტუ სოციალურ საკითხთა, სპორტისა და კულტურის
დეპარტამენტის უფროსის მოადგილე

**ადგილობრივი თვითმმართველობა
და სამოქალაქო საზოგადოება**

სახელმწიფოს ეფექტიანი მართვისათვის განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება ადგილობრივი თვითმმართველობის პრობლემების კვლევას და მათ გადაჭრას.

ადგილობრივი თვითმმართველობის განსაკუთრებული მნიშვნელობა განპირობებულია იმით, რომ სახელმწიფო მართვა ხორციელდება, როგორც უშუალოდ სახელმწიფო ხელისუფლების მხრიდან, ისე ადგილობრივი თვითმმართველობის ეფექტიანი ფუნქციონირების გზით.

ამასთან დაკავშირებით უდავოდ საინტერესოა პროფესორ ანზორ კურატაშვილის აზრი და მტკიცება, რომელიც თავის მონოგრაფიაში **“სოციალურად ორიენტირებული საბაზრო ეკონომიკა და სამართლებრივი ფაქტორის გავლენა მის ეფექტიან ფუნქციონირებაზე”**, სახელმწიფოს მიერ ეკონომიკის დერეგულირებას განიხილავს – **“როგორც ეკონომიკის სახელმწიფოებრივი რეგულირების ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ფორმა”**-ს [1, გვ. 12].

გარდა ამისა, პროფესორი ანზორ კურატაშვილი თავის სამეცნიერო ნაშრომში: **“ეკონომიკისა და საზოგადოებრივი ცხოვრების დერეგულირების თეორია – როგორც ცენტრალიზებული მართვისა და ადგილობრივი თვითმმართველობის ეფექტიანი შეხამების პრობლემის გადაჭრის საფუძველი”**, ეკონომიკისა და საზოგადოებრივი ცხოვრების დერეგულირების თეორიას განიხილავს უშუალოდ – როგორც ცენტრალიზებული მართვისა და ადგილობრივი თვითმმართველობის ეფექტიანი შეხამების პრობლემის გადაჭრის საფუძველს [2, გვ. გვ. 59-66].

კერძოდ, როგორც პროფესორი ანზორ კურატაშვილი აღნიშნავს: **“დერეგულირების პრობლემასთან დაკავშირებით, წარმოდგენილ სამეცნიერო ნაშრომში შემოთავაზებულია ჩემს მიერ შექმნილი: ეკონომიკისა და საზოგადოებრივი ცხოვრების დერეგულირების – როგორც სახელმწიფო რეგულირებისა და სახელმწიფო მართვის შემადგენელი ნაწილის – თეორია, როგორც პოლიტიკური მენეჯმენტის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი ფორმის, დერეგულირების – როგორც რეგულირებადი თავისუფლებისა, და როგორც ეკონომიკისა და საზოგადოებრივი ცხოვრების სახელმწიფო რეგულირების სპეციფიკური გამოვლინების თეორია”** [2, გვ. გვ. 60].

აღნიშნული ავტორის ანალოგიური იდეები ასახულია აგრეთვე მის მრავალ სხვა სამეცნიერო ნაშრომში [3; 4; და სხვა].

ამრიგად, პროფესორ ანზორ კურატაშვილის სამართლიანი მტკიცებით, ადგილობრივი თვითმმართველობის პრობლემა – სახელმწიფო მართვის პრობლემას წარმოადგენს, რაც უდავოდ პრინციპულად ახლებურ ხედვას წარმოადგენს სახელმწიფო მართვის მეცნიერებაში.

რაც შეეხება სამოქალაქო საზოგადოებას, უნდა აღინიშნოს, რომ, როგორც ცნობილია, სამოქალაქო საზოგადოებას მიეკუთვნება (სამოქალაქო საზოგადოებად ითვლება) – არასამთავრობო ორგანიზაციები.

ამასთან, ადგილობრივ თვითმმართველობას ენიჭება განსაკუთრებით მნიშვნელობა – როგორც სამოქალაქო საზოგადოების ჩამოყალიბებისა და განვითარების ინსტიტუციონალურ ფაქტორს.

ამავე დროს, მეტად მნიშვნელოვანი თეორიული და პრაქტიკული როლი ენიჭება არასამთავრობო ორგანიზაციებს – ადგილობრივი თვითმმართველობის ინსტიტუციონალურ ჩამოყალიბებასა და მათ ფუნქციონირებაში სახელმწიფო მართვის პროცესში.

გამომდინარე იქიდან, რომ არასამთავრობო ორგანიზაციები გარკვეულ გავლენას ახდენენ სახელმწიფოთა კანონმდებლობასა და პრაქტიკაზე, მნიშვნელოვანია ის, თუ კონკრეტულად რა როლი ენიჭება არასამთავრობო ორგანიზაციებს ადგილობრივი თვითმმართველობის, ადამიანის უფლებებისა და თავისუფლების დაცვის, სახელმწიფოსა და საზოგადოებრივ ცხოვრებაში მოქალაქეთა სრულფასოვანი ჩართვის – მონაწილეობის – ხელშეწყობის საქმეში, რაც შემდგომი კვლევის ამოცანას წარმოადგენს.

ლიტერატურა

1. კურატაშვილი ანზორი. სოციალურად ორიენტირებული საბაზრო ეკონომიკა და სამართლებრივი ფაქტორის გავლენა მის ეფექტიან ფუნქციონირებაზე (მონოგრაფია ქართულ ენაზე). თბილისი: საერთაშორისო გამომცემლობა „პროგრესი“, 2008. – 240 გვ.

2. კურატაშვილი ანზორი. ეკონომიკისა და საზოგადოებრივი ცხოვრების დერეგულირების თეორია – როგორც ცენტრალიზებული მართვისა და ადგილობრივი თვითმმართველობის ეფექტიანი შეხამების პრობლემის გადაჭრის საფუძველი. საერთაშორისო სამეცნიერო ჟურნალი „პროგრესი“, 2015, №1-2. სოციალურ-ეკონომიკურ მეცნიერებათა საერთაშორისო აკადემია. თბილისი, საერთაშორისო გამომცემლობა „პროგრესი“, 2015. – გვ. 59-66.

3. Кураташвили Анзор А. Теория дерегулирования экономики – как специфической составной части государственного управления, и значение сети в ее реализации. Материалы XVII Международной научной конференции: „Предпринимательство, социальная орган Опыт и перспективы азвития в Центральной и Восточной Европе“ Наленчов (Польша), 23-25 мая 2016 года. Монография, состоящая из статей (докладов). Под научной редакцией Алины Бетлей, Славомира Партицкого, Магды Иоланты Пажишек. Люблинский католический университет Иоанна Павла II (Польша). Люблин: Издательство KUL, 2016, с. 180-185.

4. Кураташвили Анзор А. Теория дерегулирования экономики – как составной части системы государственного управления, функционирующей на соответствующей нормативно-правовой базе. Обеспечение устойчивого развития аграрного сектора экономики: проблемы, приоритеты, перспективы: Материалы VII Международной научно-практической интернет-конференции. 27-28 октября 2016 года. В 2-х томах. – Том 2. Днепропетровский государственный аграрно-экономический университет. Учебно-научный институт экономики (Украина). Днепропетровск: Издательско-полиграфический центр «Гарант СВ», 2016, с. 82-84.

Александр Николаевич Яценко (Киев, Украина)
аспирант кафедры международной торговли Киевского национального
экономического университета имени Вадима Гетьмана»

ЭКОЛОГИЧЕСКИЙ ВЕКТОР РАЗВИТИЯ ИНТЕЛЛЕКТУАЛИЗАЦИИ МЕЖДУНАРОДНОЙ ТОРГОВЛИ

В современной глобальной среде наряду с либерализацией и интенсификацией международных торговых отношений, все более важную роль играет экологизация, как сложный и комплексный процесс сопровождающий производственно-хозяйственную и торговую деятельность экономических субъектов.

На мировом уровне данный процесс регулируется международными организациями и различными международными договоренностями. Важная роль в торгово-экологическом регулировании отведена Комитету по Торговле и Охране Окружающей Среды, который входит в структуру ВТО и обладает особыми полномочиями заниматься подобными взаимоотношениями, в частности, определять взаимоотношения между мерами в отношении торговли и экологическими мерами, чтобы способствовать устойчивому развитию; давать соответствующие рекомендации по поводу необходимости каких-либо изменений существующих положений многосторонней торговой системы, совместимые с ее открытым, справедливым и недискриминирующим характером... [2].

К наиболее важным документам, направленным на решение глобальных экологических проблем следует отнести также Монреальский протокол 1987 года, предусматривающий снижение мирового производства фреонов и Киотский протокол 1997 года, направлен на уменьшение выбросов углекислого газа и установления обязательных количественных показателей относительно эмиссии таких газов для развитых стран с определением индивидуальной квоты на уменьшение выбросов [3].

Наряду с международным регулированием, важную роль в экологизации как торговых отношений, так и экономики в целом, играет разработка и внедрение экологических инноваций. Это своего рода новый способ производства, с помощью новейших технологий и техники, который позволит создать новый продукт и/или услугу с минимизацией вреда для экологии и с максимальной экономической выгодой. Данный процесс является прямым продуктом интеллектуализации современного мира.

Сегмент, в котором повсеместно используются экологические инновации, получил название «чистых» технологий, которые позволяют решить вопросы касающиеся:

- минимизации загрязнения окружающей среды;
- возобновления энергии;
- использование альтернативных ресурсов топлива;
- зеленое строительство;
- создание безотходного производства, и прочее.

Производство экологических технологий является одним из самых прибыльных в развитых странах, поэтому экологический рынок бурно развивается (например, по данным ОЭСР Экорынок ЕС составляет около 2,5 % ВВП). Такая ситуация обусловлена еще и ужесточением норм природоохранного законодательства в этих странах [1].

В условиях глобализации и всемирных экологических проблем развитие данного сектора играет колоссальную роль для сохранения всемирной экосистемы. Использование мирового интеллектуального потенциала, инвестирование и межгосударственное регулирование позволят эффективно внедрять экологические технологии во все сферы экономической деятельности.

Таким образом, вопрос экологического вектора развития интеллектуализации международной торговли, стоит на повестке дня современности и реализуется посредством разработки и внедрения экологических технологий во все сферы экономической деятельности.

ЛИТЕРАТУРА

1. Наконечна Т. Ю. Інноваційні екологічні технології як основа стійкого економічного розвитку / Наконечна Т.Ю. // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010, № 5, Т. 4. – С. 293–296.

2. Окружающая среда и торговля Руководство Программа ООН по окружающей среде Подразделение технологии, промышленности и экономики Отдел по торговле и экономике и Международный институт устойчивого развития [Электронный ресурс] – Режим доступа:
http://www.iisd.org/pdf/2003/envirotrade_handbook_ru.pdf

3. Цибуляк А.Г. *Сучасні тенденції розвитку екологізації світової торгівлі* / А. Г. Цибуляк // Актуальні проблеми міжнародних відносин. - 2015. - Вип. 124(1). – С. 134-140

მელა შენგელია (თბილისი, საქართველო)

ეკონომიკის დოქტორი, საქართველოს საავტორო უფლებათა ასოციაციის
იურიდიული დეპარტამენტის უფროსი

საავტორო უფლებების მართვა და ბიზნესის განვითარება

საავტორო უფლებების (შემოქმედების) სფერო საქართველოში ახლა ვითარდება და ყალიბდება. პრაქტიკულად ქვეყანაში ჩამოყალიბებული არ არის საავტორო უფლებების დაცვის კულტურა, მაშინ როდესაც საავტორო უფლებების მართვას მსოფლიო მასშტაბით მნიშვნელოვანი როლი უჭირავს ქვეყნის კულტურულ და ეკონომიკური განვითარების პროცესში.

ამასთანავე, საყურადღებოდ მიგვაჩნია ის ფაქტიც, რომ საავტორო უფლებების მართვის საკითხის დაკავშირება ზოგადად ბიზნესის განვითარებასთან მეტად მნიშვნელოვანია. შესაბამისად ბევრი პრობლემა მოითხოვს ახლებურ გაანალიზებას და მისი გადაწყვეტისათვის კონკრეტული გზების დასახვას.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, მნიშვნელოვანია ცივილიზებული საბაზრო ეკონომიკის პირობებში საავტორო უფლებების მართვის არსის, საავტორო უფლებების დაცვის განვითარების, მნიშვნელობის ახლებური ხედვა და ამის საფუძველზე ბიზნეს სუბიექტების საქმიანობის ეფექტიანი ფუნქციონირების გზების დასახვა.

ამისთვის კი აუცილებელია შემდეგი ამოცანების გადაწყვეტა:

- საავტორო უფლებების სოციალურ-ეკონომიკური მნიშვნელობის შესწავლა და გაანალიზება;
- საავტორო უფლებების განვითარების მოდელებისა და ტენდენციების მიმოხილვა უცხოური ქვეყნების მაგალითზე და მათ საფუძველზე საქართველოში საავტორო უფლებების მართვის განვითარებისათვის რეკომენდაციების შემუშავება;
- საავტორო უფლებების დაცვა;
- საავტორო უფლებების დაცვის გავლენის შესწავლა ბიზნესის განვითარებაზე,
- ყალბი (პირატული) საავტორო უფლებით დაცული პროდუქციის სარეალიზაციო ბაზრის კვლევა და შესაბამისად პრაქტიკული რეკომენდაციებისა და წინადადებების შემუშავება.

საავტორო უფლებების ეფექტურ მართვას აქვს განსაკუთრებული მნიშვნელობა, რადგან იგი, პირველ რიგში, ხელს უწყობს შემოქმედებას, ხოლო შემოქმედება, თავის მხრივ, ბიზნესის, საზოგადოების და ასევე სახელმწიფოს განვითარების საფუძველია.

საავტორო უფლების ეფექტური მართვა ნიშნავს იმას, რომ ავტორმა მიიღოს შესაბამისი ანაზღაურება საკუთარი ნაწარმოების სხვა პირთა მიერ გამოყენებიდან, რადგან თუ ავტორი ამ ნაწილში დაცულია, ცხადია, ეს იქნება მისთვის წამახალისებელი საშუალება შექმნას მეტი ნაწარმოები და გაფართოვდეს საავტორო უფლებით დაცული ობიექტები (ნაწარმოებები).

საბაზრო ეკონომიკის პირობებში საავტორო უფლებით დაცული ნაწარმოებების ფართო არჩევანი ნიშნავს მათ დაბანდობას სხვადასხვა ბიზნესში.

საავტორო უფლებით დაცულ ობიექტებს შორის დღესდღეობით ყველაზე მოთხოვნადი ნაწარმოებია მუსიკალური ნაწარმოებები, რომლებიც შეიძლება დაბანდდეს მუსიკალურ ინდუსტრიაში, ასევე შესაძლებელია შეიქმნას ფონოგრამის მწარმოებელი კომპანია, გამოიცეს და გაიყიდოს მუსიკალური ალბომები.

ასევე შეიძლება შეიქმნას მუსიკალური გამომცემლობები, რომლებიც მუსიკალური ალბომების გამოცემასთან ერთად იზრუნებენ ნაწარმოებების და მათი ავტორების

პოპულარიზაციაზე (პრომოუშენზე) და მარკეტინგულად დააგეგმარებენ ნაწარმოების რეალიზაციას.

ბიზნესის განვითარებას დიდად შეუწყობს ხელს უცხოური მსხვილი მუსიკალური გამომცემლობების წარმომადგენლობების დაფუძნება საქართველოში, რითაც შესაძლებელი გახდება სხვადასხვა სექტორში ნაწარმოების რეალიზაცია, რომლებსაც შეუძლია გონივრული და კეთილსინდისიერი საქმიანობის განხორციელების შემთხვევაში სერიოზული მოგება მოუტანოს ბიზნეს კომპანიებს, გახდეს შემოსავლის წყარო ავტორებისათვის და, საბოლოო ჯამში, ხელმისაწვდომი იყოს მომხარებლებისათვის (საზოგადოებისათვის). ყოველივე ეს, განავითარებს ქვეყნის ეკონომიკას და კულტურასაც.

საავტორო უფლებების მართვის განსაკუთრებული მნიშვნელობა ბიზნესში მდგომარეობს ასევე იმ საკანონდებლო ხარვეზებში, რაც ფართოდაა აპრობირებული დღევანდელ ვითარებაში. მაგალითისათვის შეგვიძლია მოვიყვანოთ ის, რომ დღესდღეობით კომერციული იურიდიული პირების დაფუძნება ძალზე მარტივია. საჭიროა საჯარო რეესტრში მისვლა და 100 ლარის გადახდა. ერთ სამუშაო დღეში კომპანია დაფუძნებულია. ეს, ერთის მხრივ, კარგია ბიზნესის ხელშეწყობის კუთხით, მაგრამ, მეორეს მხრივ, ასეთი კომპანიები ძალიან მარტივად არღვევენ საავტორო უფლებებს, რადგან იციან, რომ პასუხისმგებლობას მარტივად თავს აარიდებენ. ამ მიმართულებით განსაკუთრებით დაუცველები არიან მუსიკალური ნაწარმოების ავტორები მასობრივ სანახაობით ღონისძიებებზე საჯარო შესრულების დროს. ღონისძიების (კონცერტის) ორგანიზატორები ღონისძიების გამართვამდე რამდენიმე დღით ადრე აფუძნებენ ახალ შპს-ს და შემდგომ იწყებენ ამ ორგანიზაციით კონცერტზე დასასწრები ბილეთების გაყიდვას. კონცერტის გამართვიდან მეორე დღეს, მათი ორგანიზაციის ანგარიშზე არცერთი თეთრი არ არის. ისინი სპეციალურად იღებენ თანხებს ანაგრიშიდან, რათა დაუსხლტდნენ თავიდან პასუხისმგებლობას. არ უხდინან ავტორებს საავტორო ჰონორარს, საქართველოს საავტორო უფლებათა ასოციაციას კი, მხოლოდ ერთადერთი ბერკეტი გააჩნია – ეს არის სასამართლოში სარჩელის აღძვრა. იმას თუ გავითავალისწინებთ, რომ სასამართლო საკმაოდ დროში გაწეული პროცედურაა, კონცერტის ორგანიზატორს უკვე ახალი შპს აქვს დაფუძნებული და კვლავ განაგრძობს საავტორო უფლებების დარღვევას დიდი ოდენობით შემოსავლის მიღების მიზნით და ავიწყდება, ან სურს რომ დაივიწყოს, მისი ბიზნესის მთავარი “კაპიტალი” – მუსიკალური ნაწარმოების ავტორი. ამ პრობლემის აღსაკვეთად აუცილებელია გართულდეს კომერციული იურიდიული პირების დაფუძნების პროცედურა. ორგანიზაციებს უნდა ჰქონდეთ “პასუხისმგებლობის დაზღვევა”, რაც ფართოდ აპრობირებულია მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნებში.

თუ ქვეყანაში არ შეიქმნა შიში იმისა, რომ საავტორო უფლებების დარღვევის შემთხვევაში ძნელია გაექცე პასუხისმგებლობას, სასურველ შედეგს ვერასდროს მივალწევთ.

საავტორო უფლებების ეფექტური მართვის განხორციელებისათვის აუცილებელია საავტორო უფლებების ეფექტური დაცვა, ხოლო დაცვის ერთ-ერთი მექანიზმია სასამართლო.

აქედან გამომდინარე, აუცილებელია საავტორო უფლებების დაცვის საკითხებზე სპეციალიზებული სასამართლო სისტემის შემოღება, რომლიც მეტად სწრაფს გახდის მართლმსაჯულებას, აგვარიდებს გადატვირთულ და გაჭიანურებულ სასამართლო დავეს, ხოლო დარღვევის ფაქტებზე მოხდება სწრაფი კომპეტენტური რეაგირება. ასევე საავტორო უფლებების სფეროში მოქმედი ელექტრონული ბიზნეს სუბიექტების საქმიანობისათვის სამართლებრივი უზრუნველყოფა იქნება ინტერნეტ წესების საკანონმდებლო დონეზე ჩამოყალიბება და მათი სათანადო აღსრულება. ამ წესებით უნდა განისაზღვროს ინტერნეტში საავტორო უფლებით დაცულ პროდუქციაზე, როგორც ბიზნესის, ასევე მომხმარებლის ქცევის წესები.

ლელა წიკლაური (თბილისი, საქართველო)

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის
სამართლისა და საერთაშორისო ურთიერთობების
ფაკულტეტის დოქტორანტი

ხალხთა თანასწორ უფლებიანობის და თვითგამორკვევის პრინციპი

გაერთიანებული ერების ორგანიზაციისათვის და, ამგვარად, ადამიანის საერთაშორისო უფლებებისათვის თვითგამორკვევის უფლებას უდიდესი მნიშვნელობა გააჩნია.

თვითგამორკვევის უფლება, *ყოველგვარი ეჭვის გარეშე*, წარმოადგენს ჯგუფურ უფლებას. ამ უფლებით სარგებლობა შეუძლიათ მხოლოდ “ხალხებს” [1, გვ. 377].

სამოქალაქო და პოლიტიკურ უფლებათა საერთაშორისო პაქტის საფუძველზე მოქმედი გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ადამიანის უფლებათა კომიტეტის აზრით, თვითგამორკვევის უფლება განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია, რამეთუ მისი განხორციელება ადამიანის ინდივიდუალური უფლებების ეფექტური უზრუნველყოფისა და დაცვის, და ამ უფლებების წახალისებისა და განმტკიცების მთავარი პირობაა.

ყველა ხალხს აქვს თვითგამორკვევის უფლება. ამ უფლების საფუძველზე ისინი თავისუფლად განსაზღვრავენ თავიანთ პოლიტიკურ სტატუსს და ისწრაფვიან ეკონომიკური, სოციალური და კულტურული განვითარებისაკენ.

საერთაშორისო სამართლის მიხედვით, იმ სახელმწიფოებში, რომლებშიც ეთნიკური, რელიგიური და ენობრივი უმცირესობები ცხოვრობენ, პირებს, რომლებიც ამ უმცირესობებს ეკუთვნიან, არ შეიძლება უარი ეთქვას ამ უმცირესობის სხვა წარმომადგენლებთან ერთად ისარგებლონ თავიანთი კულტურით, აღიარონ თავიანთი რელიგია და შეასრულონ რიტუალები, აგრეთვე ისარგებლონ თავიანთი ენით.

სამოქალაქო და პოლიტიკური უფლებების შესახებ პაქტის 27-ე მუხლის მიხედვით, უმცირესობებს არ აქვთ გამოყოფის უფლება “საგარეო გამოყოფის” მნიშვნელობით, მათ აქვთ ავტონომიის უფლება სახელმწიფოს არსებულ სტრუქტურაში, რომელიც შიდა თვითგამორკვევად იწოდება. ამერიკელი ანალიტიკოსი პიტერ მაღანჩუკი წერს, რომ არც პაქტი და არც საერთაშორისო სამართლის რომელიმე ნორმა არ კრძალავს უმცირესობის უფლებას გამოყოფაზე [2, გვ. 369-370].

თვითგამორკვევა და გამოყოფა არ არის დასაშვები იმ შემთხვევაში, თუ იგი არ იცავს სუვერენული სახელმწიფოს ტერიტორიულ მთლიანობას, არღვევს ისტორიულ საზღვრებს და ა.შ.

მართალია თვითგამორკვევაში გაერთიანებულია ხალხთა უფლებები, მაგრამ ეს არ აძლევთ მათ იმის საშუალებას, რომ დაარღვიონ ტერიტორიული მთლიანობა.

ამასთან, თუ კონფლიქტი ტიტულარულ ერსა და ეთნოსს შორის გენოციდის სახეს იღებს, მაშინ უმცირესობებს საერთაშორისო სამართალი გამოყოფის უფლებას აძლევს.

სახელმწიფოს ტერიტორიული მთლიანობა შეიძლება დარღვეული იქნას გარედან სხვა სახელმწიფოების მიერ ძალადობრივი მეთოდების გამოყენებით, ან შიგნიდან სეპარატისტული ძალების მიერ.

შესაბამისად, თვითგამორკვევის უფლებასთან დაკავშირებით, სახელმწიფოს ტერიტორიული მთლიანობის პრინციპის დამოკიდებულება სწორედ ამ ორი მიმართულების მიხედვით უნდა გამოვყოთ.

ხალხთა თვითგამორკვევის უფლება უპირველეს ყოვლისა გულისხმობს იმას, რომ გარედან ძალის გამოყენებით და ხალხის აზრის იგნორირებით არავის არ შეუძლია შეცვალოს სახელმწიფოს პოლიტიკური სტატუსი. ეს ფაქტობრივად იგივეა, რაც სახელმწიფოს ტერიტორიული მთლიანობის ხელშეუხებლობის პრინციპი, რომელიც იცავს სახელმწიფოს, მის საზოგადოებას საგარეო ჩარევისაგან.

ამდენად ამ შემთხვევაში, ხალხთა თვითგამორკვევა არათუ არ ეწინააღმდეგება ტერიტორიული ხელშეუხებლობის პრინციპს, არამედ ისინი, ფაქტობრივად, ერთი და იგივეს ამტკიცებენ.

ამგვარად, თვითგამორკვევის და მასზე დაყრდნობით გამოყოფის უფლების ლეგიტიმურობის პრობლემა საკმაოდ რთული გასარკვევია.

საერთაშორისო სამართლის თურქი ექსპერტის მარტი კოსკენიემის სიტყვებით, “უცნაური სიძნელეები, რომლებსაც ქმნის ამ პრინციპის გამოყენების დაჟინებული მცდელობა, მომდინარეობს იმ პარადოქსიდან, რომ ის იცავს და ამავე დროს პრობლემებს უქმნის სახელმწიფოს და შეუძლებელს ხდის პატრიოტულ და სეპარატისტულ აზროვნებას შორის ზოგადი განსხვავების დადგენას” [3, გვ.241].

გაეროს 1970 წლის დეკლარაცია „საერთაშორისო სამართლის პრინციპების შესახებ“, აგრეთვე ჰელსინკის თათბირის დასკვნითი აქტი განსაზღვრავენ ხალხთა და ერთა თანასწორუფლებიანობისა და თვითგამორკვევის უფლებას, როგორც ყველა ხალხის უფლებას თავისუფლად, გარედან ჩაურევლად განსაზღვროს საკუთარი პოლიტიკური სტატუსი და ახორციელებდეს თავის ეკონომიკურ, სოციალურ და კულტურულ განვითარებას. თითოეული სახელმწიფო მოვალეა პატივს სცემდეს ამ უფლებას წესდების დებულებათა შესაბამისად [4, გვ.48].

ლიტერატურა

1. **რონა კ.მ. სმიტი.** ადამიანის საერთაშორისო უფლებები. ოქსფორდის უნივერსიტეტი გამომცემლობა; (სახელმძღ. მთარგ.: მანანა კობიაშვილი; სახალხო დამცველის აპარატი) – მე-2 გამოც. თბილისი: “სეზანი”, 2006.

2. **მალანჩუკი პ.** აკეპარსტის თანამედროვე საერთაშორისო სამართალი. თბილისი: გამომცემლობა „დიოგენე“, 2005.

3. **Koskenniemi M.** (1994) *National Self-Determination Today: Problems of Legal Theory and Practice* in 42. International and Comparative Law Quarterly. Pg. 241.

ზვიად კვარაცხელია (თბილისი, საქართველო)

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის
სამართლისა და საერთაშორისო ურთიერთობების ფაკულტეტის
საერთაშორისო ურთიერთობების სპეციალობის დოქტორანტი

სახელმწიფოთა შორის ურთიერთობების ისტორიული ასპექტები

სახელმწიფოთა შორის ურთიერთობების პრობლემების გამოკვლევა და შესწავლა, განსაკუთრებით ქვეყნის სპეცსამსახურებთან მიმართებაში უაღრესად აქტუალურია ჩვენი ქვეყნისათვის მისი მრავალმხრივობიდან გამომდინარე.

სახელმწიფოთა შორის ურთიერთობები ითვლის მრავალ ათასწლეულს, რაც თავისთავად ბუნებრივი მოვლენაა. ცნობილია, რომ სახელმწიფოში ინდივიდი მოწოდებულია კომუნიკაცია იქონიოს სხვა ინდივიდთან. ასევე წარმოუდგენელია სახელმწიფოს არ გააჩნდეს პოლიტიკური, კულტურული, ეკონომიკური და ა.შ. ურთიერთობები სხვა სახელმწიფოებთან. ამ ყველაფერს შემდგომ მოჰყვა დიპლომატია, რომელიც დღესდღეობით ერთ-ერთი უმთავრესი და უმნიშვნელოვანესი ინსტრუმენტია სახელმწიფოთა შორის ურთიერთობებისთვის [1, გვ. 8].

თუმცა ასევე აღსანიშნავია, რომ სპეციალურ სამსახურებს უმნიშვნელოვანესი როლი უკავიათ და მონაწილეობას ღებულობენ ზემოხსენებულ ურთიერთობებში. სპეციალური სამსახურების უმთავრეს ფუნქციას წარმოადგენს ინფორმაციის მოპოვება, დამუშავება და ანალიზი, რათა შემდგომში ამის საფუძველზე პოლიტიკური ხელმძღვანელობის მიერ მიღებული იქნეს ქვეყნისათვის სწორი გადაწყვეტილებები.

განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია თანამედროვე ეტაპზე სახელმწიფოთაშორის ურთიერთობების ისტორიული ასპექტების, მათი არსისა და მნიშვნელობის გამოკვლევა. ეს თავისთავად რთული პროცესია, რომელიც მოითხოვს ღრმა ანალიზის ჩატარებას შესაბამისი ისტორიული მასალების კვლევისა და მოპოვების თვალსაზრისით [2, გვ. 9].

ცნობილია, რომ ისტორიულად სპეციალური სამსახურები სათავეს იღებენ ძველი ანტიკური ქვეყნების: ეგვიპტის, საბერძნეთის, ჩინეთის და სხვა სახელმწიფოთა ისტორიიდან.

ამგვარად, სახელმწიფოთაშორის ურთიერთობებს ღრმა ისტორიული ფესვები გააჩნია. მიუხედავად იმისა, ხშირ შემთხვევაში ეს ურთიერთობები მოვლენების ზედაპირზე არ ჩანს, მისი სრულყოფილად შესწავლა და გაანალიზება ყოველ ეპოქაში არის აუცილებელი და სავალდებულო დამოუკიდებელი ქვეყნისათვის [3, გვ. 10]. საქართველოს მრავალსაუკუნოვან ისტორიაში მხოლოდ დავით აღმაშენებლის დრო შეიძლება ჩაითვალოს იმ ეპოქად, როდესაც საქართველო ჭეშმარიტად იყო დამოუკიდებელი და თანასწორი სხვა დიდ სახელმწიფოებთან მიმართებაში. ეს უდავოდ დიდი დამსახურებაა დავითის მიერ შექმნილი სპეცსამსახურებისა.

ასეთი სახელმწიფოს აშენების მცდელობა იყო უახლოეს წარსულში, საქართველოს პირველი პრეზიდენტის ზვიად გამსახურდიას მიერ, რაც, საუბედუროდ, ვერ განხორციელდა გარკვეული მიზეზების გამო.

დღევანდელი მსოფლიოს გლობალიზაციის პროცესში უამრავი პრობლემა არსებობს. თუმცა ყველაზე მნიშვნელოვანი და მტკივნეულია – ტერორიზმი. ეს ანტიჰუმანური ქმედება მძლავრად მძვინვარებს დღეს, რამაც უამრავი უდანაშაულო ადამიანის სიცოცხლე შეიწირა. საჭიროა მყისიერი და ძალზედ მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილებების მიღება, რომელიც უნდა მოხდეს სახელმწიფოებს შორის კოორდინირებულად და ურთიერთმოქმედების საფუძველზე.

ესაა ერთ-ერთი გზა, რაც თავიდან აგვაცილებს ამ უმძიმეს XX საუკუნის სენს.

ამისათვის საჭიროა ცივილიზებული სამყაროს სახელმწიფოებს შორის გაღრმავდეს დიპლომატიური, პოლიტიკური, სამხედრო და რაც ყველაზე მნიშვნელოვანია და უმთავრესია – სპეციალურ სამსახურებს შორის კოორდინაცია.

ამრიგად, სპეციალური სამსახურები უნდა დადგენენ მოწოდების სიმაღლეზე.

ნომერ პირველ პრობლემად მიგვაჩნია ქვეყნის სპეცსამსახურში არსებული საკადრო პოლიტიკა, რომელმაც უნდა უზრუნველყოს ინფორმაციის დროულად მოპოვება, რათა შემდგომში მოხდეს მოპოვებული ინფორმაციის (იქნება ეს აგენტურული, ტექნიკური თუ სხვა შესაძლებლობებით) ანალიზი, რომელიც დროულად გადაეცემა შესაბამის სტრუქტურებს შემდგომი რეაგირებისათვის.

სპეცსამსახურების მიერ დაბუშავებული ინფორმაცია უნდა გადაიგზავნოს საერთაშორისო უსაფრთხოების მონაცემთა საერთო ბაზაში, რათა დროულად იქნეს მიღებული შესაბამისი ზომები მთელ რიგ გლობალურ დანაშაულებთან ბრძოლის წინააღმდეგ.

არანაკლებ მნიშვნელოვან პრობლემად მიგვაჩნია ქვეყანაში არსებული ფისკალური პოლიტიკა სპეცსამსახურების მიმართ. პრობლემის აღმოსაფხვრელად უნდა არსებობდეს პოლიტიკური ნება იმისა, რომ ქვეყნის სპეცსამსახურების საქმიანობა გამოყენებული იქნას სახელმწიფო ინტერესებისთვის და საერთაშორისო უსაფრთხოების ინტერესებისთვის და არა გარკვეული მმართველი წრეების პირადი ამოცანებისთვის, რომელიც უზრუნველყოფს მათ მიერ ძალაუფლების უზურპაციას.

ზენოანნიშნული აუცილებელია იმისათვის, რათა სახელმწიფო არ მივიდეს ავტორიტარულ მმართველობამდე და უარეს შემთხვევაში დიქტატორულ მმართველობამდე კი. ამისი მაგალითები საქართველოში, სამწუხაროდ, მრავლად გაგვაჩნია.

შედეგად საზოგადოება უარყოფითად ეწყობა სპეცსამსახურების მიმართ და ყალიბდება სტერეოტიპი, რომ თითქოს სპეცსამსახური არის საშიში ძალადობრივი სახელმწიფო აპარატი, რომელიც საჭიროა ხალხის მასის დასამონებლად – მათი ფარული თვალთვალის, მიყურადების და ა.შ. გზით.

არსებული პრობლემების გადაჭრის გზები რთულია, თუმცა არა შეუძლებელი.

უპირველეს ყოვლისა უნდა არსებობდეს ხელისუფალთა პოლიტიკური ნება, რომ სპეცსამსახურების ძალები და შესაძლებლობები გამოყენებული იქნას სახელმწიფოს ინტერესებიდან გამომდინარე. ამის შემდგომ აღნიშნული პრობლემის გადაჭრის გზები, ჩვენი აზრით, შემდეგია:

1. ქვეყანაში შეიქმნას ისეთი მაღალი კლასის სასწავლო ბაზა, რომელიც მოამზადებს მაღალკვალიფიციურ კადრებს სპეციალური სამსახურებისთვის (დაზვერვა და კონტრადაზვერვა). ფუნქციონირებდეს გაცვლითი პროგრამები ისეთ სახელმწიფოებთან რომელთაც გააჩნიათ დიდი გამოცდილება და საშუალებები სპეცსამსახურების საქმიანობასთან დაკავშირებით (რა თქმა უნდა ასეთ შემთხვევაში მოიაზრებიან სახელმწიფოები, რომლებთანაც გვაკავშირებს სტრატეგიული და პარტნიორული ურთიერთობები, ვინაიდან ეს ეხება სრულიად საიდუმლო საკითხებს)

2. უნდა ამაღლდეს პატრიოტული მოტივი ახალგაზრდა თაობაში და გაიზარდოს ინტელექტის პროცენტული მაჩვენებელი, ასევე არ მოხდეს ქვეყნიდან ინტელექტუალური რესურსის გადინება.

3. უნდა შეიცვალოს ხალხის განწყობა აღნიშნული ინსტიტუტის მიმართ, ხალხს უნდა გაუჩნდეს ნდობა და მასში ხედავდეს ქვეყნის ძლიერების უმნიშვნელოვანეს ინსტრუმენტს, რომლის დღევანდელ მსოფლიოში ყველაზე კარგ მაგალითად შეიძლება ჩაითვალოს ისრაელის სახელმწიფო. ისრაელის მოქალაქეები პოლიციისა და სპეციალური სამსახურის მოთხოვნებს ემორჩილებიან ყოველგვარი დისკომფორტის გარეშე. ისინი თანამშრომლობენ მათთან შეუზღუდავად და უპრობლემოდ.

ისინი დარწმუნებული არიან, რომ აღნიშნული სამსახურები იცავენ მათ პირად და სახელმწიფოებრივ ინტერესებს. სპეცსამსახურებს არ სჭირდებათ მოქალაქეების ფარული გადმობირება, ვინაიდან ყველა თანამშრომლობს ნებაყოფლობით და საკუთარი ინიციატივით.

ყოველივე აქედან გამომდინარე დადასტურებულად შეგვიძლია ვთქვათ რომ სახელმწიფოთა შორის ურთიერთობების და ქვეყნის ძლიერების ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი სეგმენტია ძლიერი სპეცსამსახური, რომლის მაგალითიც ისტორიულად მრავლად გავგაჩნია, როგორც საქართველოში ასევე მთელ მსოფლიოში.

ლიტერატურა

1. ქართული დიპლომატიის ისტორიის ნარკვევები. ტომი I. თბილისი, 1998.
2. მენტეშაშვილი ა. საერთაშორისო ურთიერთობების და დიპლომატიის ისტორია. წიგნი I. თბილისი, 2000.
3. სონღულაშვილი ა. დაზვერვის ისტორიიდან. თბილისი, 2008.

თამარ მამნიაშვილი (თბილისი, საქართველო)

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის
ბიზნესტექნოლოგიების ფაკულტეტის
საჯარო მმართველობის სპეციალობის დოქტორანტი

**კონსტიტუცია –
სახელმწიფო მართვის
ამოსავალი
სამართლებრივი საფუძვლები**

სახელმწიფო მართვის ამოსავალ სამართლებრივ საფუძველს წარმოადგენს საქართველოს კონსტიტუცია [1], რომელშიც ასახულია მოქალაქის ძირითადი უფლებები და თავისუფლებები, გადმოცემულია ასევე უმაღლესი საკანონმდებლო ორგანოს – პარლამენტის არჩევის რეგულაცია და მისი უფლებამოსილება, პრეზიდენტის, როგორც სახელმწიფოს მეთაურის არჩევის წესი და მისი უფლებამოსილება, აღმასრულებელი ხელისუფლების – მთავრობის ფორმირების წესი, ასევე სასამართლო ხელისუფლების უფლებამოსილებები.

ამდენად, საქართველოს კონსტიტუციით მკვეთრად არიის ერთმანეთისაგან გამიჯნული მთლიანად ხელისუფლების სამი შტო, საკანონმდებლო, აღმასრულებელი და სასამართლო ხელისუფლება, რომლებიც დამოუკიდებელი არიან და არც ერთ მათგანს არ აქვს უფლება მიისაკუთროს ან ჩაერიოს ხელისუფლების რომელიმე შტოს საქმიანობაში.

სწორედ ეს სამი შტო თავისი კომპეტენციის ფარგლებში ახორციელებს სახელმწიფო მართვას, რომელშიც ხელმძღვანელობენ არა მარტო საქართველოს კონსტიტუციით, არამედ კონსტიტუციის საფუძველზე კანონმდებლის მიერ მიღებული საქართველოს კანონებითა და კანონქვემდებარე აქტებით.

იმისათვის, რომ ხელისუფლების თითოეულმა შტომ წარმატებით განახორციელოს თავისი გამგებლობით მინიჭებული ფუნქციები, აუცილებელია თითოეული კანონი თუ კანონქვემდებარე აქტი შესაბამებოდეს საქართველოს კონსტიტუციას.

რა არის სახელმწიფო? ეს არის საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ორგანიზაციის ფორმა, რომელიც განსაკუთრებული აპარატისა და საჯარო ხელისუფლების მეშვეობით ახორციელებს თავის სუვერენულ უფლებამოსილებას [2, გვ. 37].

თანამედროვე ეპოქაში მართვის მრავალი განმარტება არსებობს. მაგალითად, ჯორჯთაუნის უნივერსიტეტის სახელმწიფო მართვის პროფესორი როი გოდსონი მართვაში (მენეჯმენტში) გულისხმობს, როგორც ეფექტურობას, ისე კონტროლს.

მართვის მიზანია განავითაროს ნაყოფიერებისა და ეფექტიანობის გეგმები, წესები ან ინსტრუქციები და შემდეგ უზრუნველყოს ორგანიზაციის საწარმოსა თუ ხელისუფლების ელემენტების (დანაყოფების) მიერ დასახული მიზნების მიღწევა, რაც შეიძლება სწრაფად, ნაკლები დანახარჯებით, უსაფრთხოდ და ასე შემდეგ. ამავე დროს ხელმძღვანელთა მოვალეობაა უზრუნველყოს ორგანიზაციის დანაყოფებზე კონტროლი [3, გვ. 27-57].

კონსტიტუციაა ის დოკუმენტი, რომელიც ქვეყანაში ხელისუფლების ორგანიზაციის საკითხს განსაზღვრავს.

შესაბამისად, სახელისუფლებო რგოლების: პრეზიდენტის, პარლამენტის, მთავრობის, სასამართლოს უფლებამოსილება და ვალდებულებები კონსტიტუციაშია ასახული.

კონსტიტუციის მნიშვნელობას განსაკუთრებულად უსვამს ხაზს ის ფაქტი, რომ ის არის უზენაესი კანონი ეროვნულ-სამართლებრივ სისტემაში

კონსტიტუციის უზენაესობაში იგულისხმება, მისი, როგორც ძირითადი კანონის უმაღლესი იურიდიული ძალა ეროვნულ-სამართლებრივი სისტემის ყველა ნორმატიულ აქტთან შედარებით.

კონსტიტუცია აწესებს მოვალეობას, რომლითაც სახელმწიფო ორგანოები, თანამდებობის პირები, ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოები მოქმედებენ.

სახელმწიფო მართვის ეფექტიანობა ბევრად არის დამოკიდებული იმაზე, რომ პარლამენტის მიერ გამოცემული ნორმატიული აქტები შესაბამებოდეს საქართველოს კონსტიტუციას.

ორგანული კანონებიდან აღსანიშნავია:

- ა. საქართველოს ორგანული კანონი საერთო სასამართლოების შესახებ. მიღებულია 2009 წლის 4 დეკემბერს;
- ბ. საქართველოს ორგანული კანონი ადგილობრივი თვითმმართველობის შესახებ. ქუთაისი, 5 თებერვალი, 2004 წ;
- გ. საქართველოს ორგანული კანონი მოქალაქეობის შესახებ, ქუთაისი, 2014 წ. 29 აპრილი;

როგორც ჩემს მიერ ჩატარებულმა კვლევამ დაგვანახა, არც თუ იშვიათად ხსენებული კანონები არ შეესაბამებიან და ცალკეულ შემთხვევებში კი ეწინააღმდეგებიან საქართველოს კონსტიტუციას, რითაც გამოვლინდა კანონმდებლობაში ხარვეზები და ნაკლოვანებები. რაც ცალკე განხილვის საგანს წარმოადგენს.

ლიტერატურა

1. **საქართველოს კონსტიტუცია.** მიღებულია 1995 წლის 24 აგვისტოს. ჰტტპ://www.parlliament.ge/ge/კანონმდებლობა/კონსტიტუციონ-ოფ-გეორგია-68
2. **გივი ინჭკირველი.** სახელმწიფოსა და სამართლის თეორია. თბილისი თსუ-ს გამომცემომცემლობა. 2011.
3. **რ. გოდსონ.** უშიშროების, სადაზვერვო და სამართალდამცავი ორგანოების მართვა დემოკრატიულ საზოგადოებაში. წიგნში „უშიშროებისა და სამართალდამცავი სისტემის ორგანოების რეფორმის კონცეფცია.“ გამ. აშშ-ს იუსტიციის დეპარტამენტის მხარდაჭერით. თბილისი. 2002.

დავით მეფარიშვილი (თბილისი, საქართველო)

ბიზნესის ადმინისტრირების მაგისტრი,
აუდიტორული კომპანია „BDO“-ს კონსულტანტი

ERP პროგრამების გამოყენება ბიზნეს პროცესების მართვაში

საინფორმაციო და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების უპრეცედენტო ზრდამ გავლენა მოახდინა ორგანიზაციის თითოეულ ბიზნეს პროცესზე. ტერმინი ERP (enterprise resource planning) გამოყენებული იყო Gartner-ის მიერ 1990 წელს, თუმცა მისი ისტორია იწყება 1960 წლიდან. თავდაპირველად განკუთვნილი იყო მარაგების განკარგვისა და კონტროლისათვის წარმოების სექტორში. პროგრამისტებმა შექმნეს პროგრამული უზრუნველყოფა მარაგების მონიტორინგისთვის, ბალანსების დადარებისთვის და სტატუსების რეპორტირებისთვის. 1970 წლისთვის მსგავსი პროგრამები გადაიქცა Material Requirements Planning (MRP) სისტემად საწარმოო პროცესის დაგეგმვისათვის.

აღრეულ 1980-იან წლებში, MRP განვითარდა და მოიცვა უფრო მეტი პროცესები წარმოებიდან, მას უკვე უწოდებდნენ MRP-II-ს. 1990-იანი წლებისთვის ეს სისტემები მოიცავდა უფრო მეტს ვიდრე მარაგების კონტროლს და მოიცვა ბექოფისის ისეთი ფუნქციები, როგორცაა: ბუღალტერია და ადამიანური რესურსები, სცენას ამზადებდა ისეთი იარაღი სისტემებისათვის, როგორსაც ჩვენ დღეს ვიცნობთ [1, pp. 25].

ამავდროულად ბიზნეს გარემო ხდება მეტად კომპლექსური ფუნქციური ელემენტებით, რომელიც საჭიროებს უფრო მეტ შიდაფუნქციურ ინფორმაციის ნაკადებს გადაწყვეტილების მისაღებად, დროული და ეფექტური შესყიდვის პროცესს, ინვენტარის მენეჯმენტს, აღრიცხვას, ადამიანური რესურსების მენეჯმენტს, მომსახურებისა და საქონლის მიწოდებას. ყველაფერი ზემოთხსენებულისაგან გამოდინარე, ორგანიზაციის მენეჯმენტს სჭირდება ეფექტიანი საინფორმაციო სისტემები, რათა გაზარდოს კონკურენტუნარიანობა ნაკლები დანახარჯებითა და უკეთესი ლოჯისტიკის წყალობით. ზოგადად ცნობილია, რომ უნარს, მიიღო საჭირო ინფორმაცია საჭირო დროს, მოაქვს უზარმაზარი სარგებელი ორგანიზაციისთვის გლობალურ კონკურენტულ სამყაროში კომპლექსურ ბიზნეს გადაწყვეტილებათა ფონზე.

გვიანდელი 1980-იანებიდან დასასრულსა და 1990-ის დასაწყისში ახალი პროგრამული უზრუნველყოფა, ცნობილი ინდუსტრიაში, როგორც enterprise resource planning (ERP) სისტემები გამოჩნდა ბაზარზე, რომელიც ძირითადად გათვლილი იყო დიდი კომპლექსურ ორგანიზაციებზე. ეს რთული, ძვირადღირებული, მძლავრი სისტემები კონსულტანტებს ავალდებულებდა მოერგო ისინი კომპანიის მოთხოვნებისათვის. ხშირ შემთხვევაში, კომპანიები იძულებული ხდებოდნენ გადაეწყობთ თავიანთი ბიზნეს პროცესები, რათა თავსებადი ყოფილიყო პროგრამის ლოგიკასთან

იარაღი სისტემის დანერგვა მოიცავს ბიზნეს პროცესების ცვლილებებს, პროგრამული უზრუნველყოფის კონფიგურაციას და პროგრამული პაკეტის ინსტალაციას, რომელიც ერთ სისტემაში გააერთიანებს ორგანიზაციის ყველა მონაცემებს და პროცესებს. იგი უფრო მეტად არის ორგანიზაციული რეკონსტრუქცია ვიდრე ტექნიკური დავალება. იარაღი სისტემა არის მრავალ ფუნქციური და აერთიანებს ორგანიზაციის ისეთ ფუნქციებს, როგორც არის ადამიანური რესურსების მართვა, ბუღალტერია, საწყობის მართვა, შესყიდვები, ლოჯისტიკა და ასე შემდეგ.

იარაღი სისტემის არჩევა არის ყველაზე რთული ამოცანა და ყველაზე სარისკო გადაწყვეტილება, რომლის წინაშეც შეიძლება კომპანია დადგეს. საწარმომ უნდა აირჩიოს პროგრამული უზრუნველყოფის შერჩევის ექსპერტები და მეთოდები.

სისტემის არჩევასთან დაკავშირებული დრო ზრდის იარაღი სისტემის დანერგვის დროს. სისტემის არჩევის შემდეგ ხდება არჩეული სისტემის მოდულების დაწვრილებით განხილვა – სისტემის სკრინინგი.

ტაქტიკურ დონეზე ხდება ანალიზი – ბიზნესის შიდა პროცესების განხილვა და მოდელირება, ბიზნეს პროცესების რეინჟინინგი და კომპანიის შიდა რეკონსტრუქცია.

ორგანიზაციის მენეჯერებს ხშირად არ აქვთ ზუსტად განსაზღვრული კომპანიაში მიმდინარე ბიზნეს პროცესები და ის, თუ, როგორ უნდა განავითარონ ეს პროცესები მაქსიმალური მოგების და ეფექტიანობის მისაღწევად. ამ პრობლემის გადასაჭრელად საუკეთესო გამოსავალია, რომ კომპანიამ იარაღი სისტემის დანერგვამდე ჩაატაროს ორგანიზაციაში მიმდინარე პროცესების შიდა აუდიტი და ანალიზი.

ოპერაციულ დონეზე ხდება პერსონალის სწავლება და პროგრამის ტესტირება რეალური სცენარებით. ბოლო ეტაპზე აუცილებელია დანერგილი პროგრამის ტესტირება რეალური სცენარებით. სანამ არ მოხდება ტესტირების შედეგად მიღებული ყველა შეცდომის გასწორება იქამდე პროცესი არ სრულდება. ანერგვის ყველა ამოცანებიუნდა შეასრულოს ორგანიზაციამ იარაღი სისტემის წარმატებით დანერგვის უზრუნველსაყოფად [2, pp.171].

დღეისათვის შექმნილია და კვლავაც ვითარდება საწარმოო მენეჯმენტის ავტომატიზებული სისტემების ისეთი პროგრამული პაკეტები, როგორცაა ERP (Enterprise Resource Planing - ბრიტანეთი, აშშ და სხვ.), SAP (System Analysis and Program Development-germania), CRM (Customer relationship management - maikrosofti, orakle da sxv.), “1C: Предприятие” (რუსეთი) და ა.შ. საქართველოში მსგავსი სისტემების პროგრამული პაკეტების განვითარება და გამოყენება ხდება კერძო პროგრამული კომპანიების მიერ. მაგალითად, ფირმები: ORIS (სისტემა „ორის მენეჯერი“), UGT, BIT, ApexERP sistema, FINA, Infinati და სხვ. [3, pp.25].

ლიტერატურა

1. **Hong, K-K. and Kim, Y-G. (2015)** ‘The critical success factors for ERP implementation: an organizational fit perspective’, Information and Management, Vol. 40, No. 1, pp.25–40.
2. **Jaiswal, M.P. and Kaushik, A. (2015)** ‘Realising enhanced value due to business network redesign through extended ERP systems: case study of HLLNet’, Business Process Management Journal, Vol. 11, No. 2, pp.171–184.
3. **Kallinikos, J. (2016)** ‘Deconstructing information packages: organizational and behavioral implications of ERP systems’, Information Technology & People, Vol. 17, No. 1, pp.8–30.

<p>Альфред А. Кураташвили (Тбилиси, Грузия) – ПОЛИТИКО-ПРАВОВАЯ ТЕОРИЯ ПЛАНЕТАРНОГО СОЮЗА ГОСУДАРСТВ – НАУЧНАЯ ОСНОВА СОЗДАНИЯ ПРИНЦИПИАЛЬНО НОВОГО МЕХАНИЗМА ЗАЩИТЫ ПРАВ, СВОБОД И ИНТЕРЕСОВ ЧЕЛОВЕКА В МЕЖДУНАРОДНОМ МАСШТАБЕ.....</p>	3
<p>ჯემალ გახოკიძე (თბილისი, საქართველო), სოფო მიდელაშვილი (თბილისი, საქართველო) – იტალია – სამხრეთ ტიროლი (კონფლიქტების დარეგულირების ისტორიიდან)</p>	7
<p>Альфред А. Кураташвили (Тбилиси, Грузия) – О НЕОБХОДИМОСТИ ПРОВЕДЕНИЯ ЧЕМПИОНАТА МИРА ПО НАУЧНОМУ ТВОРЧЕСТВУ В ОБЛАСТИ ОБЩЕСТВЕННЫХ НАУК С ЦЕЛЬЮ ПРЕОДОЛЕНИЯ ГЛУБОКОГО КРИЗИСА В ДАННОЙ ОБЛАСТИ НАУК В ИНТЕРЕСАХ ЧЕЛОВЕКА, ОБЩЕСТВА, ГОСУДАРСТВА И ЧЕЛОВЕЧЕСТВА В ЦЕЛОМ. Кто есть кто в общественных науках?!.....</p>	11
<p>ალფრედ კურატაშვილი (თბილისი, საქართველო) – დოქტორების მომზადების მწვავე პოლიტიკურ-სამართლებრივი და სოციალურ-ეკონომიკური პრობლემა საზოგადოებრივ მმართველობათა სფეროში. ვინ შეიძლება იყოს დოქტორანტების სამეცნიერო ხელმძღვანელი.....</p>	23
<p>ალფრედ კურატაშვილი (თბილისი, საქართველო) – მკროპის პავშირში ინტეგრაცია: მიზანი თუ საშუალება?!.....</p>	37
<p>Альфред А. Кураташвили (Тбилиси, Грузия) – ПОЛИТИКО-ПРАВОВАЯ ТЕОРИЯ СООТНОШЕНИЯ СВОБОДЫ И ОТВЕТСТВЕННОСТИ – ТЕОРИЯ АДЕКВАТНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ КАЖДОГО ЧЕЛОВЕКА ПО ОТНОШЕНИЮ К РЕЗУЛЬТАТАМ СВОБОДЫ ЕГО ДЕЯНИЙ. Свобода людей, без наличия адекватной ответственности по отношению к этой свободе – потенциальная основа их безнаказанных преступных деяний (?!).....</p>	41
<p>Наталья А. Карасева (Киев, Украина), Ольга Н. Яценко (Киев, Украина) – РАЗВИТИЕ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЭКОНОМИКИ В УСЛОВИЯХ ТРАНСФОРМАЦИИ ГЛОБАЛЬНОЙ ТОРГОВОЙ СИСТЕМЫ.....</p>	47
<p>Анзор А. Кураташвили (Тбилиси, Грузия) – ТЕОРИЯ СОЦИАЛЬНОЙ ПРИБЫЛИ И ЦИВИЛИЗОВАННАЯ НАЛОГОВАЯ ПОЛИТИКА ГОСУДАРСТВА.....</p>	49
<p>Manana Maridashvii (Tbilisi, Georgia) – ADVANCES IN COMPERATIVE MANAGEMENT AND A CROSS CULTURAL PERSPECTIVE OF GEORGIA.....</p>	55
<p>Анна В. Шестакова (Житомир, Украина) – ОСНОВНЫЕ ПРИНЦИПЫ ФОРМИРОВАНИЯ АЛЬТЕРНАТИВНОЙ ЗАНЯТОСТИ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ.....</p>	57

ციალა ჯინჭარაძე (თბილისი, საქართველო) – საბადასახადო კონტროლი – რობორტ სახელმწიფო კონტროლის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ფორმა.....	59
ავთანდილ ადგიშვილი (თბილისი, საქართველო) – ადგილობრივი თვითმმართველობა და სამოქალაქო საზოგადოება.....	61
Александр Н. Яценко (Киев, Украина) – ЭКОЛОГИЧЕСКИЙ ВЕКТОР РАЗВИТИЯ ИНТЕЛЛЕКТУАЛИЗАЦИИ МЕЖДУНАРОДНОЙ ТОРГОВЛИ.....	63
მედეა შენგელია (თბილისი, საქართველო) – საავტორო უფლებების მართვა და ბიზნესის განვითარება.....	65
ლელა წიკლაური (თბილისი, საქართველო) – საღსოფრო თანასწორ უფლებიანობის და თვითგამორკვევის პრინციპი.....	67
ზვიად კვარაცხელია (თბილისი, საქართველო) – სახელმწიფოთა შორის ურთიერთობების ისტორიული ასპექტები.....	69
თამარ მამნიაშვილი (თბილისი, საქართველო) – კონსტიტუცია – სახელმწიფო მართვის ამოსავალი სამართლებრივი საფუძვლები.....	72
დავით მეფარიშვილი (თბილისი, საქართველო) – ERP პროგრამების გამოყენება ბიზნეს პროცესების მართვაში.....	74

სოციალურ-ეკონომიკურ მეცნიერებათა სამართაშორისო აკადემია
პოლიტიკური მენეჯმენტის სამართაშორისო აკადემია
იურიდიულ მეცნიერებათა სამართაშორისო აკადემია

INTERNATIONAL ACADEMY OF SOCIAL-ECONOMIC SCIENCES
INTERNATIONAL ACADEMY OF POLITICAL MANAGEMENT
INTERNATIONAL ACADEMY OF JURIDICAL SCIENCES

МЕЖДУНАРОДНАЯ АКАДЕМИЯ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ НАУК
МЕЖДУНАРОДНАЯ АКАДЕМИЯ ПОЛИТИЧЕСКОГО МЕНЕДЖМЕНТА
МЕЖДУНАРОДНАЯ АКАДЕМИЯ ЮРИДИЧЕСКИХ НАУК

**მეცნიერების, საზოგადოებისა
და სახელმწიფოს პრობლემები**

**XXVII სამართაშორისო სამეცნიერო
კონფერენციის მასალები**

(22.02.2017)

თბილისი: საერთაშორისო გამომცემლობა “პროგრესი”, 2017.

**PROBLEMS OF SCIENCE,
SOCIETY AND THE STATE**

***MATERIALS OF XXVII INTERNATIONAL
SCIENTIFIC CONFERENCE***

(22.02.2017)

Tbilisi: International Publishing House “Progress”, 2017.

**ПРОБЛЕМЫ НАУКИ,
ОБЩЕСТВА И ГОСУДАРСТВА**

***МАТЕРИАЛЫ XXVII МЕЖДУНАРОДНОЙ
НАУЧНОЙ КОНФЕРЕНЦИИ***

(22.02.2017)

Тбилиси: Международное издательство “Прогресс”, 2017.

ხელმოწერილია დასაბეჭდად 22.02.2017

Authorized for publication 22.02.2017

Подписано в печать 22.02.2017

ნაბეჭდი თაბახი 9,75

Printed Papers 9,75

Печатных листов 9,75

E-mail: alfredkurat@yahoo.com

Tel.: +995 599 29-46-57; +995 577 477-579

<http://dSPACE.nplg.gov.ge/handle/1234/162012>